

2010

**Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym
dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy
ING Banku Śląskiego S.A. za 2010 rok**

WPROWADZENIE	2
1. FUNDUSZE WŁASNE	3
1.1 KAPITAŁY WŁASNE.....	3
1.2 KAPITAŁ KRÓTKOTERMINOWY.....	4
1.3 KALKULACJA FUNDUSZY WŁASNYCH.....	4
2. WYMOGI KAPITAŁOWE	6
2.1 KALKULACJA WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH.....	6
3. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	7
4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY	7
ZAŁĄCZNIK	9

WPROWADZENIE

ING Bank Śląski S.A., zwany dalej Bankiem, zobowiązany jest na mocy Art. 111 a. ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.), zwanej dalej „Ustawa Prawo bankowe”, ogłaszać w sposób ogólnie dostępny informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej z wyłączeniem informacji nieistotnych oraz informacji, których ujawnienie może mieć niekorzystny wpływ na pozycję Banku na rynku właściwym w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów oraz informacji objętych tajemnicą prawnie chronioną.

Na mocy Uchwały 16/III/2010 Rady Nadzorczej Banku z dnia 5 marca 2010 ujawnia się informacje dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Informacje w niniejszym dokumencie zostały ujawnione na podstawie danych z rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za rok 2010.

Pozostałe informacje pochodzące z raportu rocznego Grupy ING (podmiotu dominującego w holdingu) zostały ujawnione w załączniku do niniejszego dokumentu.

1. FUNDUSZE WŁASNE

1.1 KAPITAŁY WŁASNE

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są w wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny tworzony jest w wyniku:

- wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
- wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne
- wyceny aktywów trwałych wycenianych według wartości godziwej
- wyceny motywacyjnych programów pracowniczych

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się odpisy z tytułu podatku odroczonego związane z powyższymi wycenami. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Zyski zatrzymane stanowią zyski wypracowane przez Bank w poprzednim okresie po potrąceniu wypłaconych dywidend. Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy
- kapitał rezerwowy
- fundusz ogólnego ryzyka
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych
- wynik finansowy netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej

Pozostały kapitał zapasowy tworzy się z odpisów z zysku po opodatkowaniu z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych. Decyzję o wykorzystaniu kapitału zapasowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Kapitał rezerwowy tworzony jest niezależnie od kapitału zapasowego z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie szczególnych strat i wydatków. Decyzję o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Fundusz Ogólnego Ryzyka tworzony jest na podstawie ustawy Prawo Bankowe z zysku po opodatkowaniu i jest przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej. Decyzje o użyciu funduszu podejmuje Zarząd.

1.2 KAPITAŁ KRÓTKOTERMINOWY

Na dzień 31 grudnia 2010 kalkulacja kapitału krótkoterminowego prowadzona była zgodnie z Zarządzeniem Fin/31/08 Prezesa Zarządu Banku z dnia 17 stycznia 2008 r., które odzwierciedla obowiązujące regulacje w tym obszarze. W związku z faktem, iż działalność handlowa Banku jest znacząca kapitał krótkoterminowy jest wykorzystywany do ustalania normy adekwatności kapitałowej.

Kapitał krótkoterminowy stanowi sumę:

- zysku rynkowego zawierającego dzienny wynik rynkowy na operacjach zaliczonych do portfela handlowego oraz dzienny wynik rynkowy z tytułu zmian kursów walutowych i cen towarów na operacjach zaliczonych do portfela bankowego, obliczony narastająco do dnia sprawozdawczego, pomniejszony o znane obciążenia,
- straty (wartość ujemna) na wszystkich operacjach zaliczonych do portfela bankowego, obliczonej narastająco do dnia sprawozdawczego, z wyłączeniem strat z tytułu zmian kursów walutowych i cen towarów.

Dodatnia wartość kapitału krótkoterminowego uwzględniana jest przy ustalaniu normy adekwatności kapitałowej jednak do wysokości nie wyższej niż suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego.

1.3 KALKULACJA FUNDUSZY WŁASNYCH

Informacje na temat funduszy własnych według Basel II zaprezentowane zostały zgodnie z art. 127 ustawy Prawo bankowe i Uchwałą 367/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 października 2010 r. zmieniającą uchwałę 381/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych.

Fundusze własne i kapitał krótkoterminowy zgodne z Basel II w tys. PLN

	31.12.2010	31.12.2009
I. Fundusze własne podstawowe	4 849 374	4 157 990
1. Fundusze zasadnicze banku	1 161 405	1 161 281
- Wpłacony kapitał	130 100	130 100
- Premia emisyjna	956 250	956 250
- Pozostałe składniki kapitału zapasowego	75 055	74 931
2. Kapitały/fundusze rezerwowe	3 180 003	2 533 873
- Kapitał rezerwowy łącznie z niepodzielonym zyskiem z lat ubiegłych	2 808 602	2 273 276
- Kapitały mniejszości	2 352	2 314
- Zysk netto bieżącego okresu oraz zysk w trakcie zatwierdzania	369 049	263 524
- Fundusze własne podstawowe z aktualizacji wyceny	0	-5 241
3. Fundusz ogólnego ryzyka	850 179	790 179
4. Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-342 213	-327 343
- Wartości niematerialne	-342 213	-327 343
II. Fundusze własne uzupełniające	8 125	2 858
- Korekta aktualizacji wyceny funduszy własnych podstawowych przeniesiona do funduszy własnych uzupełniających	8 125	2 858
III. Zmniejszenia podstawowych i uzupełniających funduszy własnych	-40 000	-40 000
- Zmniejszenia podstawowych funduszy własnych	-31 875	-37 142
- Zmniejszenia uzupełniających funduszy własnych	-8 125	-2 858
Fundusze własne ogółem	4 817 499	4 120 848
Kapitał krótkoterminowy	26 506	65 495
Fundusze własne ogółem dla potrzeb adekwatności kapitałowej	4 844 005	4 186 343

Na poczet funduszy rezerwowych zaliczany jest zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego pomniejszone o przewidywane obciążenia i dywidendę w kwocie nie wyższej niż kwota zysku zweryfikowana przez biegłego rewidenta.

Fundusze uzupełniające zawierają korektę aktualizacji wyceny funduszy własnych podstawowych przeniesionych do funduszy uzupełniających w zakresie niezrealizowanych zysków na instrumentach dłużnych i kapitałowych dostępnych do sprzedaży.

Zgodnie z zapisami Uchwały 367/2010 KNF (par. 4) Grupa dokonuje zmniejszeń funduszy podstawowych i uzupełniających o wartość zaangażowań kapitałowych w instytucje finansowe (w przypadku Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego jest to kwota zaangażowania w podmiot stowarzyszony ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.). Zmniejszenie dokonywane jest w pierwszej kolejności z funduszy uzupełniających a w drugiej z funduszy podstawowych.

Kalkulacja kapitału krótkoterminowego przeprowadzona jest zgodnie z zapisami par 5 Uchwały 76/2010 KNF.

2. WYMOGI KAPITAŁOWE

2.1 KALKULACJA WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH

W zakresie ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową.

Na potrzeby kalkulacji wymogu dla ryzyka rynkowego oraz wymogu z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań zastosowanie znalazły standardowe metody zgodne z Basel II.

Wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego oszacowany został z zastosowaniem metody wskaźnika podstawowego (BIA).

	31.12.2010	31.12.2009
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie	2 581 597	2 432 020
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia - dostawy	5 064	2 187
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka cen instrumentów dłużnych, walutowego i cen towarów	1 753	15 308
Wymogi kapitałowe razem z tytułu ryzyka operacyjnego	326 871	290 789
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	19 689	48 000
Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań	11 998	0
Wymogi kapitałowe ogółem	2 946 972	2 788 304

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego stanowi około 88% łącznego wymogu kapitałowego Grupy i ma najsilniejszy wpływ na kalkulację adekwatności kapitałowej.

Struktura ekspozycji kredytowych oraz wielkość ekspozycji dla poszczególnych wag ryzyka zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Waga Ryzyka	Wartość ekspozycji przed współczynnikami konwersji ekspozycji pozabilansowych	Podział w pełni skorygowanej ekspozycji pozycji pozabilansowych przez współczynniki konwersji				Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymogi kapitałowe razem dla ryzyka: kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie
		0%	20%	50%	100%			
0%	61 964 283	34 058 580	0	0	0	28 019 537	0	0
20%	4 198 982	60 953	976	426 941	45	3 809 918	761 984	60 959
50%	10 189 700	4 828 728	11 106	266 070	1 232	4 038 655	2 019 328	161 546
75%	15 605 056	61 169	700	2 681 495	31 245	14 173 215	10 629 911	850 393
100%	26 248 634	3 409 713	191 140	6 245 205	1 532 013	18 649 740	18 649 740	1 491 979
150%	153 806	3 471	0	4 601	1 604	139 334	209 001	16 720
Razem	118 360 462	42 422 615	203 922	9 624 311	1 566 140	68 830 400	32 269 965	2 581 597

3. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI

Współczynnik wypłacalności oblicza się w procentach jako pomnożony przez 100 ułamek, którego:

- licznikiem jest wartość funduszy własnych powiększona o kapitał krótkoterminowy
- mianownikiem jest pomnożony przez 12,5 całkowity wymóg kapitałowy.

Skonsolidowany współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. na dzień 31 grudnia 2010 wynosił 13,15 %.

4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY

Kapitał ekonomiczny - stosowane w ramach Grupy ING określenie kapitału wewnętrznego - jest definiowany jako wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka w działalności banku. Wielkość kapitału ekonomicznego powinna pokrywać założony przez bank poziom nieoczekiwanych strat, na które bank może być narażony w przyszłości. Przy szacowaniu poziomu kapitału niezbędnego do zabezpieczenia przed niekorzystnym wpływem ryzyka przyjmuje się roczny horyzont czasowy i poziom ufności korespondujący z ratingiem AA, tj. 99.95%. Na potrzeby kalkulacji kapitału ekonomicznego ING Bank Śląski wykorzystuje metodologię opracowaną na poziomie Grupy ING. Zaznaczyć należy, iż stosowana metodologia została dodatkowo skorygowana, aby w pełni odzwierciedlać charakterystykę lokalnego rynku.

ING Bank Śląski identyfikuje i mierzy następujące rodzaje kapitału ekonomicznego:

1. Kapitał na pokrycie ryzyka kredytowego
 - obejmuje ryzyko braku spłaty zobowiązań przez kredytobiorcę,
 - jest wyznaczany z wykorzystaniem m.in. parametrów ryzyka transakcji i klienta (EAD, PD, LGD) oraz w oparciu o korelację transakcji z całym portfelem Banku;
2. Kapitał na pokrycie ryzyka transferowego
 - obejmuje ryzyko braku terminowej spłaty zobowiązań w przypadku transakcji zawieranych w walutach obcych,
 - jest wyznaczany podobnie do ryzyka kredytowego, w oparciu o parametry kraju ryzyka;
3. Kapitał na pokrycie ryzyka rynkowego
 - obejmuje ryzyko poniesienia straty w wyniku negatywnych zmian na rynku finansowym, m.in. ryzyko stopy procentowej, ryzyko kursu walutowego oraz ryzyko zmian kursów instrumentów finansowych, które wchodzi w skład portfela banku,
 - jest wyznaczany z zastosowaniem metody Value at Risk (VaR), czyli statystycznego oszacowania potencjalnej straty w założonym okresie;

4. Kapitał na pokrycie ryzyka operacyjnego

- obejmuje ryzyko bezpośredniej bądź pośredniej straty będącej wynikiem nieodpowiednich lub wadliwych procesów wewnętrznych, ludzi i systemów, ryzyko IT oraz zdarzeń zewnętrznych, ryzyko reputacji oraz ryzyko prawne,
- jest wyznaczany z zastosowaniem metody Advanced Measurement Approach (AMA);

5. Kapitał na pokrycie ryzyka biznesowego

- obejmuje dwa rodzaje ryzyka: ryzyko kosztów oraz ryzyko zachowania klienta. Ryzyko kosztów jest ryzykiem odchylenia kosztów od poziomu kosztów oczekiwanych. Ryzyko zachowania klientów obejmuje ryzyko potencjalnych strat spowodowanych niepewnością, co do zachowania klientów,
- Kapitał na ryzyko zachowania klienta odzwierciedla możliwe straty, które mogą wyniknąć z niedopasowania skonstruowanego portfela replikacyjnego do zachowania klientów,
- Kapitał na ryzyko kosztów wyliczany jest na podstawie wielkości ponoszonych kosztów i ich historycznej zmienności;

Całkowita wielkość kapitału ekonomicznego jest sumą wyżej wymienionych kapitałów. Kalkulacja poszczególnych kapitałów nie uwzględnia korelacji między poszczególnymi rodzajami ryzyka, na które narażony jest bank, stąd wyliczony całkowity poziom kapitału jest skorygowany o wielkość współczynnika dywersyfikacji. U podstaw uwzględnienia efektu dywersyfikacji leży założenie, iż prawdopodobieństwo wystąpienia w jednym czasie wszystkich ryzyk jest znikome. Dlatego, uwzględnienie współczynnika dywersyfikacji pozwala uniknąć przeszacowania całkowitej sumy kapitału ekonomicznego wymaganej do zabezpieczenia banku przed ryzykiem.

Modele kalkulacji kapitału ekonomicznego, zostały opracowane na poziomie Grupy ING. Na tym poziomie odbywa się również kalkulacja większości parametrów niezbędnych do wyliczenia kapitału ekonomicznego.

ZAŁĄCZNIK

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku

WPROWADZENIE

Niniejszy rozdział dotyczy Filaru 3 i zawiera informacje, które – według wymagań Basel II – winny być dostępne publicznie (chyba, że zawarto je w części dotyczącej zarządzania ryzykiem). Dane odnoszą się do ING Banku N.V. i wszystkich podmiotów zależnych. Informacje zawarte w niniejszym rozdziale nie zostały skontrolowane przez zewnętrznych audytorów ING Banku.

NOWE REGUŁY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ – BASEL II

Reguły adekwatności kapitałowej, znane również pod nazwą Kapitału Regulacyjnego (RECAP), wyrażają opinie organów regulacyjnych i prawodawczych w zakresie tego, ile kapitału musi zachować bank (lub inna instytucja finansowa podlegająca regulacjom) zgodnie ze swoją wielkością i rodzajem podejmowanego ryzyka, wyrażonego w formie aktywów ważonych ryzykiem. Najważniejszą częścią bazy kapitałowej jest kapitał akcjonariuszy. Oprócz kapitału instytucja ma prawo emisji określonych pasywów, takich jak zobowiązania podporządkowane, i dodania ich do bazy kapitałowej. Minimalny wymóg prawny mówi o tym, że baza kapitałowa musi odnosić się do przynajmniej 8% aktywów ważonych ryzykiem (RWA).

Rząd holenderski przyjął dyrektywę wymogów kapitałowych (CRD), czyli europejski odpowiednik umowy kapitałowej Basel II, w grudniu 2006. Ponieważ nowe regulacje opierają się na stosowaniu „metody opartej na ryzyku” w celu określenia wymaganej bazy kapitałowej, kapitał jest mierzony inaczej niż w przeszłości. Dlatego rząd holenderski zdecydował się na etapowe przyjęcie nowych reguł.

Niniejszy rozdział odnosi się do Filaru 3, dyscypliny rynkowej, podając informacje na różne tematy. Część wymaganych informacji została podana w innych częściach raportu rocznego, na przykład: w rozdziale na temat zarządzania ryzykiem czy w rozdziale na temat zarządzania kapitałem. Niniejszy rozdział podaje informacje dodatkowe i odniesienia do stosownych opracowań.

Informacje Filaru 3 odnoszą się przede wszystkim do ryzyka kredytowego, ale również do sekurytyzacji oraz innych aktywów niezwiązanych ze zobowiązaniem kredytowym (ONCOA). Wymagania dotyczą głównie podstawowych zagrożeń, aktywów ważonych ryzykiem i kapitału regulacyjnego. W głównej mierze chodzi o pierwszy filar umowy Basel II – minimalne wymogi kapitałowe. Wymogi regulacyjne zostały opisane w dalszej części, obejmującej również ryzyko rynkowe oraz ryzyko operacyjne. Drugi filar koncentruje się na kapitale ekonomicznym, wykorzystywanym wewnętrznie przez banki, na analizach kierownictwa w obrębie tegoż kapitału oraz podstawowych modeli. Na temat kapitału ekonomicznego (i tym samym drugiego filaru) powiedziano bardzo wiele w rozdziale dotyczącym zarządzania ryzykiem. Tekst rozdziału na temat Filaru 3 powinien być czytany w połączeniu z informacjami zawartymi w rozdziałach o zarządzaniu ryzykiem i kapitałem w sprawozdaniach rocznych. Omówiono w nich szeroko kwestie zarządzania ryzykiem i zarządzania kapitałem.

Podejścia stosowane przez ING Bank

1 stycznia 2008 roku ING przyjęło metodę wewnętrznych ratingów (AIRB) w odniesieniu do większości swoich znaczących portfeli, które zawierają ryzyko kredytowe, zgodnie z zatwierdzeniami uzyskanymi od DNB (Holenderskiego Banku Centralnego), oraz rozmaitymi obowiązującymi regulacjami lokalnymi. Niemniej, pozostała niewielka część portfela, która podlega Metodzie Standardowej (SA). Indywidualnie, portfele te są względnie małe i bardzo wyspecjalizowane, lub są związane z przejmowaniem nowych spółek, które same w sobie nie stosują jeszcze metody AIRB. W niektórych przypadkach, Metoda Standardowa wymuszona jest ograniczeniami dotyczącymi przechodzenia na nową metodę, narzuconymi przez lokalne władze. Metody AIRB i SA wyjaśnione zostały bardziej szczegółowo w osobnych, poświęconych im rozdziałach w dalszej części niniejszego dokumentu.

W roku 2010 ING zredukował swój Portfel SA, uwzględniający nieuregulowane kwoty w obrębie ryzyka kredytowego, o 14%, czyli nie zrealizował założonej redukcji portfela SA o 50%. Niski poziom redukcji spowodowany był słabszym tempem uzyskiwania ustawowych zatwierdzeń dla modeli wewnętrznych w przypadku niektórych obszarów zaangażowania. ING wciąż podejmuje działania mające na celu redukcję tej części portfela, która podlega Metodzie Standardowej.

ING stosuje metodę AIRB oraz Metody Ocen Wewnętrznych (IAA) w odniesieniu do linii płynności dostarczanych do programów Papierów Komercyjnych Opartych na Aktywach. W przypadku pewnej liczby portfeli, które znajdują się na etapie strategii wyjścia lub są nieistotne z uwagi na rozmiar i profil ryzyka, stosuje się Podejście Standardowe.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

REGULACYJNE WYMOGI KAPITAŁOWE

Regulacyjne wymogi kapitałowe			
		2010	2009
Ryzyko kredytowe			
Portfele podlegające metodzie standardowej		2,812	2,540
Portfele podlegające zaawansowanej metodzie IRB			
– Rządy i banki centralne		107	245
– Instytucje		1,412	1,235
– Korporacje		8,823	9,629
– Hipoteki mieszkaniowe		4,799	4,360
– Pozostała działalność detaliczna		1,235	1,129
Suma portfeli podlegających zaawansowanej metodzie IRB		16,376	16,598
Ekspozycje z tytułu sekurytyzacji		1,227	1,156
Portfele kapitałowe w księgach bankowych w prostej metodzie pomiaru wagi ryzyka		310	364
Inne aktywa niezwiązane ze zobowiązaniem kredytowym (ONCOA)		1,727	2,132
Ryzyko kredytowe razem		22,452	22,790
Ryzyko rynkowe			
Metoda standardowa		137	150
Metoda modeli wewnętrznych – księga handlowa		227	341
Ryzyko rynkowe razem		364	491
Ryzyko operacyjne			
Metoda pomiarów zaawansowanych (AMA)		2,872	3,309
Całość kapitału regulacyjnego wymagana na mocy Basel II		25,688	26,590
Basel II - limit dolny*		29,870	28,709
Dodatkowe wymogi kapitałowe (limit)		4,182	2,119

* obowiązuje ograniczenie do wysokości 80% kapitału regulacyjnego wymaganego w Basel I

Aby nie dopuścić do powstawania dużych, krótkoterminowych efektów w obrębie wymogów kapitałowych, organa regulacyjne wprowadziły reguły przejścia („minimalny limit kapitału”) dla instytucji przygotowujących raporty w obszarze nowej adekwatności kapitałowej. W latach 2009 i 2010 wymogi kapitałowe nie powinny być niższe niż 80% wymogów kapitałowych wyliczonych na mocy regulacji Basel I. Zgodnie z regułami przejścia, dodatkowe wymogi kapitałowe wynoszą 4,182 milionów EUR w 2010 (2,119 milionów EUR w 2009).

Wymagany kapitał regulacyjny, prezentowany w niniejszym rozdziale, powinno się porównać z dostępnym kapitałem regulacyjnym, na temat którego więcej informacji można znaleźć w rozdziale dotyczącym zarządzania kapitałem, w części zatytułowanej „Kapitał Regulacyjny”.

RYZIKO KREDYTOWE

PODSTAWY PREZENTACJI RYZYKA KREDYTOWEGO

Jeśli chodzi o ryzyko kredytowe, dane zawarte w tabelach odnoszą się do najważniejszych działań ING Banku, związanych z ryzykiem w następujących obszarach: finansowanie papierów wartościowych, produkty pochodne (łącznie: ryzyko przed rozliczeniem); działania na rynku pieniężnym (w tym lokaty rezerwowe w bankach centralnych); udzielanie pożyczek (ujętych i nieujętych w bilansie); ryzyka inwestycyjne.

Kwoty prezentowane w niniejszym rozdziale odnoszą się do kwot wykorzystywanych w celu zarządzania ryzykiem kredytowym. Są zgodne z interpretacją ING definicji ujętych w regulacjach Basel II. Tak więc liczby różnią się od liczb rachunkowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym, przygotowanym zgodnie z zasadami MSSF-UE. Wartości odnoszące się do produktów pochodnych i finansowania papierów wartościowych opierają się na „kwotach ważonych ryzykiem”, które zwykle równe są wartości wycenianych do rynku (mark-to-market) papierów podstawowych plus „dodatek” (zdefiniowany ustawowo), reprezentujący szacunkowe, potencjalne zagrożenia w przyszłości. Kwoty modyfikuje się dalej przy pomocy korekty związanej z pierwotnymi wartościami (rynkowymi) zabezpieczeń (po redukcji typu „haircut”) oraz kompensacji prawnej, którą dopuszczają umowy główne, takie jak: ISDA, CSA, GMLA, itd.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Liczby odnoszące się do rynków pieniężnych i udzielania pożyczek są przeważnie kwotami nominalnymi, natomiast kwoty odnoszące się do działań inwestycyjnych opierają się na oryginalnych wartościach, które zostały zainwestowane, minus spłaty. W skład ekspozycji pozabilansowych wchodzi akredytywy i gwarancje, powiązane z kategorią ryzyka pożyczkowego. Poza tym, do ekspozycji pozabilansowych wlicza się też część niewykorzystanych limitów, związanych ze średnim (statystycznie) wykorzystaniem niewykorzystanej części limitu między momentem pomiaru a teoretycznym momentem statystycznej niewypłacalności. Kwoty te określa się łącznie mianem „nieuregulowanego ryzyka kredytowego” (credit risk outstandings).

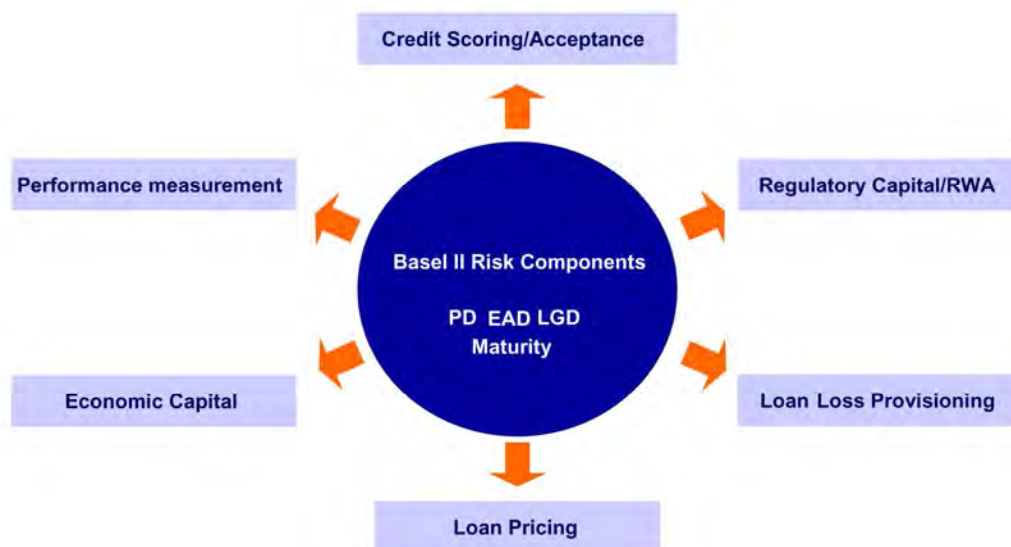
Ekspozycje związane z sekurytyzacją (finansowanie wspomagane przez aktywa, papiery wartościowe wspomagane przez hipoteki komercyjne/mieszkaniowe i obligacje zabezpieczone) zaprezentowano oddzielnie. Kwoty te również odnoszą się do wysokości zainwestowanych środków przed podjęciem jakichkolwiek działań kończących się utratą wartości czy też wprowadzeniem korekt mark-to-market. Również ta kwota powinna zostać określona mianem „nieuregulowanego ryzyka kredytowego” (credit risk outstandings).

O ile nie zaznaczono inaczej, tabele w niniejszym rozdziale pokazują pomiary narażenia na niewypłacalność (EAD) oraz aktywów ważonych ryzykiem (RWA), zgodnie z definicjami Basel II. Wartość EAD to zwykle suma pożyczek uwzględnionych i nieuwzględnionych w bilansie, inwestycji i działań na rynku pieniężnym plus szacunkowej części niewykorzystanych środków kredytowych, udzielonych dłużnikowi. Uwzględnia się także kwoty ważonego ryzyka (plus dodatki). Pomnożenie RWA przez 8% daje poziom kapitału regulacyjnego (RECAP), który trzeba utrzymywać, by móc zarządzać portfelami (w odniesieniu do części ryzyka kredytowego podejmowanych czynności).

RYZIKO KREDYTOWE W PRAKTYCE – FILAR 3

Umowa Basel II nie tylko zmienia sposób, w jaki ING przekazuje informacje na temat zagrożeń kredytowych w celach regulacyjnych. Wpływa też poważnie na codzienne operacje i działania w obrębie wszystkich rodzajów zarządzania ryzykiem na wszystkich poziomach ING Banku. Nie ma żadnego wpływu na operacje ING Insurance czy operacje zarządzania aktywami (Asset Management).

Jednym z kluczowych elementów umowy Basel II jest „Test praktyczny”, który zmusza ING do wykorzystania koncepcji Bazylei w codziennej pracy. Poniższy wykres pokazuje, gdzie ING wdrożyło koncepcje Basel II w codziennych działaniach – zarówno globalnie, jak i lokalnie.

Credit Scoring/Acceptance – badanie zdolności kredytowej/akceptacja kredytu

Regulatory Capital/RWA – kapitał regulacyjny/aktywa ważone ryzykiem

Loan Loss Provisioning – ustalanie utraty wartości należności kredytowych

Loan Pricing – wycena pożyczek

Economic Capital – kapitał ekonomiczny

Performance Measurement – pomiar wydajności

Basel II Risk Components – składniki ryzyka według Basel II

PD EAD LGD Maturity – PD, EAD, LGD, zapadalność

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

POMIAR I RAPORTOWANIE RYZYKA

W ING obowiązują trzy odrębne wymogi w zakresie informacji od kierownictwa wyższego szczebla, związane z zaawansowaną metodą IRB (AIRB) zarządzania ryzykiem kredytowym:

- Przygotowanie raportów na temat (minimalnych) wymagań kapitałowych;
- Przygotowywanie raportów na temat monitoringu modeli;
- Przygotowanie raportów na temat testów w skrajnych warunkach.

Akceptację, utrzymanie, pomiar, zarządzanie i przygotowywanie raportów na temat zagrożeń kredytowych na wszystkich poziomach ING Banku realizuje się dzięki wdrażaniu jednolitych, wspólnych standardów danych o ryzyku kredytowym oraz integracji w formie jednolitych narzędzi ryzyka kredytowego wspierających ustandaryzowane i przejrzyste sposoby postępowania.

Klasy ekspozycji

Umowa Basel II wprowadza pojęcie "klas ekspozycji". Chodzi zasadniczo o grupowanie obszarów ryzyka kredytowego, związanych ze wspólnym typem dłużnika bądź produktu. W metodzie AIRB większość klas ekspozycji posiada swoje subkategorie. ING definiuje klasy ekspozycji w sposób następujący:

Rządy – władze państwowe, banki centralne, władze regionalne i lokalne (uznawane w regulacjach Basel II), a także organizacje ponadnarodowe;

Instytucje – wszystkie banki komercyjne, instytucje niefinansowe (np. firmy leasingowe, fundusze, przedsiębiorstwa zarządzające funduszami, firmy ubezpieczeniowe), jednostki samorządu terytorialnego, których nie klasyfikuje się jako władze państwowe;

Korporacje – jednostki prawne, które nie są rządami, instytucjami ani „innymi jednostkami detalicznymi”;

Hipoteeki mieszkaniowe – wszystkie pożyczki hipoteczne na nieruchomości mieszkalne, które nie stanowią części sekurytyzacji;

Inne jednostki detaliczne – pozostałe zobowiązania kredytowe, związane z detalicznymi przedsiębiorstwami małej i średniej wielkości, osobami prowadzącymi działalność gospodarczą i osobami prywatnymi, na przykład: pożyczki konsumenckie, pożyczki na samochód, karty kredytowe.

W tak ujętych definicjach klas ekspozycji osoba prywatna może należeć zarówno do kategorii hipotek mieszkaniowych, jaki i innych jednostek detalicznych. Inne rodzaje kontrahentów bądź emitentów raczej na siebie nie zachodzą.

Ekspozycja brutto na ryzyko kredytowe (EAD) wg poszczególnych klas ekspozycji								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteeki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
Metoda Standardowa (SA)		10,497	3,196	17,548	8,345	12,643	52,229	45,739
Metoda AIRB		82,582	109,848	267,796	321,149	34,033	815,408	768,798
Suma		93,079	113,044	285,344	329,494	46,676	867,637	814,537

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

Ekspozycja brutto na ryzyko kredytowe (EAD) według obszarów geograficznych								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
Holandia		25,232	2,236	73,833	143,284	18,116	262,701	260,790
Belgia		10,405	4,934	30,623	25,754	9,580	81,296	77,969
Pozostałe kraje europejskie		45,516	71,279	107,919	75,022	17,196	316,932	296,851
Ameryki		6,671	11,700	45,706	51,305	873	116,255	105,356
Azja i Pacyfik		4,904	22,317	26,477	33,223	779	87,700	70,826
Reszta świata		351	578	786	906	132	2,753	2,745
Suma		93,079	113,044	285,344	329,494	46,676	867,637	814,537

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Kwoty przedstawione w tej tabeli bazują na EAD kraju zamieszkania dłużnika. Same w sobie nie odzwierciedlają ryzyka związanego ze zdarzeniami ryzyka transferowego w danym kraju (takiego jak restrykcje w obrębie wymienialności waluty lokalnej na wymienialną). Nie odzwierciedlają też zagrożeń ekonomicznych występujących w danym kraju. Kwoty związane z pozycjami ryzyka transferowego ING i ekspozycją ekonomiczną kraju można przeanalizować (a przy okazji zaznajomić się z potrzebnymi definicjami) w rozdziale poświęconym zarządzaniu ryzykiem.

Ekspozycja brutto na ryzyko kredytowe (EAD) według sektorów gospodarki							
	Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteeki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2008	Suma 2009
Osoby prywatne			189	329,493	18,719	348,401	321,174
Banki komercyjne	1,856	86,071	1,470		37	89,434	88,494
Rządy centralne	62,716					62,716	64,675
Niebankowe instytucje finansowe		12,231	52,763		867	65,861	50,645
Nieruchomości			55,852		2,955	58,807	56,706
Zasoby naturalne			36,650		465	37,115	31,603
Usługi			17,130		5,420	22,550	21,366
Administracja publiczna niższego szczebla	8,932	13,807			89	22,828	20,642
Transport i logistyka			21,472		1,603	23,075	22,497
Przemysł			15,863		3,008	18,871	16,870
Żywność, napoje, higiena osobista			16,741		2,963	19,704	19,517
Banki centralne	19,558					19,558	22,022
Firmy budowlane i wykonawcze			13,434		3,062	16,496	16,087
Inne	15	934	53,781		7,488	62,218	62,239
Suma	93,077	113,043	285,345	329,493	46,676	867,634	814,537

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekuryzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

Powyższe kwoty bazują na EAD zdefiniowanym zgodnie z zaleceniami Basel II. Różnią się od kwot dystrybucji branż przedstawionych w sprawozdaniu rocznym. Proszę zauważyć, że wszystkie inne sektory mają ekspozycję na poziomie mniejszym niż 15 miliardów EUR.

ING korzysta ze wspólnej metodologii klasyfikacji branż w oparciu o system NAICS (Północnoamerykański system klasyfikacji branż). W metodologii tej znajduje się ponad 1500 szczegółowych opisów branż, które połączono w 22 klasy branżowe na najwyższym poziomie. W niektórych krajach ING musi przygotowywać raporty w oparciu o inne metodologie klasyfikacji branż, które zwykle bazują na klasyfikacji NAICS. Hipoteeki mieszkaniowe przynajmniej się zwykle tylko osobom prywatnym.

Nieuregulowane płatności w okresie spłaty zadłużenia							
	Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteeki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
na żądanie	86,904	114,653	240,053	316,658	34,962	793,230	752,371
1 miesiąc	81,428	113,002	234,230	316,237	34,220	779,117	736,401
3 miesiące	70,628	90,217	216,677	315,776	33,583	726,881	679,992
6 miesięcy	68,690	84,852	203,256	314,923	32,534	704,255	659,523
1 rok	65,032	79,977	166,394	311,453	23,121	645,977	597,945
2 lata	54,783	70,091	133,714	306,815	20,337	585,740	551,220
3 lata	49,528	61,934	108,262	299,705	17,716	537,145	504,325
5 lat	38,176	45,512	69,611	276,369	12,626	442,294	423,278
7 lat	30,240	34,723	47,338	264,795	10,052	387,148	365,098
10 lat	9,288	15,860	33,833	239,128	7,548	305,657	291,183

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekuryzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* kredytów zagrożonych (ocena 20-22) nie ujęto w powyższym zestawieniu

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

W skład Basel II nie wchodzi metodologia przepływów gotówkowych, która brałaby pod uwagę przyszłe wygaśnięcie portfela. Niniejsza tabela przedstawia więc kwoty oparte na kwotach nieuregulowanych w obrębie ryzyka kredytowego, nie EAD. Kwoty nieuregulowane w obrębie ryzyka kredytowego obejmują kwoty związane z produktami ujętymi i nieujętych w bilansie, ale nie obejmują kwot związanych z niewykorzystanymi limitami. Jeśli chodzi o produkty pochodne i finansowanie papierów wartościowych, stosuje się metodologię mark-to-market plus dodatki, z tym, że dodatki są zwykle mniej konserwatywne niż dodatki aplikowane zgodnie z definicjami Basel II.

Powyższe kwoty zakładają, że pożyczki, rynek pieniężny i inwestycje w papiery wartościowe o stałym dochodzie zostaną w pełni spłacone w dniu zapadalności oraz że limity zostały ograniczone w związku z harmonogramami spłat, zawartymi w dokumentacji kredytowej, bez uwzględnienia odnowień i rozszerzeń czy też sprzedaży bądź wykupu portfeli. Zakłada się ponadto, że ryzyko przed rozliczeniem będzie się zmniejszać wraz z upływem prawnej zapadalności transakcji pierwotnych. Jednak w metodologii mark-to-market plus dodatki zagrożenia mogą z czasem się zwiększać, a nie zmniejszać. Jest to funkcja szacunków ING dotyczących przyszłych stóp procentowych, kursów walut obcych i potencjalnych zmian w obrębie przyszłych obligacji, na które tego typu zdarzenia mogą wywrzeć wpływ. Ogólnie rzecz biorąc, kwoty nieuregulowane w obrębie ryzyka kredytowego są niższe niż EAD.

Trzeba również dodać, że w odniesieniu do wszystkich kwot założono, iż nie zostaną dodane do portfela żadne nowe zagrożenia i że nie będzie żadnych opóźnień w spłacie kredytów zagrożonych. Nie uwzględniono też odpisów związanych z rezerwami ani utratą wartości. Wygaśnięcie portfela implikowane jest przez różnice w kwotach między dwoma okresami.

TWORZENIE REZERW NA UTRATĘ WARTOŚCI NALEŻNOŚCI KREDYTOWYCH

Należy zabezpieczać się przy pomocy trzech rodzajów rezerw:

- Rezerwy ISFA (dla indywidualnie istotnych aktywów finansowych): powstają dla pożyczek, gdzie wymagane są konkretne, indywidualne rezerwy. Są to zwykle pożyczki przekraczające kwotę progową. Kwota progowa jest różna w poszczególnych jednostkach biznesowych. Zwykle wynosi 0 EUR w jednostkach międzynarodowych i 1 milion EUR na „rynkach lokalnych”. Rezerwy na nie tworzy się przy wykorzystaniu metodologii szacunkowych odzysków w przyszłości. Następnie stosuje się koncepcję obecnej wartości netto. Przyszłe przepływy pieniężne opierają się na najbardziej prawdopodobnych szacunkach (dokonanych przez specjalistów ds. restrukturyzacji) dotyczących tego, kiedy można spodziewać się odzysków. Odzyski mogą pochodzić z różnych źródeł: sprzedaży zastawu, trwających przepływów pieniężnych, sprzedaży firmy/jednostki zależnej, itd. Rezerwy ISFA wylicza się przy pomocy zwykłych narzędzi, dostępnych w ING Banku.
- Rezerwy IBNR (poniesione, ale nie uznane): powstają dla „pracujących” portfeli pożyczkowych jako szacunek strat/niewypłacalności, które być może miały już w portfelu miejsce, ale ING jeszcze ich nie uznał. Rezerwy te opierają się na zmodyfikowanej metodologii spodziewanych strat. Modyfikacja nadrzędna polega na tym, że horyzont czasowy PD (12 miesięcy) skraca się do 3, 6 lub 9 miesięcy w zależności od rodzaju dłużnika. Obowiązuje ogólna zasada, że czym większy dłużnik, tym krótszy horyzont czasowy PD. Rezerwy IBNR wylicza się centralnie przy pomocy zwykłych narzędzi, dostępnych w ING Banku.
- Rezerwy INSFA (dla indywidualnie nieistotnych aktywów finansowych): powstają dla uznanych pożyczek zagrożonych (ocena 20-22), które nie przekraczają poziomu progowego. Ze względu na ich małą wielkość zasady MSSF zezwalają na stosowanie metody SA do pomiaru rezerw. Wyliczeń dokonuje się przy pomocy takich samych wzorów statystycznych, jak w wypadku rezerw IBNR, na poziomie centralnym przy pomocy zwykłych narzędzi, dostępnych w ING Banku.

Rezerwy skumulowane w poszczególnych regionach geograficznych							
	Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2008	Suma 2009
Holandia		1	803	151	369	1,324	1,039
Belgia			283	42	154	479	429
Pozostałe kraje europejskie	2	23	1,293	367	378	2,063	1,700
Ameryki		1	390	566	4	961	986
Azja i Pacyfik	1	10	251	33	67	362	239
Reszta świata	1	1	2	2		6	6
Suma	4	36	3,022	1,161	972	5,195	4,399

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia rewaluacji realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Powyższa prezentacja skumulowanych rezerw opiera się na kraju zamieszkania dłużnika.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Rezerwy skumulowane w poszczególnych sektorach gospodarki								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteeki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
Osoby prywatne				4	1,161	384	1,549	1,379
Nieruchomości				539		32	571	379
Przemysł				403		61	464	407
Żywność, napoje, produkty higieniczne				322		75	397	295
Firmy budowlane i wykonawcze				306		88	394	355
Usługi				250		90	340	265
Transport i logistyka				275		41	316	173
Niebankowe instytucje finansowe			4	260		19	283	196
Detal				121		64	185	133
Zasoby naturalne				158		9	167	135
Media				101		24	125	101
Branża samochodowa				102		21	123	136
Przemysł chemiczny, zdrowotny i farmakologiczny				90		14	104	84
Inne		4	32	91		50	177	361
Suma		4	36	3,022	1,161	972	5,195	4,399

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Powyższe tabele należy interpretować łącznie z odpowiadającymi im zestawieniami (przedstawionymi poniżej), odzwierciedlającymi pożyczki przeterminowane w poszczególnych obszarach geograficznych oraz pożyczki przeterminowane w poszczególnych sektorach gospodarki. Powinno wziąć się jednocześnie pod uwagę informacje ze sprawozdań rocznych. Sektory gospodarki, których nie ujęto w powyższym zestawieniu, mają rezerwy skumulowane, nieprzekraczające 50 milionów EUR. Zgrupowano je w kategorii „Inne”.

Pożyczki przeterminowane w poszczególnych regionach (w oparciu o kwoty nieuregulowane)					
		Hipoteeki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
Holandia		1,793	2	1,795	2,397
Belgia		1,012	215	1,227	2,525
Pozostałe kraje europejskie		432	253	685	350
Ameryki		509	1	510	634
Azja i Pacyfik		1,386	21	1,407	1,032
Reszta świata		14		14	466
Suma		5,146	492	5,638	7,404

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Powyższa prezentacja pożyczek przeterminowanych opiera się na kraju zamieszkania dłużnika.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Pożyczki przeterminowane w poszczególnych sektorach gospodarki (na bazie kwot nieuregulowanych)					
		Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
Osoby prywatne		5,146	225	5,371	7,056
Inne			267	267	348
Suma		5,146	492	5,638	7,404

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Sektory gospodarki, których nie ujęto w powyższym zestawieniu, mają pożyczki przeterminowane, nieprzekraczające 150 milionów EUR. Zgrupowano je w kategorii „Inne”.

Powyższe tabele należy interpretować łącznie z odpowiadającymi im zestawieniami (przedstawionymi poniżej), odzwierciedlającymi rezerwy skumulowane w poszczególnych obszarach geograficznych oraz rezerwy skumulowane w poszczególnych sektorach gospodarki. Powinno wziąć się jednocześnie pod uwagę informacje ze sprawozdań rocznych.

Za pożyczki przeterminowane ING uważa pożyczki, w których spłata sumy głównej bądź odsetek spóźnia się więcej niż o jeden dzień. Metodologia stosowana jest przede wszystkim w obrębie pożyczek dla osób prywatnych, takich jak: mieszkaniowe kredyty hipoteczne, pożyczki samochodowe i inne kredyty konsumenckie. Jeśli chodzi o kredyty dla biznesu (rządów, instytucji, korporacji), ING klasyfikuje dłużnika jako zagrożonego jak najszybciej po zauważeniu braku płatności. Koncepcja pożyczek przeterminowanych nie znajduje więc zastosowania w odniesieniu do takich dłużników (oto dlaczego niektóre klasy zagrożeń nie zawierają żadnych liczb).

Powyższe kwoty są oparte na kwotach nieuregulowanych w obrębie ryzyka kredytowego, nie EAD. Kwoty nieuregulowane w obrębie ryzyka kredytowego obejmują kwoty związane z produktami ujętymi i nieujętymi w bilansie, ale nie obejmują kwot związanych z niewykorzystanymi limitami. Jeśli chodzi o produkty pochodne i finansowanie papierów wartościowych, stosuje się metodologię mark-to-market plus dodatki, z tym, że dodatki są zwykle mniej konserwatywne niż dodatki aplikowane zgodnie z definicjami Basel II.

Niedobór rezerw na straty pożyczkowe

Niedobór rezerw na straty pożyczkowe to różnica między EL a rezerwami na straty pożyczkowe dla ekspozycji AIRB. Różnica ta spowodowana jest odmiennymi horyzontami czasowymi PD, występującymi w obrębie systemu rezerw pożyczkowych zgodnie z MSR 39 (3, 6 i 9 miesięcy) i 12-miesięcznym horyzontem czasowym, który występuje w obszarze EL i kalkulacji kapitału regulacyjnego. Umowa Basel II wymaga tego, aby niedobór pomniejszał kapitał regulacyjny – 50% z kapitału na poziomie 1 (Tier-1) i 50% z kapitału na poziomie 2 (Tier-2).

W dniu 31.12.2010 niedobór rezerw na straty pożyczkowe wynosił 1.553 milionów EUR. Skumulowana kwota niedoboru rezerw na straty pożyczkowe wzrasta zwykle w okresach, gdy maleją rezerwy na straty pożyczkowe na bazie portfela, natomiast maleje w okresach, gdy rezerwy te rosną.

PORTFELE W METODZIE STANDARDOWEJ

Metoda standardowa

W przeciwieństwie do metody AIRB, metoda standardowa opiera się na stałej wadze ryzyka, stosowanej dla każdego aktywa, zgodnie z zaleceniami Finansowych Organów Nadzorczych. Kwestią kluczową jest w niej klasa zagrożenia, do której przypisuje się daną ekspozycję. Można powiedzieć, że metoda standardowa jest najmniej skomplikowaną spośród metodologii Basel II. Jest o wiele mniej wrażliwa niż metoda oparta na ryzyku. Tam, gdzie dostępne są oceny agencji ratingowych, można je wykorzystywać jako zamienniki stałych wag ryzyka, przypisywanych przez Finansowe Organa Nadzorcze. Ponieważ dłużnicy pierwotni są względnie nieznaczący, rzadko posiadają zewnętrzne oceny ratingowe.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Ekspozycje brutto w metodzie standardowej (SA)					
		2010		2009	
		Ekspozycja przed redukcją ryzyka	Ekspozycja po redukcji ryzyka	Ekspozycja przed redukcją ryzyka	Ekspozycja po redukcji ryzyka
Wykorzystana kategoria ryzyka:					
0%		6,281	6,281	4,722	5,055
10%					
20%		7,628	7,628	9,012	9,029
35%		7,565	7,565	5,639	5,639
50%		9,312	9,312	6,802	7,217
75%		17,961	17,357	16,263	15,636
100%		33,930	33,686	30,808	29,852
150%		704	704	799	745
200%					
1250%					

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

W metodzie standardowej istnieją dwa podstawowe sposoby redukowania ryzyka kredytowego:

- redukcja ryzyka poprzez akceptację zastawionych aktywów finansowych w charakterze zabezpieczenia, np. zbywalnych papierów wartościowych lub gotówki;
- przesunięcie ryzyka kredytowego do grupy ryzyka niższej wagi poprzez akceptację gwarancji od niezwiązanych stron trzecich.

PORTFELE W METODZIE AIRB

METODA IRB W SKRÓCIE

Na "metodę opartą na ryzyku" przewidzianą w Nowej Umowie Kapitałowej w odniesieniu do ustalania bazy kapitałowej, składają się cztery elementy. Dla każdego z tych elementów ING opracował szereg modeli statystycznych, eksperckich i hybrydowych w oparciu o doświadczenie historyczne i inne obserwacje rynkowe.

- Prawdopodobieństwo Niewypłacalności (PD):** Pierwszym z nich jest prawdopodobieństwo niewypłacalności kredytobiorcy, strony umowy lub emitenta (w dalszej części niniejszego dokumentu nazywanych wspólnie "dłużnikami"), stanowiące miarę wiarygodności kredytowej wyrażoną prawdopodobieństwem niewywiązania się z obowiązku płatności. Wynik tego obliczenia ma stanowić miarę niezależnej wiarygodności kredytowej w zakresie spłaty pierwszorzędowego, niezabezpieczonego zadłużenia przez organizację, bez uwzględniania elementów strukturalnych transakcji, z których zadłużenie wynika, takich jak zabezpieczenie, wycena, czy data zapadalności.
- Wielkość Zaangażowania w Momencie Niewypłacalności (EAD):** Drugim elementem jest wartość ekspozycji kredytowej dłużnika w momencie niewykonania zobowiązania. Modele te mają na celu oszacowanie zaległej kwoty lub zobowiązania w chwili niewywiązania się ze zobowiązania w przyszłości. Z uwagi na to, że nie wiadomo, czy dłużnik wywiąże się ze swoich zobowiązań, a także z uwagi na fakt, że poziom niespłaconych kwot w tej dacie również nie jest znany, do oszacowania Wielkości Zaangażowania w Momencie Niewypłacalności ING stosuje połączenie modeli statystycznych, eksperckich i hybrydowych. Nie licząc gwarancji i akredytyw dokumentowych, EAD jest zawsze większe lub równe powiązanemu głównemu ryzyku kredytowemu, przy założeniu, że dłużnik wykazywał tendencję do absorpcji płynności z udostępnionych zasobów kredytowych zanim problemy finansowe dłużnika stały się jawne dla kredytobiorców.
- Wielkość Straty w Przypadku Niewypłacalności (LGD):** Trzecim elementem jest wielkość straty w przypadku niewypłacalności. Modele te mają na celu oszacowanie kwoty, którą ING utraci po upłynięciu zabezpieczenia udzielonego w związku z danym kredytem lub zobowiązaniem finansowym lub, alternatywnie, likwidacją spółki jako całości w ramach procesu odzyskiwania należności. Modele LGD oparte są na rodzajach wydatków, szacunkowej wysokości należności do odzyskania w przypadku zwykłej likwidacji oraz bez(pośrednich) kosztach likwidacji.
- Data Zapadalności (M):** Czwartym elementem jest czas pozostały do daty zapadalności odnośnego zobowiązania finansowego. W Nowej Umowie Kapitałowej przewidziano ograniczenie dla elementu zapadalności w postaci 5 lat, niezależnie od faktu, że wiele zobowiązań może odznaczać się okresem dłuższym niż pięć lat.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Strata Oczekiwana (EL): Oczekiwana strata jest miarą wartości strat kredytowych poniesionych na portfelu ING, których ING może się w uzasadniony sposób spodziewać. ING musi posiadać kapitał zapasowy (jako część swojej bazy kapitałowej) na pokrycie oczekiwanych strat w swoim portfelu kredytowym. W najprostszej postaci oczekiwaną stratę można wyrazić następująco:

$$EL = PD * EAD * LGD$$

Strata Nieoczekiwana (UL): Dodatkowo, ING musi ponadto posiadać bufor kapitałowy na pokrycie nieoczekiwanych strat, w celu ochrony się przed stratami kredytowymi związanymi z nieoczekiwanymi zdarzeniami na rynku, niemieszczącymi się w normach statystycznych.

Nowa Umowa Kapitałowa stosuje konceptualnie te same komponenty (stratę oczekiwaną i stratę nieoczekiwaną) przy ustalaniu Aktywów Ważonych Ryzykiem (RWA). Podobnie jak EL, w RWA uwzględnia się PD, EAD oraz LGD, lecz obejmuje również wartości zmienne związane z rodzajem dłużnika oraz jego rozmiarami.

Modele PD, EAD i LGD stosowane przy obliczaniu kapitału regulacyjnego zgodnie z Nową Umową Kapitałową to te same modele, które ING stosuje przy ustalaniu swoich wewnętrznych modeli kapitału ekonomicznego. Co więcej, modele te są wykorzystywane do wyceny kredytów oraz zyskowności klientów, a także stanowią podstawę obliczeń mających na celu ustalenie wysokości rezerw na pokrycie strat kredytowych.

MODELE RYZYKA KREDYTOWEGO

ING uważa dobrze zbilansowany i kontrolowany zestaw reguł dotyczących opracowywania, utrzymywania i walidacji modeli za kluczowy składnik pomiaru ryzyka zawodowego oraz zarządzania ryzykiem. ING korzysta z zasad ramowych Zarządzania Modelami Ryzyka Kredytowego, które składają się ze szczegółowych wskazówek i wymogów, do których muszą się stosować wszyscy interesariusze przy opracowaniu, wdrożeniu i utrzymywaniu modeli PD, LGS i EAD.

Rodzaje Modelowania Ryzyka Kredytowego

W ING Bank stosuje się trzy rodzaje modelowania, które stanowią podstawę modeli PD, EAD i LGD używanych w całym banku.

- **Modele statystyczne** tworzy się w przypadku dostępności znacznych ilości danych w zakresie niewypłacalności lub szczegółowych strat. Charakteryzują się one wystarczającą liczbą punktów danych, które usprawniają znaczące statystycznie oszacowanie modelowanych parametrów. Modelowane parametry oszacowane są przy użyciu technik statystycznych zastosowanych do zbioru dostępnych danych.
- **Modele eksperckie** oparte są na wiedzy ekspertów zarówno zespołu Zarządzania Ryzykiem jak i Front Office oraz literaturze agencji ratingowych, nadzorców i badaczy naukowych. Modele te są szczególnie odpowiednie dla "Portfeli o Niskim Stopniu Niewypłacalności", w przypadku których odnotowano nieliczne przypadki niewywiązania się ze zobowiązań; co pociąga za sobą ograniczenie wiarygodności modelu statystycznego.
- **Modele hybrydowe** posiadają cechy charakterystyczne zarówno modeli eksperckich, jak i statystycznych.

Oprócz wyboru modelu, kolejnym ważnym punktem wyjścia do budowania modelu jest definicja niewypłacalności. ING stosuje zasady ramowe, w których zintegrowano elementy regulacyjne definicji "Niewypłacalności" oraz wskaźniki rezerw na starty kredytowe, zgodnie z MSF 39. Uzasadnieniem tego stanu rzeczy jest fakt, że niektóre wskaźniki są często bardzo bliskie wskazania "małego prawdopodobieństwa wypłacalności" dłużnika na mocy Nowej Umowy Kapitałowej i podobnych regulacji. Integracja obu zestawów zasad ramowych umożliwia wykorzystanie regulacyjnych składników ryzyka, PD, LGD w EAD ramach procesu zbiorczego tworzenia rezerw na mocy MSF 39, co owocuje większym jeszcze stopniem zgodności z "testem praktycznym" z Nowej Umowy Kapitałowej.

Jednym z fundamentów zasad ramowych jest Niezależna Walidacja Modelu. Obejmuje ona proces mający na celu ustalenie, czy model nadaje się do zamierzonego przeznaczenia. Jest to realizowany na bieżąco proces, w ramach którego weryfikowana jest wiarygodność modelu na różnych etapach jego cyklu życia: konceptualnym, przed zatwierdzeniem, okresowo po wdrożeniu oraz po wprowadzeniu do modelu istotnych zmian. Proces walidacji obejmuje połączenie świadectw rozwojowych, weryfikacji procesu i analizy wyników.

PROCES RATINGU RYZYKA

Co do zasady, wszelkie Ratingi Ryzyka oparte są na Modelu Ratingu Ryzyka (PD) zgodnym z minimalnymi wymogami, określonymi szczegółowo w Zasadach Nadzorczych CRD, DNB oraz wytycznych CEBS. Dotyczy to wszelkich Rodzajów i Segmentów Dłużników, w tym również Krajów.

Modele ratingowe Prawdopodobieństwa Niewypłacalności (PD) stosowane przez ING oparte są na skali 1-22, która jest zbliżona do ocen ratingowych, które są przypisywane przez zewnętrzne agencje ratingowe, takie jak Standard & Poor's oraz Fitch. Na przykład, rating ING równy 1 odpowiada ratingowi AAA S&P/Fitch; rating ING równy 2 odpowiada ratingowi AA+ S&P/Fitch i tak dalej.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Ratingi Ryzyka (PD) dla kredytów niezagrożonych (1-19) oblicza się w systemie informatycznym ING przy użyciu opracowanych wewnętrznie modeli, w oparciu o dane wprowadzone ręcznie lub automatycznie. W określonych warunkach wyniki modelu, do którego dane wprowadzono ręcznie, może zostać zakwestionowany za pośrednictwem odpowiedniego Procesu Odwołania od Ratingu. Ratingi Ryzyka dla kredytów zagrożonych (20-22) ustala się na podstawie zatwierdzonej, dostosowanej indywidualnie metodologii jednostki Globalnej lub Regionalnej restrukturyzacji. W przypadku portfeli sekurytyzacyjnych, ratingi zewnętrzne transzy, w którą zainwestował ING, mają pierwszeństwo. Ratingi ryzyka przypisywane klientom są regularnie poddawane przeglądowi, a prawidłowe funkcjonowanie leżących u ich podstaw modeli jest regularnie monitorowane.

Ekspozycje (EAD) według ocen PD przy zastosowaniu metody AIRB							
	Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
AAA	15,903	2,625	983	3,761	4	23,276	19,715
AA	52,462	24,801	13,406	3,603	747	95,019	117,086
A	10,474	52,556	36,839	34,293	2,665	136,827	120,748
BBB	1,144	24,343	90,589	148,583	12,453	277,112	233,653
BB	2,161	3,736	80,201	97,327	11,699	195,124	191,368
B	419	558	30,647	23,313	3,238	58,175	55,082
CCC & Ocena problemowa	19	1,229	15,131	10,268	3,228	29,875	31,147
Suma	82,582	109,848	267,796	321,148	34,034	815,408	768,798

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Powyższe kwoty opierają się na EAD. Różnią się od kwot ze sprawozdania rocznego z powodu odmiennej metodologii pomiarowej.

Ponad 95% zagrożeń kredytowych ING oceniono (ratingowo) przy pomocy jednego z opracowanych wewnętrznie modeli PD. W portfelu AIRB poziom ocen ratingowych Basel II przekracza 99% pokrycia ekspozycji. Jeśli chodzi o działalność w obszarze bankowości, ING wdrożyło około 90 modeli PD, w tym modeli podrzędnych. Część modeli ma charakter uniwersalny, np. modele dla dużych korporacji, banków komercyjnych, firm ubezpieczeniowych, rządów centralnych, samorządów, funduszy, firm zarządzających funduszami, finansów projektowych i przedsiębiorstw zadłużonych. Istnieją również modele opracowywane konkretnie dla danego kraju lub regionu. Na przykład modele PD dla małych i średnich przedsiębiorstw w Europie Środkowej, Holandii, Belgii, Luksemburgu, Wielkiej Brytanii czy modele hipotek mieszkaniowych lub pożyczek konsumenckich na różnych rynkach detalicznych.

Modele ratingowe dla dłużników detalicznych są z reguły automatyczne i opierają się głównie na danych statystycznych. Można je aktualizować co miesiąc lub co dwa miesiące. Modele dla małych i średnich przedsiębiorstw, większych korporacji, instytucji i banków aktualizuje się ręcznie. Są monitorowane indywidualnie przynajmniej raz w roku.

W myśl reguł Basel II zagrożenia nominalne waży się w celu określenia RWA (oraz kapitału regulacyjnego) portfela, wykorzystując metodę opartą na ryzyku. W metodzie tej wymaga się mniejszej ilości kapitału dla ekspozycji kredytowych, które mają dobre oceny ratingowe. Jednocześnie wymaga się coraz większej ilości kapitału w miarę jak pogarsza się ocena ratingowa ryzyka dłużnika. Pod względem rachunkowości finansowej aktywa RWA mogą wzrosnąć lub zmaleć proporcjonalnie do migracji ocen ratingowych bez zasadniczych zmian w wielkości podstawowych aktywów finansowych. W ING migracje ratingowe obserwuje się bardzo uważnie.

Średnie LGD w ocenach PD przy zastosowaniu metody AIRB							
	Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
AAA	21%	20%	35%	21%	31%	22%	21%
AA	20%	22%	28%	20%	87%	22%	22%
A	20%	20%	33%	16%	57%	23%	24%
BBB	36%	18%	27%	15%	45%	21%	22%
BB	31%	38%	21%	15%	39%	19%	20%
B	25%	40%	18%	22%	46%	22%	22%
CCC & Less	14%	9%	24%	22%	43%	25%	24%
Suma	21%	21%	25%	16%	45%	21%	22%

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Powyższa tabela przedstawia średnią ważoną w LGD dla poszczególnych połączeń oceny PD z klasą ekspozycji. Na przykład średnia ważona w LGD dla korporacji z oceną ratingową AAA wynosi 35%, zaś średnia ważona w LGD dla korporacji z oceną ratingową BBB wynosi 27%. Na wartość procentową LGD duży wpływ wywiera struktura transakcyjna zobowiązań finansowych, zastaw i pokrycia, a także kraj, w którym zabezpieczenie (jeśli istnieje) można odzyskać.

W niektórych przypadkach portfel jest relatywnie niewielki, co może mieć wpływ na średnią ważoną w LGD w danej ocenie PD i klasie ekspozycji. Tak więc powyższa tabela winna być interpretowana razem z tabelą poprzednią (ekspozycje [EAD] w ocenach PD).

Niewykorzystane przyrzeczenia przyznania kredytu								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
Metoda standardowa		1	194	1,816	656	5,747	8,414	8,826
Metoda AIRB		195	1,442	53,825	11,207	11,488	78,157	74,809
Suma		196	1,636	55,641	11,863	17,235	86,571	83,635

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Kwoty te przedstawiają potencjalną ekspozycję, którą mogą podjąć dłużnicy ING na podstawie niewykorzystanych przyrzeczeń przyznania kredytu. Zazwyczaj dłużnicy mają prawo skorzystania z tych przyrzeczeń, chyba że występuje zdarzenie niewypłacalności bądź inne zdefiniowane zdarzenie (uwzględnione w stosownej umowie dotyczącej ryzyka kredytowego). W większości przypadków dłużnik płaci ING opłatę przyrzeczeniową za niewykorzystaną część opisywanej możliwości. Przyrzeczeń nie stosuje się zwykle w odniesieniu do rynków pieniężnych, inwestycji i przed rozliczeniem.

Gdyby zażądano jednoczesnej realizacji wszystkich niewykorzystanych przyrzeczeń, ryzyko kredytowe ING (w obrębie kwot nieuregulowanych) wzrosłoby o 12%. W swych modelach EAD ING szacuje, jak dużo niewykorzystanych przyrzeczeń podejmują dłużnicy w normalnych warunkach. Wynik ujmuje się w kalkulacji RWA wspólnie z podobnym wynikiem, stosowanym względem niewykorzystanych przyrzeczeń (choć po niższej stawce).

Ekspozycje chronione przez gwarancje otrzymane od stron trzecich								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2009	Suma 2009
Metoda standardowa				1,475	4	9	1,488	865
Metoda AIRB		2,681	7,367	25,272	563	5,036	40,919	70,762
Suma		2,681	7,367	26,747	567	5,045	42,407	71,627

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Od czasu do czasu ING udziela pożyczek, względem których otrzymuje specjalną gwarancję finansową od niezwiązanego kontrahenta bądź dłużnika. Kwoty w powyższej tabeli przedstawiają EAD zagwarantowane przez tego rodzaju strony. Nie obejmują kwot bez gwarancji. Na przykład, jeżeli dane ryzyko kredytowe jest tylko częściowo zagwarantowane przez stronę trzecią to tylko ta część kwoty, która jest objęta gwarancją, została wykazana w powyższej tabeli. W powyższych kwotach nie ujęto gwarancji otrzymanych od stron związanych z dłużnikiem, takich jak firma macierzysta lub przedsiębiorstwo siostrzane. Nie ujęto też gwarancji, które mogłyby być sugerowane w wyniku działań swapowych w zakresie niewypłacalności kredytowej. Poza tym powyższa tabela nie uwzględnia kwot gwarantowanych jako część sponsorowanego przez rząd programu hipotecznego. Nie uwzględnia ponadto kwot gwarantowanych na mocy konstrukcji niekapitałowej partycypacji w ryzyku.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Ryzyko kredytowe kontrahenta (EAD) z produktów pochodnych (SA i AIRB)								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
Kredytowe produkty pochodne		8	901	381	-	-	1,290	2,427
Produkty pochodne		-	5	63	-	-	68	119
Kapitałowe produkty pochodne		-	753	1,699	-	11	2,463	1,323
Walutowe produkty pochodne		401	2,048	1,687	-	4	4,140	5,183
Odsetkowe produkty pochodne		1,036	12,112	8,218	-	63	21,429	22,306
Towarowe produkty pochodne		-	43	49	-	-	92	3
Produkty giełdowe		-	-	9,338	-	-	9,338	-
Suma		1,445	15,862	21,435	-	78	38,820	31,362

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Kwoty w powyższej tabeli zostały wyliczone w oparciu o metodologię mark-to-market plus dodatki (regulacyjne), wykorzystywaną do wyliczania RWA wg Basel II. Przedstawiono je po korektach kompensacyjnych i prawnych. Metodologia ta pozwala ING klasyfikować praktycznie wszystkie ekspozycje produktów pochodnych metodą AIRB.

Ryzyko kredytowe kontrahenta (EAD) z produktów pochodnych (SA i AIRB)								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2010	Suma 2009
MTM brutto plus dodatki regulacyjne		3,688	55,191	42,197	-	80	101,156	86,358
Kwota po kompensacji		1,445	15,861	21,435	-	78	38,819	34,956
Kwota po kompensacji i zabezpieczeniu		1,445	12,249	20,774	-	78	34,546	31,362

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Realizując normalne działania handlowe w zakresie produktów pochodnych i finansowania papierów wartościowych, ING zawiera umowy długoterminowe typu ISDA, GMRA, itd. W myśl zapisów paragrafów mówiących o Minimalnych Kwotach Progowych i Minimalnych Kwotach Transferowych Aneksów Zabezpieczeniowo-Wspierających (CSA) (lub innych klauzul) zarówno ING, jak i jego kontrahenci mogą zgodzić się na zastaw dodatkowych zabezpieczeń na wypadek, gdyby któraś ze stron została zdegradowana przez jedną ze znanych agencji ratingowych. ING Bank zdecydował, iż w warunkach dominujących degradacja o jeden stopień pociąga za sobą tylko ograniczone skutki względem kwoty dodatkowego zabezpieczenia, które ING winno zastawić zgodnie z podpisanyimi umowami. Należy jednak pamiętać, że faktyczne kwoty, które ING może być zmuszone zastawić w przyszłości, mogą być różne w zależności od składu portfela produktów pochodnych i papierów wartościowych zastawionych w transakcjach finansowania papierów wartościowych, w zależności od panujących warunków, liczby stopni zdegradowania, a także od warunków przyszłych umów typu CSA (lub podobnych, zawieranych kontraktów).

Ryzyko kredytowe kontrahenta (EAD) z finansowania papierów wartościowych (SA i AIRB)								
		Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2009	Suma 2009
Finansowanie obligacji – oddane		204	772	3,032	-	-	4,008	6,389
Finansowanie kapitału – oddane		-	1,398	3,355	-	-	4,753	2,784
Finansowanie obligacji – przyjęte		31	642	1,398	-	-	2,070	3,432
Finansowanie akcji – przyjęte		-	1,091	1,221	-	-	2,312	1,181
Suma		235	3,902	9,006	-	-	13,143	13,786

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Ryzyko kredytowe kontrahenta (EAD) z finansowania papierów wartościowych (SA i AIRB)							
	Rządy i banki centralne	Instytucje	Korporacje	Hipoteeki mieszkaniowe	Inne jednostki detaliczne	Suma 2009	Suma 2009
MTM brutto plus dodatki regulacyjne	325	8,297	24,153	-	-	32,775	21,256
Kwota po kompensacji	235	3,902	9,006	-	-	13,143	19,387
Kwota po kompensacji i zabezpieczeniu	235	2,817	5,917	-	-	8,970	13,786

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

Kwoty w powyższych czterech tabelach zostały wyliczone w oparciu o metodologię mark-to-market plus dodatki (regulacyjne), wykorzystywaną do wyliczania RWA wg Basel II i określania ekspozycji brutto. Aby określić należną kwotę ryzyka kredytowego, ING dopasowuje najpierw papiery o podobnej charakterystyce po to, by zdefiniować ich podatność na równoważenie. Efekt równoważenia znany jest pod nazwą „kompensacji”. Następnie ING redukuje kwoty kompensowania prawnego, dopuszczalne na mocy przepisów zawartych w różnych umowach głównych typu ISDA, GMRA, GMSLA, itd. Na koniec kwota podlega jeszcze jednej redukcji poprzez zabezpieczenie utrzymywane przez ING na mocy kontraktu CSA bądź podobnych umów.

REDUKCJA RYZYKA KREDYTOWEGO

Kredytowe produkty pochodne (kwoty hipotetyczne)		
	2010	2009
Kredytowe produkty pochodne wykorzystywane w celach ochronnych		
- kupiona protekcja kredytowa	849	982
- sprzedana protekcja kredytowa		
Kredytowe produkty pochodne wykorzystywane do działań handlowych		
- kupiona protekcja kredytowa	29,389	35,235
- sprzedana protekcja kredytowa	27,944	30,276

* obejmuje zarówno portfele AIRB jak i SA; bez sekurytyzacji, kapitału akcyjnego i ONCOA

* nie uwzględnia utrat wartości realizowanych bezpośrednio na rachunkach kapitału własnego

ING aktywnie uczestniczy w rynku handlowym kredytowych produktów pochodnych (CDS) w charakterze podmiotu netto nabywającego protekcję ryzyka kredytowego od innych kontrahentów. ING wykupiło niewielką ilość protekcji ryzyka kredytowego dla celów zabezpieczających w szczególności po to, by ograniczyć koncentrację na pewnych „grupach prawnych dłużników” bez konieczności redukcji działalności bankowej w zakresie relacji ING. ING nie sprzedaje aktywnie kredytowych transakcji zabezpieczających w celach ochronnych lub inwestycyjnych. Mimo, iż reguły Basel II zezwalają na redukcję kapitału ryzyka kredytowego w określonych okolicznościach (tam, gdzie ING wykupiło protekcję CDS), ING nie korzysta obecnie z tych zapisów przy określaniu bazy kapitałowej Basel II.

Powyższe kwoty odzwierciedlają hipotetyczną sumę kredytowych transakcji zabezpieczających, które ING podjęło w celu, o którym mowa. Ryzyko kredytowe na kontrahentach związanych z protekcją kredytowych transakcji zabezpieczających (kupionych) zostało uwzględnione nie w powyższych kwotach, ale w kalkulacjach zagrożeń przed rozliczeniem dla danego kontrahenta. Jeśli chodzi o sprzedaną protekcję przed niewypłacalnością kredytową, ING stoi w obliczu ryzyka emitenta syntetycznego, na kapitale którego wylicza się – w zależności od celu – ochronę bądź handel.

SEKURYTYZACJE

Zakres

Poniższe informacje opracowano na bazie „Wytycznych dobrych praktyk branżowych w ujawnionych wymaganiach sekurytyzacji Filaru 3”, wydanych przez Europejską Federację Bankową (EFB) i inne stowarzyszenia bankowe w dniu 18.12.2008. Obejmuje ujawnienia jakościowe i ilościowe, odnoszące się zarówno do sekurytyzowanych ekspozycji, jak i do utrzymywanych pozycji sekurytyzacyjnych. Ujawnienia ilościowe są ograniczone do sekurytyzacji używanych do wyliczenia wymogów kapitału regulacyjnego wg CRD, natomiast informacje jakościowe mają szerszy zakres i umożliwiają wgląd do całości działań sekurytyzacyjnych ING Banku.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Zaangażowanie ING i stosowane reguły mogą być różne w zależności od tego, czy ING występuje w roli inwestora, inicjatora czy też sponsora celów. Najczęściej ING bierze udział w transakcjach sekurytyzacyjnych w roli inwestora (w sekurytyzacjach stworzonych przez inne podmioty gospodarcze). W mniejszym stopniu ING bywa inicjatorem lub sponsorem sekurytyzacji, którymi handluje się przeważnie na rynkach publicznych.

Wycena i polityka rachunkowa

Działania ING w zakresie sekurytyzacji opisano w Komentarzu 25 pt. „Jednostki specjalnego przeznaczenia” w sprawozdaniu rocznym. Stosowna polityka rachunkowa została przedstawiona w rozdziale zatytułowanym „Polityka rachunkowa w zakresie skonsolidowanego sprawozdania rocznego ING Banku” w sprawozdaniu rocznym. Najważniejsze strategie rachunkowe w programach sekurytyzacji inicjowanych przez ING to „wyksięgowanie aktywów finansowych” oraz „konsolidacja”. Tam, gdzie ING działa w roli inwestora na pozycjach sekurytyzacyjnych, najważniejszy element polityki rachunkowej to „klasyfikacja instrumentów finansowych”.

Metoda kapitału regulacyjnego wykorzystywana przez agencje ratingowe

W odniesieniu do ryzyka kredytowego ING wdrożyło metodę AIRB. ING wykorzystuje zatem metodę opartą na ratingach (RBA) w odniesieniu do inwestycji w transzach papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABS) i papierów wartościowych zabezpieczonych hipoteką (MBS), ocenionych przez zewnętrzne agencje ratingowe. Agencje ratingowe, z których korzysta ING w metodzie RBA to między innymi: Standard & Poor's, Fitch, Moody's i DBRS.

W metodzie RBA aktywa ważone ryzykiem (RWA) definiuje się mnożąc kwotę ekspozycji przez odpowiednie wagi ryzyka regulacyjnego. Zależą one od następujących czynników:

- zewnętrznej oceny ratingowej lub dostępnej oceny domniemanej;
- znaczenia pozycji.

ING korzysta z metody oceny wewnętrznej (IAA) w zakresie wsparcia udzielanego Papierom Komercyjnym Zabezpieczonym Aktywami (ABCP) w oparciu o publikowane zewnętrznie metodologie agencji ratingowych.

ING w roli Inwestora

W ING Banku nadrzędnym inwestorem w obrębie transakcji sekurytyzacyjnych jest ING Direct. Podstawową strategią ING Direct jest gromadzenie lokat klientów i reinwestowanie ich w portfelu inwestycyjnym oraz aktywach detalicznych, głównie hipotekach. Różnicę między pasywami detalicznymi (produkt oszczędnościowy to najczęściej pierwszy produkt promowany na rynku) a aktywami detalicznymi (produkt hipoteczny to najczęściej drugi produkt promowany na rynku) inwestuje się w dłuży wysokiej jakości. Realizacja takiego modelu biznesowego w sposób wydajny kosztowo jest największą przewagą konkurencyjną ING Direct. Ponieważ model biznesowy ING Direct to operacje, których główną siłą napędową są pasywa, skoncentrowane na wydajności kosztowej, ING Direct realizuje inwestycje w celu minimalizacji ryzyka kredytowego i zapewnienia wystarczającej płynności. Dlatego też ING Direct akumuluje dłużne papiery wartościowe (z wysoką oceną ratingową), charakteryzujące się minimalnym ryzykiem kredytowym. Kapitalizuje w ten sposób swoje ekonomie skali.

Rynki sekurytyzacji zapewniają możliwości inwestycyjne w obligacjach wysoko notowanych (zwykle AAA), płynnych i dyskontowych. Stanowią zatem ważną klasę aktywów w portfelu inwestycyjnym ING Direct. W ING Direct polityka inwestycyjna określa kwalifikowane typy produktów, minimalne oceny ratingowe, maksymalne terminy spłat, maksymalne poziomy ekspozycji zarówno na poziomie emisji, jak i emitenta, także te w obrębie portfela. Dominujące klasy produktów w portfelu inwestycyjnym to: RMBS, Agencyjne RMBS, obligacje pokryte, niechronione dłuży uprzywilejowane emitowane przez banki, inne instytucje finansowe, a także jednostki, dla których należnościami jest dług państwowy. Każda propozycja inwestycyjna z Centrum Skarbowego analizowana jest przez kierownictwo ryzyka kredytowego (CRM). Decyzję w jej sprawie podejmuje na właściwym szczeblu specjalista skarbowy oraz kierownik ds. ryzyka kredytowego, posiadający odpowiednie uprawnienia. W roku 2009 ING Direct nie zakupiło żadnych instrumentów ABS lub MBS, innych niż agencyjne MBS.

Zakupione ekspozycje sekurytyzacyjne

W poniższej tabeli przedstawiono podział zakupionych ekspozycji według zakresów wagi. Kwoty pozycji sekurytyzacyjnych zakupionych od stron trzecich opierają się na regulacyjnych wartościach ekspozycji, wyliczonych zgodnie z CRD po uwzględnieniu czynników konwersji kredytu (CCF) w myśl zaleceń Filaru 1, ale przed zastosowaniem reduktorów ryzyka kredytowego na pozycjach sekurytyzacji.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Zakupione ekspozycje według zakresu wagi ryzyka (ING w roli inwestora)		
	31.12.2010	31.12.2009
Zakres wagi ryzyka 1 <= 10%	19,608	35,385
Zakres wagi ryzyka 2 >10% oraz <= 18%	13,761	10,397
Zakres wagi ryzyka 3 >18% oraz <= 35%	1,029	605
Zakres wagi ryzyka 4 >35% oraz <= 75%	343	162
Zakres wagi ryzyka 5 >75% oraz <1250%	2,371	2,652
Waga ryzyka 1250%	353	212
Suma	37,464	49,412

ING w roli Iniciatora

ING inicjuje własne transakcje sekurytyzacyjne w celach ekonomicznych i kapitałowo-regulacyjnych, a także w celach płynności i finansowania.

- **Kapitał ekonomiczny i regulacyjny** Od czasu, gdy ING zaczęło aktywnie zajmować się sekurytyzacją własnych aktywów w roku 2003, wyemitowano siedem sekurytyzacji syntetycznych ekspozycji hipotek, małych i średnich przedsiębiorstw oraz korporacji. W wyniku dostosowania reguł wypłacalności kapitału regulacyjnego oraz transferowego na koniec roku 2007 wprowadzono najbardziej uprzywilejowane transe własnych sekurytyzacji ING. W chwili obecnej są one utrzymywane przez ING. ING utrzymuje także pierwsze transe strat. Transe typu "mezzanine" przenoszone są wciąż na strony trzecie.

Pierwsze transakcje (Moon i Memphis 2003) zostały spłacone w roku 2008, inwestorzy nie ponieśli żadnych strat. Transakcja Mars 2004 została spłacona w 2009, również bez strat dla inwestorów. Na dzień 31.12.2010 nie uregulowano czterech transakcji na sumę około 12 miliardów EUR (Mars 2006, BEL SME 2006 w zakresie ekspozycji małych i średnich przedsiębiorstw; Memphis 2005, Memphis 2006 w zakresie ekspozycji hipotecznych). Szczegóły na ten temat przedstawiono poniżej. Memphis 2006 przenosi ryzyko na wysoką relację kredytu do wartości zabezpieczenia (LTV) w hipotekach holenderskich.

- **Płynność/Fundusze** Mimo, że najbardziej uprzywilejowane transe w sekurytyzacjach nie wystarczają już, aby uwolnić kapitał regulacyjny w myśl zapisów Basel II, można z nich wciąż korzystać w celu uzyskania funduszy i poprawy płynności. Jeśli zabezpieczone ekspozycje mają zostać dopuszczone do pełnienia funkcji zabezpieczenia dla banków centralnych, muszą zostać sprzedane spółce celowej (SPV), która wyda następnie noty sekurytyzacyjne („tradycyjne sekurytyzacje”) w dwóch transzach – jednej podrzędnej i jednej uprzywilejowanej – z oceną AAA, wydaną przez agencję ratingową. ING jest wtedy w stanie wykorzystać transe AAA w charakterze zabezpieczenia chronionych pożyczek na rynku pieniężnym.

ING wygenerowało wiele sekurytyzacji tego rodzaju w oparciu o pozycję z dnia 31.12.2010, o wartości około 88 miliardów EUR w notach ocenianych AAA oraz w notach nieocenianych podrzędnych. Ekspozycje pierwotne to hipoteki mieszkaniowe w Holandii, Kanadzie, Niemczech, Belgii i Australii. ING Direct przygotowało także własne instrumenty RMBS oparte o hipoteki na rynku hiszpańskim.

Dopóki utworzonych ekspozycji sekurytyzacji nie przenosi się na ręce stron trzecich, kapitał regulacyjny pozostaje niezmieniony. Nie ma o nich mowy poniżej. Sekurytyzacje, o których mowa, są neutralne pod względem zysków i strat. Uwzględniają jedynie koszty strukturalne i administracyjne.

Sekurytyzowane ekspozycje w roli inicjatora Wszystkie sekurytyzacje, o których mowa w niniejszym rozdziale, to sekurytyzacje syntetyczne przenoszone na ręce stron trzecich. Nie uwzględniono transakcji dokonywanych w celach płynności/funduszy.

Określenie utrat wartości i strat pojawia się przynajmniej co kwartał w dniu zamknięcia stosowanym przy poszczególnych transakcjach. Wszędzie tam, gdzie było to możliwe, podano kwoty z dnia 31.12.2010

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Sekurytyzowane ekspozycje							
2010	Data zamknięcia		Pula początkowa	Kwoty nieuregulowane	Zdarzenia kredytowe	Aktywa przeterminowane	Straty
Hipoteki mieszkaniowe							
Memphis 2005	31-10-10		3,000	2,584	1	43	<1
Memphis 2006	31-10-10		4,000	3,892	7	162	1
			7,000	6,476			
SME (małe i średnie firmy)							
Mars 2006	30-09-10		4,500	3,818	47	9	8
BEL SME 2006	30-11-10		2,500	1,455	29	37	4
Suma			7,000	5,273			
2009	Data zamknięcia		Pula początkowa	Kwoty nieuregulowane	Zdarzenia kredytowe	Aktywa przeterminowane	Straty
Hipoteki mieszkaniowe							
Memphis 2005	31-10-09		3,000	2,954	2	40	< 1
Memphis 2006	31-10-09		4,000	3,911	12	143	2
			7,000	6,865			
SME (małe i średnie firmy)							
Mars 2006	30-09-09		4,500	4,351	29	34	3
BEL SME 2006	30-11-09		2,500	2,232	22	18	3
Suma			7,000	6,583			

Wyjaśnienia:

Data zamknięcia	Ostatnia data względem której zdefiniowano straty i dokonano ich alokacji zgodnie z prawną dokumentacją transakcji. Informacje na temat wydajności sekurytyzowanych ekspozycji ING publikowane są regularnie.
Kwoty nieuregulowane	Wartość (z dnia 31.12.2010) EAD aktywów, które były aktywne w dniu zamknięcia.
Zdarzenia kredytowe	Łączne kwoty nieuregulowane aktywów, których może dotyczyć zdarzenie kredytowe opisane w ciągu 12 miesięcznego okresu, kończącego się w dniu zamknięcia.
Aktywa przeterminowane	Nieuregulowane kwoty aktywów przeterminowane w dniu zamknięcia. Nie uwzględnia się ich w zdarzeniu kredytowym tego dnia, ponieważ opisuje się je bardziej szczegółowo w raportach kwartalnych. W transakcjach hipotecznych określenie „przeterminowany” oznacza „opóźnienie w płatnościach, które przekracza jeden miesiąc”. W firmach SME określenie „przeterminowany” odnosi się do „jednostek referencyjnych z oceną 0-22”.
Straty	Łączne kwoty strat uwzględnionych w aktywach sekurytyzowanych aktywów, opisane w ciągu 12 miesięcznego okresu, kończącego się w dniu zamknięcia.

Utrzymane ekspozycje sekurytyzowane

Utrzymane ekspozycje na sekurytyzację własnych aktywów ING obejmują transze najbardziej uprzywilejowane oraz część kapitałową (pierwszą stratę). Z ekonomicznego punktu widzenia – przy sumie rzędu 12 miliardów EUR w ekspozycjach podstawowych, w czterech transakcjach opisanych poniżej – ING utrzymało około 6 milionów EUR pierwszej ekspozycji na stratę i dokonało transferu około 1,1 miliarda EUR transz typu „mezzanine” (druga strata) na ręce stron trzecich.

Dodatkowe informacje z Filaru 3 tylko dla ING Banku (ciąg dalszy)

Sekurytyzacje inicjowane przez firmę można uwzględniać tylko w celu wyksięgowania z bilansu, pod warunkiem spełnienia wymagań realizacji istotnego transferu ryzyka kredytowego. Jednak aby transakcja sekurytyzacyjna została uznana w celach redukcji RWA, sam transfer ryzyka jest niewystarczający ze względu na rosnące znaczenie wzoru niedopasowania zapadalności. Wartość RWA utrzymanych transz dla czterech transakcji opisanych powyżej byłaby wyższa niż całkowita wartość RWA puli podstawowej przed sekurytyzacją. Dlatego właśnie pod względem RWA transakcje te traktuje się tak, jakby nie były sekurytyzowane.

ING w roli Sponsora

W normalnych warunkach biznesowych struktura finansowania transakcji dla klientów ING opiera się na pomaganiu klientom w otrzymaniu źródeł płynności. ING sprzedaje należności lub inne aktywa finansowe spółce celowej (SPV). Funduszem dla transakcji jest ING Administered Multi Seller Asset Backed Commercial Paper (ABCP) conduit Mont Blanc Capital Corp (ocena ratingowa: A-1+/P-1). Mimo warunków panujących na międzynarodowych rynkach finansowych Mont Blanc Capital Corp wciąż finansuje się zewnętrznie na rynkach ABCP.

Pełniąc rolę agenta administracyjnego, ING usprawnia te transakcje, świadcząc usługi strukturalne, rachunkowe, finansowe i operacyjne. ING Bank organizuje również programy wsparcia (w zakresie płynności i usprawnień) dla transakcji finansowanych przez kanał (conduit).

Rodzaje aktywów aktualnie obecnych w Mont Blanc Conduit to: należności od odbiorców, należności finansowe od konsumentów, należności z tytułu kart kredytowych, kredyty samochodowe oraz RMBS.

Sekurytyzowane ekspozycje w roli Sponsora

Całość programów wsparcia, w tym system usprawnień, realizowanych w ramach Mont Blanc, wynosi 3,535 milionów EUR. Całkowita kwota płynności trasowanych na dzień 31.12.2010 wynosi 597 miliony EUR.

Sekurytyzacja w księgach handlowych

Chodzie głównie o syntetyczne, zabezpieczone zobowiązania dłużne (CDO), w których realizuje się podstawowe ekspozycje kredytowe przy wykorzystaniu kredytowych transakcji zabezpieczających zamiast spółki celowej, wykupującej aktywa fizyczne.

Zobowiązania CDO stanowią formę sekurytyzacji, w której płatności z portfela aktywów o stałych dochodach łączy się i przekazuje różnym klasom właścicieli w odmiennych transzach. Aktywa/pożyczki dzieli się na różne transze w zależności od stopnia uprzywilejowania: transze typu „senior” (ocena AAA), transze typu „mezzanine” (ocena od AA do BB) i transze kapitałowe (bez oceny). Straty aplikuje się odwrotnym porządku uprzywilejowania. Zobowiązania CDO w księgach handlowych mają wartość mark-to-market. Aktywa podstawowe to przede wszystkim zestawienie nazw ocen inwestycji korporacyjnych (Corporate Investment Grade).

Pozycja netto zobowiązań CDO na koniec roku 2010 jest wyrażona w EUR. Całkowita pozycja netto zobowiązań CDO w księgach handlowych na 31.12.2010 wynosi -/-0,8 milionów EUR (2009: -28 miliony).

INNE AKTYWA NIEZWIĄZANE ZE ZOBOWIĄZANIEM KREDYTOWYM

Inne aktywa niezwiązane ze zobowiązaniem kredytowym (ONCOA) odzwierciedlają aktywa o charakterze niezwiązanym z kredytem, które nie zostały uwzględnione w obliczeniach SA lub AIRB. Wymogi kapitałowe dla ONCOA na dzień 31.12.2010 wynoszą 1,813 milionów EUR (2009: 2,275 milionów EUR)

Zarządzanie ryzykiem

kwoty wyrażone w milionach EUR, o ile nie zaznaczono inaczej

STRESZCZENIE / ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W ROKU 2010

Podejmowanie kontrolowanego ryzyka jest integralną częścią działalności biznesowej Grupy ING. Ponieważ Grupa ING jest spółką wyspecjalizowaną w świadczeniu usług finansowych w zakresie bankowości, inwestycji, ubezpieczeń na życie i emerytur, w naturalny sposób zagraża jej cały szereg czynników. W celu właściwej kontroli zagrożeń, Grupa ING codziennie stosuje własne zasady zarządzania ryzykiem w obrębie działalności operacyjnej i planowania strategicznego. Dział zarządzania ryzykiem (CRM) pomaga określać apetyt na ryzyko, strategię i politykę spółki, prowadząc szczegółowe analizy i kontrole służące wspieraniu całej Grupy. Główne zagrożenia finansowe, na jakie narażona jest Grupa ING, to: ryzyko kredytowe (w tym ryzyko transferowe), ryzyko rynkowe (w tym ryzyko stóp procentowych, posiadania kapitału akcyjnego, nieruchomości, implikowanej zmienności, walutowe), ryzyko ubezpieczeniowe, ryzyko płynności oraz ryzyko biznesowe. Poza tym Grupa ING stoi także w obliczu zagrożeń niefinansowych, takich jak ryzyko operacyjne i ryzyko związane z przestrzeganiem norm i przepisów (ryzyko zgodności). Niniejszy rozdział opisuje metody stosowane przez Grupę ING w zakresie zarządzania ryzykiem.

W wyniku podjętej decyzji o oddzielnym zarządzaniu Bankiem ING i ING Insurance, przygotowując IPO (wstępne oferty publiczne) dla ING Insurance, ING wdrożyło dwa odrębne zestawy zasad ramowych dotyczących apetytu na ryzyko dla Banku oraz dla ING Insurance. Istnieje jednakże popularna koncepcja, że apetyt na ryzyko wyraża się w formie tolerancji względem odchyłeń kluczowych wskaźników kapitałowych od ich poziomów docelowych w niekorzystnych scenariuszach. Wspomniane zasady ramowe omówione są bardziej szczegółowo w odpowiednich częściach niniejszego rozdziału dotyczącego zarządzania ryzykiem.

Ekonomiczny model kapitałowy dla ryzyka kredytowe został zaktualizowany, aby uczynić go bardziej zgodnym ze środowiskiem regulacyjnym obowiązującym w odniesieniu do kapitału i obecnie w mniejszym stopniu polega on na dywersyfikacji korzyści.

Kolejną wspólną sprawą, która dotyczy Banku ING i ING Insurance jest konieczność przygotowania się przez każdy z tych podmiotów na znaczące zmiany w wymogach regulacyjnych. Bank ING musi przygotować się na wdrożenie Trzeciej Umowy Kapitałowej (stanowiącej pakiet reform w zakresie ryzyka i płynności w stosunku do Nowej Umowy Kapitałowej), natomiast ING Insurance prowadzi intensywny program, który ma umożliwić wdrożenie systemu Solvency II (będącego fundamentalną reformą europejskiej legislacji obowiązującej w odniesieniu do zarządzania wypłacalnością i ryzykiem; program wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 roku). Dodatkowo, zarówno w Banku jak i ING Insurance, ING kontynuowało swoje testy obciążeniowe, które przybrały na istotności oraz osadzono je w większym stopniu w kulturze ryzyka.

W 2010 roku swój ciąg dalszy znalazło wzmocnianie bilansu finansowego ING. In 2010 roku, ING kontynuował redukcję zaangażowania w portfel ABS na drodze sprzedaży (początkowo sprzedaży CMBS) oraz ograniczając reinwestycje w ABS wyłącznie do pośrednictwa. Ze względu na wzmocnienie dolara amerykańskiego oraz udoskonalenia w kapitale rezerwowym przeznaczonym na aktualizację wyceny, suma bilansowa dla tej klasy aktywów nie ulegnie w niniejszej polityce zmniejszeniu.

W pierwszej połowie 2010 roku pojawiły się obawy związane z wiarygodnością kredytową kilku krajów Europy Południowej, które następnie rozprzestrzeniły się do kilku innych krajów europejskich. W wyniku wystąpienia tych obaw wielkość długu państwowego zmalała. Wpływ na kapitał rezerwowy ING przeznaczony na aktualizację wyceny, związany z długiem państwowym jest na dzień 31 grudnia 2010 roku ograniczony: negatywny wpływ zaniepokojonych krajów zrównoważony jest pozytywnymi zmianami w obligacjach silniejszych finansowo krajów europejskich oraz pozytywnym wpływem niższych stóp procentowych w ogóle. Co więcej, w trakcie 2010 roku, ING zredukował swoje zaangażowanie w zadłużenie państwowe do tych ogarniętych obawami krajów.

WPŁYW NA KLASY AKTYWÓW W WARUNKACH OBCIĄŻENIA

Zaangażowanie, aktualizacja wyceny i straty na klasach aktywów w warunkach obciążenia

	31 grudnia 2010 roku		Zmiana w 2010			31 grudnia 2009 roku	
	Wartość bilansowa ⁽¹⁾	Aktualizacje wyceny poprzez kapitał własny (przed opodatkowaniem)	Aktualizacja wyceny poprzez kapitał własny (przed opodatkowaniem)	Odpisy aktualizacyjne poprzez rachunek zysków i strat (przed opodatkowaniem)	Pozostałe zmiany	Wartość bilansowa ⁽¹⁾	Aktualizacje wyceny poprzez kapitał własny (przed opodatkowaniem)
Papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o najniższych ratingach w USA	1,647	-227	584	-380	15	1,428	-811
Papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o średnich ratingach w USA	2,847	237	476	-76	-517	2,964	-239
Obligacje zabezpieczone hipotekami/Kredyty zabezpieczone hipotekami	1,530	-9	118	-1	-379	1,792	-127
Kredyty komercyjne zabezpieczone hipotekami	7,330	-512	1,322	-84	-1,619	7,711	-1,834
Papiery wartościowe oparte na aktywach, w warunkach obciążenia, razem	13,354	-511	2,500	-541	-2,500	13,895	-3,011
Obligacje rządowe i instytucji finansowych, w warunkach obciążenia, dla Grecji i Irlandii ⁽²⁾	1,633	-564	-439		-1,700	3,772	-125

(1) Dla aktywów zakwalifikowanych jako kredyty i należności: koszt zamortyzowany; w przeciwnym przypadku: wartość godziwa.

(2) Kraj podawany jest zgodnie z miejscem rezydencji dłużnika; z wyłączeniem obligacji z pokryciem; rząd oznacza wyłącznie rząd centralny.

W 2009 roku, niektóre papiery wartościowe zabezpieczone na aktywach (papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o najniższych ratingach w USA, Papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o średnich ratingach w USA, Obligacje zabezpieczone hipotekami/Kredyty zabezpieczone hipotekami) uznano za aktywa w warunkach obciążenia. Od 2010 roku greckie i irlandzkie obligacje rządowe i obligacje instytucji finansowych w tych krajach uznaje się również za klasy aktywów w warunkach obciążenia. Irlandia i Grecja to jedyne kraje, które w 2010 roku skorzystały z Europejskiego Funduszu Stabilności Finansowej (EFSF), jedynie niezabezpieczone obligacje rządowe i instytucji finansowych tych krajów ING uznaje za aktywa w warunkach obciążenia.

Zmiany w portfelu papierów wartościowych zabezpieczonych na aktywach

Całkowity portfel papierów wartościowych zabezpieczonych na aktywach pozostał względnie stabilny, z niewielką zmianą z 58,4 miliardów EUR pod koniec 2009 roku do 58,5 miliardów EUR pod koniec roku 2010. Wartość portfela papierów wartościowych zabezpieczonych na aktywach banku ING spadła o około 1,1 miliardów w roku 2010, natomiast wartość portfela ING Insurance wzrosła o 1,2 miliardów EUR, prowadząc tym samym do stabilnej wartości dla Grupy ING. W przedstawieniu zaangażowania 2009 roku w obligacje zabezpieczone hipotekami/Kredyty zabezpieczone hipotekami, uwzględniono kredyty zabezpieczone obligacjami w wartości hipotecznej. Od 2010 zaangażowania tego się już nie uwzględnia; dokonuje się też odpowiedniej korekty wartości bilansowej na 31 grudnia 2009 roku.

ING utrzymuje tę politykę, aby możliwie najbardziej ograniczyć reinwestowanie zapadających dłużnych papierów wartościowych oraz aby wszelkie reinwestycje miały miejsce głównie w gwarantowanych papierach rządowych. Podczas tego roku, ING Insurance zredukował swoje zaangażowanie w komercyjne papiery wartościowe zabezpieczone hipotekami, sprzedając część swojego portfela (około 1,6 miliardów EUR). Pozostały portfel CMBS zyskał na wartości w wyniku aktualizacji wyceny i efektów walutowych. Podobne efekty poprawy w kapitale rezerwowym przeznaczonym na aktualizację wyceny widoczne są również w związku z innymi klasami ABS w warunkach obciążenia, a całkowita rezerwa na aktualizację wyceny dla US Alt-A RMBS uległa zmianie z ujemnej na dodatnią. Poza poprawą wartości rynkowych, ING wciąż ponosiło straty z tytułu trwałej utraty wartości portfela ABS. Straty te wiążą się głównie z częścią portfela ABS należącą do ING Insurance, jako że 481 milionów EUR z całej sumy strat w wysokości 541 milionów EUR przypada na portfel ING Insurance. Jakość kredytowa portfela ABS ING nie uległa poważnym zmianom; pod koniec 2010 roku 88% portfela miało ranking A lub lepszy (88% w 2009 roku).

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Z zaangażowania w ABS w warunkach obciążenia, 10,1 miliarda podlega wycenie zgodnie z wartością godziwą (przy czym aktualizację wyceny ujawnia się w kapitale własnym, za wyjątkiem strat z tytułu trwałej utraty wartości na tych transakcjach, które ujawnia się w rachunku zysków i strat). W tabeli pokazano, w jaki sposób ustalane były całkowite wartości godziwe w ramach następującej hierarchii dla poziomu 1, 2 i 3:

Poziom 1 – Ceny notowane na rynkach aktywnych

Poziom 2 – Techniki wyceny wsparte obserwowalnymi danymi wejściowymi

Poziom 3 – Techniki wyceny wsparte nieobserwowalnymi danymi wejściowymi

Analiza metody zastosowanej przy ustalaniu wartości godziwych aktywów i pasywów finansowych przedstawiona jest w Nocie 34 „Wartość godziwa aktywów i pasywów finansowych”.

Hierarchia wartości godziwej obligacji ABS w warunkach obciążenia				
2010	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o najniższych ratingach w USA		17	1,629	1,646
Papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o średnich ratingach w USA		2,210	638	2,848
Obligacje zabezpieczone hipotekami/Kredyty zabezpieczone hipotekami	9	64	558	631
Komercyjne papiery wartościowe zabezpieczone hipotekami	1	4,941	9	4,951
Papiery wartościowe oparte na aktywach, w warunkach obciążenia, razem	10	7,232	2,834	10,076

Hierarchia wartości godziwej obligacji ABS w warunkach obciążenia				
2009	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o najniższych ratingach w USA		16	1,412	1,428
Papiery wartościowe na hipotekach kredytów mieszkaniowych o średnich ratingach w USA		2,308	656	2,964
Obligacje zabezpieczone hipotekami/Kredyty zabezpieczone hipotekami	7	392	323	722
Komercyjne papiery wartościowe zabezpieczone hipotekami	123	5,074	18	5,215
Papiery wartościowe oparte na aktywach, w warunkach obciążenia, razem	130	7,790	2,409	10,329

Zmiany w portfelu obligacji (z wyłączeniem ABS)

Całkowity portfel obligacji wzrósł o 18,7 miliardów EUR z 217,7 miliardów EUR pod koniec 2009 roku do 236,4 miliardów EUR pod koniec roku 2010. W przypadku obligacji rządowych, zmiany z tytułu aktualizacji wyceny uruchamiane są utratą pewności w związku z kilkoma południowoeuropejskimi krajami i Irlandią. W roku 2010, ING ściśle monitorowało rozwój wydarzeń w związku z tymi krajami oraz swoje zaangażowanie w dług państwowy względem tych krajów. Irlandia i Grecja to jedyne kraje, które w 2010 roku skorzystały z Europejskiego Funduszu Stabilności Finansowej (EFSF), jedynie niezabezpieczone obligacje rządowe i instytucji finansowych tych krajów ING uznaje za aktywa w warunkach obciążenia.

W przypadku Banku ING, portfel obligacji obejmował zaangażowanie w niezabezpieczone obligacje rządowe i instytucji finansowych w Grecji i Irlandii, sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, w wysokości 570 milionów EUR (wartość godziwa), z odnośną rezerwą z tytułu ujemnej aktualizacji wyceny w wysokości -285 milionów EUR. Co więcej, w przypadku Banku ING, podobnego rodzaju zaangażowanie sklasyfikowano jako kredyty i zaliczki w wysokości 358 milionów EUR (koszt zamortyzowany).

W przypadku ING Insurance, portfel obligacji obejmował zaangażowanie w niezabezpieczone obligacje rządowe i instytucji finansowych w Grecji i Irlandii, sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, w wysokości 705 milionów EUR (wartość godziwa), z odnośną rezerwą z tytułu ujemnej aktualizacji wyceny w wysokości -279 milionów EUR.

Obligacje rządowe i instytucji finansowych Grecji i Irlandii wyceniane według wartości godziwej znajdują się w hierarchii wartości godziwej na poziomach 1 i 2.

ZMIANY BIEŻĄCE W ŚRODOWISKU REGULACYJNYM

Po zamieszczeniu na rynkach finansowych, obserwowanym przez ostatnie lata, i decyzjach rządów o pomocy skierowanej na ręce instytucji finansowych, instytucje te znalazły się pod bacznią obserwacją opinii publicznej, władz i decydentów. Wprowadzone w konsekwencji tych wydarzeń nowe regulacje mają zapobiec powstaniu podobnego kryzysu w przyszłości. Organa regulacyjne koncentrują się głównie na następujących kwestiach:

- Bardziej ściśle powiązanie podejmowania ryzyka z pozycją kapitałową instytucji finansowych (zrewidowana wersja Bazylei II dla banków). Nowa wersja Bazylei II ogranicza definicję Poziomu 1 i kapitału Poziomu 1. Wprowadza jednocześnie nową definicję współczynnika oddłużania, która powinna stać się częścią Filaru 1 projektu Bazylea. Komitet Bazylejski opracował także wstępne zestawienie nowych wymogów w zakresie płynności.

Oprócz wyżej wymienionych propozycji, kolejnym celem stało się ograniczenie zjawiska "procykliczności" po to, by banki nie musiały podwyższać kapitału w trudnych momentach, czyli gdy mają go akurat najmniej. Padła też propozycja wprowadzenia dodatkowych wymogów kapitałowych w zakresie zagrożeń ze strony kredytów kontrahentów.

Łącznie propozycje te są nazywane Trzecią Umową Kapitałową. Zostały one opublikowane w grudniu 2010 przez Komitet Bazylejski, a ostateczne terminy na wdrożenie określonych ich punktów rozłożone są w czasie od 2013 do 2018 roku.

- Niezależnie, choć zgodnie z propozycją Trzeciej Umowy Kapitałowej, lokalni regulatorzy na szczeblu krajowym stają się bardziej surowi w kwestii maksymalnego ryzyka kredytowego, które wolno jest podjąć jednostkom zależnym i oddziałom banków w imieniu swoich jednostek nadrzędnych. W obliczu braku ponadnarodowej harmonizacji prowadzi to do tak zwanych pułapek płynności, tj. nadmiernej płynności w kraju, której nie da się przenieść (niezabezpieczonej) do skarbcza centralnego w innym kraju.
- Solvency II: W ślad za zatwierdzeniem Dyrektywy Ramowej Solvency II w 2009 roku, Komisja Europejska kontynuowała działania i konsultacje w odniesieniu do szczegółowych środków wdrożeniowych w 2010 roku. ING zawsze stanowczo wspierał inicjatywę Solvency II, która jest ekonomicznym systemem wypłacalności opartym na ryzyku. Niemniej, niektóre z omawianych obecnie, zaproponowanych środków należy uznać za nadmiernie konserwatywne. ING angażuje się w aktywną wspólną pracę wraz z interesariuszami, mającą na celu opracowanie pragmatycznych rozwiązań, w wyniku których zrealizowana byłaby pierwotna inicjatywa Solvency II, a zarazem możliwe było płynne przejście na nowy system.

Wejście w życie wspomnianej dyrektywy zaplanowano na 1 stycznia 2013 roku. ING uruchomiło program pełnego wdrożenia, aby do tej daty w pełni czynić zadość odnośnym wymogom, a także rozwija swoje strategie biznesowe, które umożliwią optymalne działanie w nowym środowisku.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE ING

Aby zagwarantować kontrolę podejmowanego ryzyka, Grupa ING działa w oparciu o wszechstronne ramy zarządzania ryzykiem. Pozwalają one identyfikować, mierzyć i kontrolować zagrożenia na wszystkich szczeblach organizacji tak, aby chronić stabilną pozycję finansową Grupy ING.

Misją departamentu Grupy ING ds. zarządzania ryzykiem jest zbudowanie zrównoważonej przewagi konkurencyjnej poprzez pełną integrację zarządzania ryzykiem w obszarze codziennych działań biznesowych i planowania strategicznego. Misja ta jest zakorzeniona na trwałe w procesy biznesowe Grupy ING. Jej realizacji służy stosowanie się do następujących zasad:

- Produkty i portfele są ustrukturyzowane, dokładnie zbadane, wycenione, zatwierdzone i odpowiednio zarządzane, monitoruje się przestrzeganie reguł i wytycznych wewnętrznych i zewnętrznych;
- Profil ryzyka Grupy ING jest przejrzysty, nie ma w nim żadnych "niespodzianek", opracowuje się go zgodnie z zaleceniami;
- Nadawane uprawnienia są zgodne z zasadniczą strategią w zakresie gotowości do podejmowania ryzyka;
- Informacje na temat zarządzania ryzykiem i generowania wartości przekazuje się wewnętrznym i zewnętrznym interesariuszom w sposób jasny i przejrzysty.

Dział Zarządzania Ryzykiem przynosi korzyści ING oraz jego interesariuszom bezpośrednio, dzięki bardziej wydajnej kapitalizacji i niższym kosztom ryzyka i finansowania. Koszt kapitału zredukowano dzięki bliskiej współpracy z agencjami ratingowymi i regulatorami, w celu dostosowania wymogów kapitałowych do czynników ryzyka. Dział Zarządzania Ryzykiem pomaga jednostkom biznesowym obniżyć koszty finansowania, korzystać z najnowocześniejszych narzędzi i umiejętności w zakresie zarządzania ryzykiem, oraz obniżyć ryzyko strategiczne, umożliwiając im skupienie się na swojej podstawowej działalności i celu polegającym na uczynieniu działalności biznesowej ING bardziej konkurencyjną na ich rynkach.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem w Grupie ING opiera się na koncepcji „trzech linii obrony”, która przewiduje, że ryzykiem zarządza się zgodnie ze statusem apetytu na ryzyko, zdefiniowanym przez zarząd ING Banku oraz ING Insurance (i ratyfikowanej przez Radę Nadzorczą) i przekazywanym w dół, na poszczególne szczeble organizacji. Koncepcja ta umożliwia jasną alokację zakresów odpowiedzialności w obszarze posiadania ryzyka i zarządzania nim. Pozwala uniknąć luk i zeząbień w systemie zarządzania. Kierownicy liniowi i menedżerowie regionalni ponoszą pierwotną odpowiedzialność za codzienne zarządzanie ryzykiem, tworząc tym samym pierwszą linię obrony. Funkcja zarządzania ryzykiem, zarówno na poziomie korporacyjnym jak i lokalnym/regionalnym, pełniona jest przez drugą linię obrony, której głównym zadaniem jest dostosowanie podejmowanego ryzyka do planów strategicznych, np. ustalenie limitów. Menedżerowie ds. ryzyka na liniach biznesowych raportują do dyrektorów generalnych ds. ryzyka korporacyjnego, przedstawionych poniżej. Audyt wewnętrzny dostarcza niezależne (tzn. spoza organizacji) i obiektywne oceny efektywności kontroli wewnętrznych, w tym kwestii dotyczących zarządzania ryzykiem finansowym i operacyjnym, tworząc trzecią linię obrony.

Funkcja zarządzania ryzykiem grupy

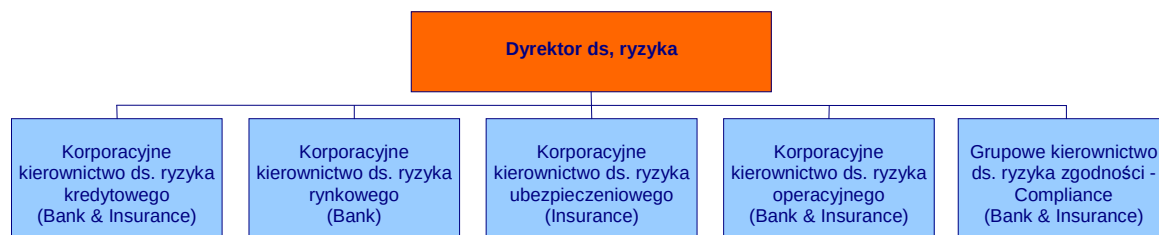
Funkcja zarządzania ryzykiem jest wbudowana na wszystkich poziomach organizacyjnych Grupy ING.

Dyrektor ds. Ryzyka

Dyrektor ds. ryzyka jest członkiem zarządu. Ponosi pierwotną, ogólną odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem w Grupie. Odpowiada za zarządzanie zagrożeniami i ich kontrolę na poziomie skonsolidowanym. Jego zadaniem jest zagwarantowanie, iż profil ryzyka grupy ING faktycznie odzwierciedla zasoby finansowe i apetyt na ryzyko. Dyrektor ds. ryzyka opracowuje i wdraża sprawne fundamenty organizacyjne, na których opiera się system zarządzania ryzykiem w całej spółce ING.

Organizacja ryzyka w grupie

Poniższy wykres organizacyjny ilustruje funkcjonalne linie raportowania w Grupie ING w zakresie zarządzania ryzykiem.

Departament ryzyka posiada strukturę niezależną od linii biznesowych i składa się z pięciu działów:

- Korporacyjne kierownictwo ds. ryzyka kredytowego (CCRM) odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym w ING Bank oraz ING Insurance.
- Korporacyjne kierownictwo ds. ryzyka rynkowego (CMRM) odpowiada za zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz płynnościowym w ING Bank.
- Korporacyjne kierownictwo ds. ryzyka ubezpieczeniowego (CIRM) odpowiada za zarządzanie ryzykiem rynkowym, płynnościowym i ubezpieczeniowym w ING Insurance.
- Korporacyjne kierownictwo ds. ryzyka operacyjnego (CORM) odpowiada za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w ING Bank oraz ING Insurance.
- Grupowe kierownictwo ds. ryzyka związanego z przestrzeganiem norm (ang. – GCRM, Group Compliance Risk Management) odpowiada za: (i) identyfikację, ocenę, monitorowanie i przesyłanie raportów na temat zagrożeń w obrębie przestrzegania norm w ING, (ii) wspieranie kadry kierowniczej w obszarze wypełniania obowiązków związanych z przestrzeganiem norm, (iii) doradzanie pracownikom w kwestiach przestrzegania norm.

Szefowie powyższych działów (dyrektorzy generalni ds. ryzyka korporacyjnego) raportują do dyrektora ds. ryzyka i ponoszą bezpośrednią odpowiedzialność za decyzję w obszarze zagrożeń na poziomie Grupy. Dyrektorzy generalni ds. ryzyka korporacyjnego wraz z dyrektorem ds. ryzyka odpowiadają za harmonizację i standaryzację praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem.

Do dyrektora ds. ryzyka raportują ponadto dwa działy kadrowe:

- Dział analizy i integracji ryzyka, który odpowiada za wewnętrzne procesy agregacji oraz przekazywanie informacji o zagrożeniach w całej grupie na ręce dyrektora ds. ryzyka i zarządu.
- Dział zatwierdzania modeli, który analizuje wydajność wszystkich materiałowych modeli zagrożeń, stosowanych w ING. Co jakiś czas sprawdza modele, wykorzystywane w ING. Aby zachować niezależność od innych działów, szef działu zatwierdzania modeli raportuje bezpośrednio do dyrektora ds. ryzyka.

Komisje grupowe ds. ryzyka

Przedstawione poniżej komisje grupowe ds. ryzyka są również częścią drugiej linii obrony. Działają w obszarze ogólnej polityki zagrożeń, na podstawie uprawnień nadanych im przez zarząd, pełniąc funkcję doradczą dla dyrektora ds. ryzyka. Aby zagwarantować ścisły związek między liniami biznesowymi a funkcjami zarządzania ryzykiem, szefowie poszczególnych linii i właściwi dyrektorzy generalni ds. ryzyka korporacyjnego są reprezentowani w każdej komisji (oprócz ORRC, gdzie przedstawicielstwo biznesowe nie występuje). Ważnym elementem Zarządzania Komisjami Grupowymi ds. Ryzyka w Grupie jest fakt, że Przewodniczący każdego komitetu odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji po zasięgnięciu opinii innych członków komitetu. Przewodniczącym każdego z komitetów jest starszy specjalista ds. ryzyka.

- Grupowa Komisja Kredytowa ING – Polityka (GCCP): Omawia i zatwierdza sposoby działania, metodologie i procedury związane z zagrożeniami w obszarze kredytu, państwa i reputacji w ramach Grupy ING. Zebrania komisji GCCP odbywają się co miesiąc.
- Grupowa Komisja Kredytowa ING – Zatwierdzanie Transakcji (GCCTA): Omawia i zatwierdza transakcje sprzyjające powstawaniu ryzyka kredytowego (w tym ryzyka inwestycyjnego po stronie emitenta). Zebrania komisji GCCTA odbywają się dwa razy w tygodniu.
- Grupowa Komisja Inwestycyjna ING (GIC): Omawia i zatwierdza propozycje inwestycyjne dla ING Real Estate (ING Nieruchomości). Zebrania komisji GIC odbywają się co miesiąc.
- Komisja ds. Aktywów i Zobowiązań ING Bank (ALCO Bank): Omawia i zatwierdza ogólny profil ryzyka wszystkich zagrożeń rynkowych ING Banku, pojawiających się w zakresie bankowości hurtowej, detalicznej, a także w bezpośrednich działach podejmowanych przez ING. ALCO Bank określa strategiczne działania w odniesieniu do funduszy, płynności, niedopasowanych stóp procentowych oraz wypłacalności ING Banku.
- Komisja ds. Aktywów i Zobowiązań ING Insurance (ALCO Insurance): Omawia i zatwierdza wszelkie ryzyka w obrębie działań podejmowanych przez ING Insurance. Chodzi o zagrożenie zmienności (mające wpływ na dochody i wartość), ekspozycję (wymagane ryzyko kapitałowe i rynkowe) oraz ryzyko ubezpieczeniowe. ALCO Insurance ma zebrania co miesiąc.
- Komisja ds. Ryzyka Operacyjnego i Rezyduального (ORRC): Omawia i zatwierdza kwestie związane z metodami, modelami i parametrami w obrębie ryzyka operacyjnego, ryzyka biznesowego w bankowości, dywersyfikacji wewnątrz ryzyka i spójności w ramach typów zagrożeń i operacji biznesowych. Komisja odbywa posiedzenia przynajmniej dwa razy w roku.

Podczas wdrożenia oddzielenia operacyjnego Banku ING oraz ING Insurance, uruchomiono proces mający na celu zamianę komisji ds. ryzyka na szczeblu Grupy w odrębną komisję dla Banku i odrębną komisję dla Insurance. W wyniku tych zmian zarządczych, ORRC został z końcem 2010 roku rozwiązany, a jego kompetencje przekazane innym komisjom, takim jak nowoutworzona Komisja ds. Ryzyka Operacyjnego Banku (OCR Bank).

Oprócz tego, platformą dla CRO oraz CFO jest Komisja ds. Finansów i Ryzyka (F&RC), wraz z bezpośrednimi podwładnymi jego członków, umożliwiającą dyskusje i podejmowanie decyzji w sprawach związanych zarówno z dziedziną finansów, jak i dziedziną ryzyka. Z uwagi na podjętą decyzję o oddzielnym zarządzaniu Bankiem ING i ING Insurance, istnieje odrębna komisja F&RC Banku i odrębna komisja F&RC Insurance. Aby zająć się określonymi kwestiami dotyczącymi Grupy, zwołuje się również, przynajmniej raz na kwartał, spotkanie komitetu F&RC Grupy.

Aby właściwie sterować podejmowaniem decyzji, Grupa ING ocenia i mierzy ryzyko. Ogromną wagę przykładają do jakości modeli ryzyka. Proces zarządzania modelami, metodami i parametrami ryzyka spełnia wszelkie wymogi biznesowe i prawne dzięki przejrzystemu rozłożeniu zakresu odpowiedzialności.

Z uwagi na podział organizacyjny Banku ING i ING Insurance, który nastąpił z dniem 1 stycznia 2011 roku, organizacja ds. ryzyka poczyniła przygotowania, aby od dnia 1 stycznia 2011 odzwierciedlać tę nową strukturę. Zmiana ta była najbardziej istotna dla działów zarządzających ryzykiem dotyczącym zarówno Banku ING jak i ING Insurance. W tej nowej strukturze wszystkie działy ds. ryzyka posiadają niewielki zespół dla Grup ING oraz odrębne zespoły dla Banku ING i ING Insurance.

Nadzór nad ryzykiem ze strony zarządu

Struktura zarządzania Grupy ING jest dwupoziomowa; składa się z Zarządu i Rady Nadzorczej – oba poziomy odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu ryzykiem i monitorowaniu działań z nim związanych. Na szczycie hierarchii organizacyjnej ING znajdują się komisje zarządowe, nadzorujące podejmowanie ryzyka i posiadające prawo zatwierdzania decyzji.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

- Zarząd odpowiada za zarządzanie ryzykiem związanym z działaniami Grupy ING. Jest zobowiązany zagwarantować, że wewnętrzne systemy kontroli ryzyka i zarządzania nim działają efektywnie i że cała Grupa ING funkcjonuje zgodnie z przepisami i regulacjami. Powyższe zagadnienia są raportowane przez Zarząd i omawiane przez Zarząd wspólnie z Radą Nadzorczą. Co kwartał Zarząd przygotowuje raport na temat profilu ryzyka Grupy w odniesieniu do apetytu na ryzyko. Raport, z wyjaśnieniem zmian wprowadzonych do profilu ryzyka, jest następnie przedstawiany komisji audytu.
- Rada Nadzorcza odpowiada za monitorowanie działań Zarządu i wszystkich operacji Spółki (w tym strategii finansowych i struktury korporacyjnej). W skład Rady Nadzorczej wchodzi kilka podkomitetów odpowiedzialnych za poszczególne kwestie. Dwa z nich zajmują się zarządzaniem ryzykiem i raportami w tym zakresie:
 - o Komisja Audytu - pomaga Radzie Nadzorczej w ocenie i analizie głównych zagrożeń dla Grupy ING, a także w zarządzaniu systemami kontroli ryzyka, przestrzeganiu zasad i procedur dotyczących przestrzegania norm zgodnie z przepisami.
 - o Komisja Ryzyka - działa w charakterze podkomisji Rady Nadzorczej, koncentrując się na zarządzaniu ryzykiem, ustalaniem strategii i apetytu na ryzyko. Raportuje on bezpośrednio do Rady Nadzorczej, przekazując jej informacje na temat zagrożeń dla Grupy.

Skład komisji jest dobrany w sposób zapewniający odpowiedni poziom wiedzy i doświadczenia. Dyrektor ds. Ryzyka jest członkiem Komisji Audytu i Komisji Ryzyka.

Do zadań dyrektora ds. ryzyka należy sprawdzanie, czy komisje zarządowe są dobrze poinformowane i rozumieją pozycję Grupy ING. Co kwartał dyrektor ds. ryzyka opracowuje raport na temat poziomów apetytu na ryzyko oraz profilu ryzyka w ING i przesyła go komisjom zarządowym. Dyrektor ds. ryzyka rozmawia też z komisjami na temat rozwoju sytuacji w obszarze zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, dbając o to, by komisje dobrze rozumiały konkretne koncepcje ryzyka.

ING doprowadziło do zintegrowania zarządzania ryzykiem w ramach rocznego, strategicznego procesu planowania. Proces ten układa w odpowiednich proporcjach cele strategiczne, strategie biznesowe i zasoby na wszystkich szczeblach Grupy ING. Zarząd przygotowuje list przygotowawczy, opisujący najważniejsze zagadnienia strategiczne dla korporacji i odnoszący się do kluczowych zagrożeń. Na podstawie tego listu poszczególne linie i jednostki biznesowe opracowują plany biznesowe, dopasowując je do ogólnej strategii Grupy. Proces obejmuje ocenę jakościową i ilościową zagrożeń. Częścią procesu jest otwarta dyskusja na temat limitów strategicznych i poziomów apetytu na ryzyko. Na każdym poziomie określa się strategie i metryki w celu pomiaru efektywności realizacji celów oraz przestrzegania założeń planu strategicznego. W oparciu o plany linii biznesowych zarząd formułuje Strategiczny Plan Grupy, przedstawiając go następnie radzie nadzorczej do akceptacji.

Polityka Grupy w zakresie ryzyka

ING wdraża politykę zarządzania ryzykiem, odpowiednie procedury i standardy tak, aby doprowadzić do powstania spójności na wszystkich poziomach organizacji, określając minimalne wymagania w stosunku do wszystkich jednostek biznesowych. Struktura zarządcza jednostek biznesowych odpowiada strukturze poziomów w Grupie i spełnia lokalne kryteria prawne. Kierownictwo wyższego szczebla powinno gwarantować implementację i przestrzeganie założeń strategicznych, procedur i standardów. Założenia strategiczne, procedury i standardy są regularnie aktualizowane i sprawdzane przez właściwe komisje tak, aby na czas odzwierciedlać zmiany na rynku, nowości produktowe oraz pojawiające się najlepsze praktyki.

PROFIL RYZYKA GRUPY ING

Grupa ING stosuje zintegrowane podejście do zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do swoich działań bankowych, jak i działań w zakresie Insurance, i nie stosuje już zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem dla Grupy ING. Zmiana z ogólnogrupowego zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem na odrębne podejścia dla Banku ING i ING Insurance nastąpiła w wyniku podziału operacyjnego Banku ING i ING Insurance. W konsekwencji, tablica wskaźników ryzyka dla Grupy ING, zawierająca wartości wskaźników dla Zagrożonych Przychodów i Zagrożonego Kapitału nie będzie już więcej udostępniana. Na szczeblu Banku ING i ING Insurance, w 2010 roku wprowadzono i wdrożono nowe zasady ramowe w zakresie ryzyka.

Zarząd wykorzystuje swoje zasady ramowe w zakresie apetytu na ryzyko przy monitorowaniu aktualnego profilu ryzyka i zarządzaniu nim w związku z apetytem na ryzyko Banku oraz Insurance, które wyprowadza się z apetytu Grupy na ryzyko zgodnie z docelowym dla Grupy ratingiem AA. Umożliwia to Zarządowi identyfikację możliwych koncentracji ryzyka oraz wspieranie podejmowania strategicznych decyzji. Poziomy apetytu na ryzyko przedstawiane są Zarządowi co kwartał, a następnie przekazywane Komitetowi ds. Ryzyka.

Apetyt na ryzyko Grupy ING określony jest przez Zarząd jako część procesu planowania strategicznego. W następnym kroku ustalane są ściśle granice w zakresie akceptowalnych rodzajów i poziomów ryzyka dla Banku ING i ING Insurance. W 2010 roku wdrożono zrewidowane zasady ramowe dotyczące apetytu na ryzyko, po wcześniejszym ich zatwierdzeniu przez Zarząd. W konsekwencji, poziom apetytu na ryzyko Grupy uległ zastąpieniu oddzielnymi zasadami ramowymi w zakresie apetytu na ryzyko dla Banku i dla Insurance, które starannie dostosowują ustalenia w zakresie apetytu na ryzyko do celów zarządzania kapitałem.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Całkowity apetyt Grupy ING na ryzyko przekłada się (za pośrednictwem zasad ramowych w zakresie apetytu na ryzyko Banku i Insurance) na określone limity, rozłożone zgodnie z hierarchią zarządzania w organizacji, np.

- Limity ryzyka kredytowego dla działalności bankowej i ubezpieczeniowej.
- Limity ALM/Zagrożonych wartości dla działalności bankowej.
- Limity umieralności i koncentracji dla operacji zabezpieczeniowych.

Korporacyjne zasady ramowe "trzech linii obrony" ING gwarantują zarządzanie ryzykiem zgodnie z apetytem na ryzyko określonym przez Zarząd. Apetyt na ryzyko rozkłada się w Grupie zgodnie z hierarchią zarządzania, gwarantując w ten sposób kontrolowane podejmowanie ryzyka. Rolą linii biznesowych jest maksymalizacja wartości w ramach ustanowionych granic ryzyka. W każdym kwartale, Zarząd monitoruje, czy finansowe i niefinansowe czynniki ryzyka mieszczą się w granicach apetytu na ryzyko zgodnie z ustaleniami poczynionymi w ramach procesu planowania strategicznego.

Rodzaje Ryzyka

ING poddaje pomiarom następujące podstawowe rodzaje czynników ryzyka, powiązane z jego działalnością biznesową:

- Ryzyko kredytowe: ryzyko potencjalnej straty ze względu na niewywiązanie się dłużnika (dotyczy również emitentów obligacji) lub stron relacji handlowych ze zobowiązań.
- Ryzyko rynkowe: ryzyko potencjalnej straty ze względu na niekorzystne zmiany czynników rynkowych. Czynniki ryzyka rynkowego obejmują stopy procentowe, kapitał własny, nieruchomości, dorozumianą zmienność, widełki kredytowe, oraz ryzyko kursów wymiany walut.
- Ryzyko płynności: ryzyko, że ING lub jedna z jego spółek zależnych nie zdoła wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych, kiedy się staną należne, po rozsądnych kosztach i terminowo. Ryzyko płynności może się zmaterializować zarówno w odniesieniu do pozycji handlowych, jak i innych.
- Ryzyko ubezpieczeniowe: czynniki ryzyka takie jak umieralność, chorobliwość oraz własność i ofiary związane z roszczeniami z tytułu polis ubezpieczeniowych wystawianych/podpisywanych przez tę jednostkę; w szczególności, ryzyko, że poziomy składki i prowizji ubezpieczeniowych okażą się niewystarczające do pokrycia roszczeń.
- Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia bezpośredniej lub pośredniej straty wynikającej z nieadekwatnych lub nieudanych procesów wewnętrznych, błędów ludzi i systemów oraz zdarzeń zewnętrznych. Obejmuje to ryzyko utraty reputacji oraz ryzyko prawne.
- Ryzyko biznesowe: wystawienie na utratę wartości ze względu na wahania wolumenów, marż i kosztów, oraz ryzyko zachowań klienta. Wahania te mogą wystąpić z powodu czynników wewnętrznych, branżowych, lub bardziej ogólnych czynników rynkowych. Jest to ryzyko wpisane na stałe w strategiczne decyzje oraz wydajność wewnętrzną i jako ryzyko strategiczne jest zaliczane do ryzyka biznesowego.

Pomiary ryzyka związanego z księgowością oparte są, w zależności od sytuacji, na MSSF-UE, jako że MSSF-UE stanowią pierwotną podstawę dla księgowości, która jest również podstawą dla sprawozdawczości statutowej i regulacyjnej oraz zarządzania ryzykiem.

Testowanie obciążeniowe

ING uzupełnia swój standardowy proces sprawozdawczości w zakresie ryzyka przeprowadzanymi (ad hoc) testami obciążeniowymi. Test obciążeniowy to instrument, mający na celu sprawdzenie, czy instytucja finansowa jest w stanie przetrwać określone negatywne zdarzenia lub zmiany ekonomiczne. W bardziej szczegółowej perspektywie, w ramach testów obciążeniowych bada się wpływ wyjątkowych, ale prawdopodobnych zdarzeń na pozycję kapitałową i płynnościową instytucji finansowej oraz zapewnia wiedzę na temat tego, które linie biznesowe i portfele są szczególnie narażone w przypadku tego typu scenariuszy.

Pewną liczbę testów obciążeniowych przeprowadza się zarówno planowo jak i ad hoc, zarówno w formie analizy wrażliwości lub scenariusza, w odniesieniu do określonego typu ryzyka lub dla Banku ING lub ING Insurance jako całości. Test obciążeniowy może przedstawiać rozmaite sytuacje ekonomiczne, od łagodnej recesji po skrajny szok. Oprócz testów obciążeniowych wymaganych przepisami prawa, na przykład tych, których wymaga Holenderski Bank Centralny (De Nederlandsche Bank (DNB)) i Europejski Komitet Nadzoru Bankowego (CEBS; który z dniem 1 stycznia 2011 został przemianowany na Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA)), przeprowadzono również kilka testów ad hoc.

ING brał udział w testach obciążeniowych przeprowadzonych przez CEBS, które obejmowały scenariusz podstawowy, scenariusz niekorzystny i dodatkowo szok długu państwowego na lata 2010 i 2011. Wspomniany test obciążeniowy wykazał odporność Banku ING w przypadku scenariuszy niekorzystnych. Dobre wyniki handlowe, wynikające z franszyz Banku ING pomogły zrównoważyć wyższe rezerwy na straty kredytowe, dodatkową trwałą utratę wartości w portfelach papierów wartościowych oraz wzrost aktywów ważonych ryzykiem.

Modele ryzyka

Opis modeli, leżących u ich podstaw założeń oraz kluczowych zasad stosowanych przez ING przy obliczaniu wskaźników ryzyka zawarte są w części Prezentacja Modelu pod koniec rozdziału dotyczącego zarządzania ryzykiem.

FINANSOWE CZYNNIKI RYZYKA BANKU ING

Bank ING zaangażowany jest w sprzedaż bogatej gamy produktów. Zarząd Banku odpowiedzialny jest za zarządzanie czynnikami ryzyka związanymi z działalnością Banku ING. Finansowe czynniki ryzyka, które wynikają ze sprzedaży tych produktów, podlegają zarządzaniu działów Kredytów Korporacyjnych i Ryzyka Rynkowego. Operacyjne czynniki ryzyka podlegają zarządzaniu działu Korporacyjnego Ryzyka Operacyjnego.

PROFIL RYZYKA BANKU ING

Apetyt na ryzyko

W przypadku finansowych czynników ryzyka, ING wyraża swój apetyt na ryzyko w formie tolerancji dla odchyleń kluczowych wskaźników kapitałowych od ich docelowych poziomów. Apetyt na ryzyko jest zatem ściśle dostosowany do działań i polityk działu Zarządzania Kapitałem. ING wyraziło tolerancje dla swoich wskaźników pomiaru wypłacalności ważonej ryzykiem (kluczowy wskaźnik poziomu 1), wskaźników pomiaru wypłacalności nieważonej ryzykiem oraz dla wskaźników pomiaru opartych na większej wartości (kapitał ekonomiczny). Wskaźniki pomiaru, które zaprezentowano w poniższych rozdziałach, wiążą się z każdą z grup wymienionych powyżej wskaźników i obrazują wrażliwość przychodów, kapitał ekonomiczny i regulacyjny.

Ze względu na sposób zorganizowania działów ryzyka, wskaźniki te przedstawione są na wyższym poziomie zagregowania (kombinacje linii biznesowych), niż segmenty zidentyfikowane w Nocie 51 "Segmenty Operacyjne":

- Retail Banking Benelux obejmuje Retail Netherlands, Retail Belgium (w tym Retail Luxemburg)
- Retail Banking Direct & International obejmuje Retail Central Europe, Retail Asia i ING Direct
- Bankowość Komercyjna odnosi się do Bankowości Komercyjnej oraz Nieruchomości ING
- Linia Bankowości Korporacyjnej współwystępuje z Linią Korporacyjną

Kapitał Ekonomiczny i Kapitał Regulacyjny Banku ING

Główne narzędzia do zarządzania ryzykiem, których używa Bank ING to Kapitał Ekonomiczny i Kapitał Regulacyjny. Zestawy wskaźników pomiarowych związanych z każdym ze wymienionych Kapitałów stosuje się do ustalenia kwoty kapitału, której transakcja lub jednostka biznesowa potrzebuje, aby efektywniej zarządzać ekonomicznymi czynnikami ryzyka, na które napotyka. Główną różnicą pomiędzy tymi zestawami wskaźników jest punkt widzenia, jako że Kapitał Regulacyjny rządzi się metodologiami narzuconymi ogólnie przez regulatorów, a Kapitał Ekonomiczny rządzi się modelami opracowanymi wewnętrznie (wszystkimi zatwierdzonymi przez Holenderski Bank Centralny).

Kapitał ekonomiczny to środek nieksięgowy, który z istoty podlega dynamicznym zmianom oraz aktualizacjom w wyniku zróżnicowania portfela Banku ING oraz faktów dotyczących rynku jako całości. Bank ING realizował i będzie nadal realizował rekalkulacje założeń leżących u podstaw jego modeli kapitału ekonomicznego, które mogą mieć istotny wpływ na przebieg wartości kapitału ekonomicznego w miarę upływu czasu.

W tabelach poniżej przedstawiono Kapitał Ekonomiczny Banku ING oraz Kapitał Regulacyjny zgodnie z rodzajem ryzyka oraz kombinacją linii biznesowych.

Kapitał Ekonomiczny i Regulacyjny (zróżnicowany wyłącznie dla Banku) według rodzajów ryzyka				
	Kapitał Ekonomiczny		Kapitał Regulacyjny	
	2010	2009	2010	2009
Ryzyko kredytowe (w tym ryzyko Transferowe)	15,245	9,991	22,452	22,790
Ryzyko rynkowe	7,233	8,435	364	491
Ryzyko biznesowe	2,435	2,581		
Ryzyko operacyjne	1,619	2,074	2,872	3,309
Operacje bankowe razem	26,532	23,081	25,688	26,590

Kapitał Ekonomiczny (zróżnicowany wyłącznie dla Banku) według kombinacji linii biznesowych				
	Kapitał Ekonomiczny		Kapitał Regulacyjny	
	2010	2009	2010	2009
Bankowość Komercyjna	10,695	8,662	11,395	12,824
Retail Banking Benelux	4,613	4,215	5,498	5,470
Retail Banking Direct & International	8,881	7,417	8,587	7,977
Bank Linii Korporacyjnej *	2,343	2,787	208	319
Operacje bankowe razem	26,532	23,081	25,688	26,590

* Linia Korporacyjna obejmuje działania finansowania na szczeblu Banku ING, transakcje wewnętrzne pomiędzy jednostkami biznesowymi a Linią Korporacyjną, i podlega zarządzaniu funkcji Zarządzania Kapitałem.

Liczby wskazane dla KE odzwierciedlają wszystkie efekty zróżnicowania w Banku ING, w tym redukcję ryzyka pomiędzy kategoriami ryzyka; natomiast w przypadku Kapitału Regulacyjnego, nie bierze się pod uwagę zróżnicowania. Model Kapitału Ekonomicznego Banku ING jest opisany bardziej szczegółowo w rozdziale Prezentacja Modelu.

W 2010 roku, ING poddało rekalkulacji założenia leżące u podstaw ryzyka kredytowego, transferowego i operacyjnego. Ponieważ model kapitału ekonomicznego dla ryzyka kredytowego został poddany aktualizacji w celu lepszego dostosowania go do zasad ramowych dla kapitału regulacyjnego, w kapitale ekonomicznym nastąpił znaczący wzrost.

Lepsze dostosowanie kapitału ekonomicznego ryzyka kredytowego do kapitału regulacyjnego oznacza, że różnica pomiędzy kapitałem ekonomicznym oraz kapitałem regulacyjnym dla ryzyka kredytowego ulega znaczącemu zmniejszeniu. Ze względu na różnicę perspektyw KR i KE, kapitał ekonomiczny ryzyka rynkowego jest wyższy niż kapitał regulacyjny, zwłaszcza ze względu na włączenie do KE ksiąg bankowych. Dane liczbowe dla KE obejmują ryzyko biznesowe, natomiast KR nie przewiduje żadnych wymogów w zakresie ryzyka biznesowego. Kolejną różnicą w zakresie jest wykorzystywany poziom pewności; 99,95% poziom pewności dla KE oraz 99,9% poziom pewności dla KR. Ze względu na wzrost KE Ryzyka Kredytowego oraz różnice w zakresie i metodologii pomiędzy KE i KR, dane liczbowe za rok 2010 w przypadku KE są wyższe niż w przypadku KR, podczas gdy w roku 2009 sytuacja była całkowicie przeciwna. Dokonanie korekty ze względu na różnicę w poziomie pewności sprawi, że dane liczbowe dla KE będą niższe niż dla KR.

Wskazane powyżej wskaźniki pomiaru ryzyka oraz zasady ramowe dla apetytu na ryzyku nie obejmują ryzyka płynności: ryzyko, że Bank ING lub jedna z jego spółek zależnych nie zdoła wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych, kiedy się staną należne, po rozsądnych kosztach i terminowo. Bank ING posiada odrębne zasady ramowe dla zarządzania płynnością, regulujące zarządzanie tym ryzykiem, opisane w rozdziale Ryzyko Płynności Banku ING.

ING BANK – RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe polega na możliwości poniesienia strat z powodu niewypłacalności dłużników (w tym emitentów obligacji) lub kontrahentów handlowych. Zagrożenia kredytowe można podzielić na pięć zasadniczych kategorii: a) udzielanie pożyczek (w tym gwarancji i akredytyw); b) inwestycje; c) transakcje przed rozliczeniem (produkty pochodne, finansowanie papierów wartościowych, handel walutą); d) rynki pieniężne i e) rozliczenia. Korporacyjne kierownictwo ds. ryzyka kredytowego (CCRM) odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym, ponoszonym przez jednostki Grupy ING, w tym zagrożenia występujące w konkretnych krajach. Struktura CCRM opiera się na trzech działach ING Banku i ING Insurance. Dyrektor generalny CCRM jest osobą funkcjonalnie odpowiedzialną za globalną sieć pracowników zajmujących się zagrożeniami kredytowymi, a szefowie działów zarządzania ryzykiem kredytowym raportują bezpośrednio do niego.

Działania CCRM wspierają dedykowane systemy informacji o ryzyku kredytowym oraz wewnętrzne metodologie pomiaru zagrożeń kredytowych, dostosowane do dłużników, emitentów i kontrahentów. CCRM sprzyja powstawaniu spójności w obrębie całej organizacji ryzyka kredytowego poprzez implementację wspólnych strategii postępowania w obliczu zagrożeń, opracowywanie konkretnych metodologii, podręczników i narzędzi w całej Grupie.

Polityka kredytowa Grupy ING polega na utrzymaniu zdywersyfikowanego międzynarodowo portfela pożyczek i obligacji, a także na unikaniu dużych koncentracji zagrożeń. Szczególną wagę przykładają do kierowania projektami w obrębie działów biznesowych, ustalając limity dla poszczególnych krajów, indywidualnych kredytobiorców i ich grup. Jednym z głównych celów sektora bankowego jest wzmocnienie działań relacyjno-bankowych, przy jednoczesnym utrzymaniu surowych wymagań i kontroli w zakresie wewnętrznych zagrożeń i zwrotów.

Analizy kredytowe koncentrują się na badaniu stosunku zagrożeń do potencjalnych korzyści. Poziom analizy kredytowej jest funkcją wielkości zagrożenia, terminu spłaty zadłużenia, struktury (np. zapłaconych należności) obiektu oraz podejmowanego ryzyka. Pod względem zarządzania ryzykiem kredytowym obligacje finansowe dzieli się na udzielanie pożyczek, inwestycje, rozliczenia z góry, rynek pieniężny i rozliczenia. ING stosuje metodę RAROC (zwrot z korekty ryzyka na strukturze kapitału), umożliwiającej pomiar skuteczności różnych działań i powiązań z generowaniem wartości dla akcjonariuszy. Implementacja metody RAROC pomaga skupiać się na zagrożeniach względem nagród w procesie podejmowania decyzji, stymuluje też optymalne wykorzystanie małych ilości kapitału. Wewnętrznie wykorzystuje się bardziej złożone narzędzia na bazie RAROC, zapewniając właściwą równowagę zagrożeń i nagród w portfelu i w obrębie parametrów koncentracji. Analizy kredytowi ING korzystają z ogólnie dostępnych informacji, łącząc je z wynikami dochodzeń wewnętrznych w oparciu o dane przekazywane przez klientów, porównania z podobnymi grupami, porównania z innymi firmami z branży i inne techniki kwantytatywne.

Rodzaje ryzyka kredytowego

Ryzyko związane z udzielaniem pożyczek

Ryzyko pożyczkowe pojawia się w momencie, gdy ING udziela pożyczki klientowi lub wystawia gwarancję w imieniu klienta. Jest to najbardziej powszechna kategoria ryzyka, w skład której wchodzi: pożyczki terminowe, kredyty odnawialne, przekroczenia stanu rachunku, hipoteki, gwarancje, akredytywy, itd. Ryzyko mierzy się w umownych kwotach obowiązku finansowego, zobowiązującego klienta do spłaty, nie biorąc pod uwagę narosłych i niezapłaconych odsetek, amortyzacji rat ani utraty wartości.

Ryzyko związane z inwestycjami

Ryzyko związane z inwestycjami odnosi się do niebezpieczeństwa niewypłacalności kredytowej oraz ryzyka migracji ratingowej, związanych z inwestycjami ING w obligacje, skrypty dłużne, sekurytyzacje i podobne papiery wartościowe w obrocie publicznym. Ryzyko inwestycyjne pojawia się w momencie, gdy ING nabywa (syntetyczne) obligacje z zamiarem posiadania ich przez dłuższy okres (najczęściej aż do zapadalności). Obligacje, nabywane z zamiarem odsprzedaży w krótkim okresie, rozpatruje się w kategorii ryzyka handlowego – mierzonego i monitorowanego przez departament CMRM. Biorąc pod uwagę zagrożenia kredytowe, ryzyko inwestycyjne mierzy się po oryginalnych kosztach (cena zakupu) pomniejszonych o ewentualne przedpłaty i amortyzacje, nie wliczając w nie narosłych i niezapłaconych odsetek ani efektów utraty wartości.

Ryzyko rynków pieniężnych

Ryzyko rynku pieniężnego pojawia się, gdy ING lokuje depozyty krótkoterminowe u kontrahenta po to, by zarządzać nadmierną płynnością. Depozyty na rynkach pieniężnych są zwykle krótsze (trwają najczęściej od jednego do siedmiu dni). W przypadku niewypłacalności kontrahenta, ING może stracić zdeponowane środki kapitałowe. Ryzyko rynku pieniężnego mierzy się więc jako hipotetyczną wartość lokaty, z wykluczeniem narosłych i niezapłaconych odsetek i efektów utraty wartości.

Ryzyko przed rozliczeniem

Ryzyko przed rozliczeniem pojawia się w momencie, gdy kontrahent nie realizuje płatności za transakcję przed rozliczeniem, a ING zostaje zmuszone do zamiany kontraktu poprzez podpisanie umowy z innym kontrahentem po aktualnej (możliwe, że niekorzystnej) cenie rynkowej. Ryzyko przed rozliczeniem (potencjalne bądź oczekiwane) to koszt zastąpienia przez ING transakcji rynkowej na rynku inną transakcją rynkową. Kategoria ryzyka kredytowego wiąże się z produktami takimi jak: opcje, swapy oraz transakcje finansujące papiery wartościowe. W miejscach, gdzie następuje wzajemna wymiana wartości, kwota nieuregulowanego ryzyka kredytowego opiera się zazwyczaj na wartości zastąpienia (rynek do rynku) plus potencjalnej koncepcji przyszłej zmienności w historycznym, 3-7 letnim horyzoncie czasowym i 97,5 procentowym poziomie ufności (odchylenie 1,96).

Ryzyko rozliczeniowe

Ryzyko rozliczeniowe pojawia się wtedy, gdy następuje wymiana wartości (fundusze, instrumenty, towary) dla tych samych bądź różnych dat wartości, a jej wynik nie zostaje zweryfikowany dopóki ING nie zapłaci za swoją część transakcji. Ryzyko polega na tym, że ING wywiązuje się ze swoich zobowiązań, a kontrahent nie. Ryzyko rozliczeniowe można najczęściej wykluczyć bądź znacznie ograniczyć dzięki realizacji transakcji w oparciu o metody rozliczania typu dostawa-zapłata (DVP) tak, jak odbywa się to w większości izb rozrachunkowych lub przy realizacji pisemnych zobowiązań do regulowania wzajemnych roszczeń według wartości netto.

W odniesieniu do transakcji, gdzie rozliczenie DVP nie jest możliwe, ING wprowadza limity rozliczeń w ramach procesu zatwierdzania kredytu. Ryzyko rozliczeniowe jest wtedy monitorowane i zarządzane przez jednostki zarządzania ryzykiem kredytowym. Jest ono niwelowane w jeszcze większym stopniu przez zastosowanie procedur operacyjnych, w których wymogiem są potwierdzenia handlowe ze strony kontrahentów w odniesieniu do wszystkich szczegółów transakcji, a także przez przyjętą na szczeblu międzynarodowym dokumentację, np. umowy główne międzynarodowego stowarzyszenia swapów i produktów pochodnych (ISDA). Oprócz tego ING regularnie bierze udział w realizacji projektów we współpracy z innymi instytucjami finansowymi po to, by usprawniać i opracowywać nowe systemy i mechanizmy rozrachunkowe, służące dalszemu niwelowaniu poziomu ryzyka rozliczeniowego. Ze względu na bardzo krótkoterminowy charakter ekspozycji rozliczeniowej (dziennie lub w ciągu dnia), zagrożenia tego rodzaju nie mają wpływu na kapitał ekonomiczny ani regulacyjny i nie uwzględnia się ich w raportach na temat ponoszonego ryzyka.

Ryzyko związane z określonym krajem

Chodzi o zagrożenia występujące w związku z tym, co dzieje się w konkretnym państwie (bądź grupie państw). Mogą się pojawić w obrębie każdej z pięciu, opisanych powyżej kategorii. W skład wszystkich transakcji i pozycji handlowych, generowanych przez ING, wchodzi ryzyko związane z określonym krajem. Dzieli się je następnie na zagrożenia natury handlowej i transferowej. Ryzyko ekonomiczne to ryzyko koncentracji, związane z dowolnym wydarzeniem w zagrożonym kraju, mogącym mieć wpływ na transakcje i inne ekspozycje, niezależnie od waluty. Ryzyko transferowe to ryzyko powstałe ze względu na nieumiejętność ING bądź któregoś z kontrahentów wywiązania się ze zobowiązań w danej walucie z powodu wydarzeń mających miejsce w danym kraju.

W krajach aktywności ING sprawdza się regularnie profile ryzyka i opracowuje oceny ratingowe poszczególnych państw. Na tych ocenach, a także na apetycie na ryzyko w ING definiuje się limity państwowe. Ekspozycje związane z udzielaniem pożyczek, inwestycjami, działaniami przed rozliczeniem oraz działaniami rynkowymi są następnie (codziennie) mierzone i analizowane w świetle tych limitów. Limity ryzyka krajowego wyznacza się w zakresie zagrożeń transferowych w głównej mierze na rynkach wschodzących.

Redukowanie Ryzyka Kredytowego

Podobnie jak to ma miejsce w przypadku wszystkich instytucji finansowych i banków w szczególności, ING podejmuje w swojej działalności ryzyko kredytowe w sposób świadomy, a odnośne ryzyko jest mierzone. Wiarygodność kredytowa naszych klientów, partnerów handlowych oraz inwestycji jako taka, podlega nieustannym ocenom w zakresie ich zdolności do wywiązania się ze zobowiązań finansowych względem ING. ING stosuje różne techniki redukowania ryzyka kredytowego, wśród których zawieranie Umów Ramowych, Umów o Zabezpieczenie Kredytu oraz kontraktów CDS stosuje się najczęściej.

Pomiar i raportowanie ryzyka kredytowego

Liczyby odnoszące się do rynków pieniężnych i udzielania pożyczek są przeważnie kwotami nominalnymi, natomiast kwoty odnoszące się do działań inwestycyjnych opierają się na oryginalnych wartościach, które zostały zainwestowane, minus spłaty. W skład ekspozycji pozabilansowych wchodzi akredytywy i gwarancje, powiązane z kategorią ryzyka pożyczkowego. Poza tym, do ekspozycji pozabilansowych wlicza się też część niewykorzystanych limitów, związanych ze średnim (statystycznie) wykorzystaniem niewykorzystanej części limitu między momentem pomiaru a teoretycznym momentem statystycznej niewypłacalności. Kwoty te określa się łącznie mianem „nieuregulowanego ryzyka kredytowego”.

Ekspozycje związane z sekurytyzacją (finansowanie wspomagane przez aktywa, papiery wartościowe wspomagane przez hipoteki komercyjne/mieszkaniowe i obligacje zabezpieczone) zaprezentowano oddzielnie. Kwoty te również odnoszą się do wysokości zainwestowanych środków przed podjęciem jakichkolwiek działań kończących się utratą wartości czy też wprowadzeniem korekt rynek do rynku. Również ta kwota powinna zostać określona mianem „nieuregulowanego ryzyka kredytowego”.

Umowy Wyrównujące i Umowy Ramowe

ING stosuje różne techniki wyceny i pomiaru rynku, aby ustalić kwotę ryzyka kredytowego związanego z działaniami przed-transakcyjnymi. Techniki te pozwalają na oszacowanie przyszłego potencjalnego zaangażowania ING w odniesieniu do poszczególnych transakcji oraz do ich portfeli. Często zawierane są umowy ramowe i umowy o zabezpieczenie kredytu, aby zredukować te kredytowe czynniki ryzyka.

ING dobiera transakcje o podobnej charakterystyce, aby ustalić, czy kwalifikują się do równoważenia. Ten efekt równoważenia nazywa się „wyrównaniem”. Co więcej, ING redukuje wspomnianą kwotę na drodze wszelkich możliwych kompensacji zobowiązań wewnątrz jednostki, które mogą być dozwolone na mocy Umów Ramowych różnych rodzajów, takich jak ISDA, GMRA, GMSLA, itd. Wreszcie, kwota ta ulega dalszej redukcji o wszelkie zabezpieczenia utrzymywane przez ING na mocy CSA lub podobnych umów.

Polityki zabezpieczeń kredytowych

W trakcie procesu oceny przy tworzeniu nowych kredytów, limitów handlowych lub dokonywaniu inwestycji, dokonywaniu przeglądu pozycji handlowych istniejących kredytów i inwestycji, ING określa kwotę i rodzaj zabezpieczenia, jeżeli ono występuje, którego będzie można wymagać od klienta tytułem poręczenia dla ING. Ogólnie rzecz biorąc, im niższa jest postrzegana wiarygodność kredytowa pożyczkobiorcy lub strony transakcji finansowej, tym wyższe zabezpieczenie taki klient lub strona transakcji muszą dostarczyć. W ramach działalności handlowej strony transakcji, ING bierze aktywny udział w różnych ustaleniach prawnych, w ramach których ING i/lub strony transakcji mogą podlegać obowiązkowi dostarczenia zabezpieczenia na swoją rzecz, w celu pokrycia wahań rynkowych swoich odpowiednich pozycji. Również przepisy prawa w rozmaitych jurysdykcjach mają wpływ na rodzaj i kwotę zabezpieczenia, które ING może otrzymać lub którego może udzielić. Rodzaj utrzymywanego zabezpieczenia wyznaczony jest strukturą kredytu lub pozycji. W konsekwencji, jako że portfel ING jest zróżnicowany, profil zabezpieczenia, które ING otrzymuje jest również zróżnicowany co do natury i nie odzwierciedla żadnego określonego rodzaju zabezpieczenia bardziej niż inne.

W ramach swojej działalności finansowania papierów wartościowych, podmioty ING aktywnie zawierają umowy sprzedaży i odkupu znajdujących zbyć papierów wartościowych. Transakcje tego rodzaju mogą mieć wiele różnych form prawnych. Umowy odkupu i odkupu zwrotnego, umowy typu buy/sellback i sell/buyback, umowy pożyczki i użyczenia papierów wartościowych to najpopularniejsze z nich. Ilość znajdujących zbyć papierów wartościowych, które ING utrzymuje w charakterze zabezpieczenia na mocy tego rodzaju umów wynosiła na dzień 31 grudnia 2010 roku 92,0 miliardy EUR, a na dzień 31 grudnia 2009 roku, 72,7 miliardów EUR. Wzrost ten jest współmierny z ogólnym wzrostem ilości otwartych transakcji finansowania papierami wartościowymi pod koniec 2010 roku w porównaniu z rokiem 2009. Kwoty te nie obejmują części gotówkowej odnośnych transakcji, ani też żadnych zastawów na papierach wartościowych na mocy umów trójstronnych (jako że ich przedmiot nie jest bezpośrednio zastawiany ani posiadany przez ING). Co do zasady, znajdujące zbyć papiery wartościowe, otrzymane na mocy tych transakcji kwalifikują się do odsprzedaży lub ponownego zastawienia w innych (podobnych) transakcjach. W takich przypadkach, ING jest zobowiązane do zwrócenia równoważnych papierów wartościowych.

Polityka zajmowania mienia

Ogólną polityką ING jest niezajmowanie mienia dłużników niewywiązujących się ze zobowiązań. Zamiast tego, ING stara się sprzedać aktywa należące do podmiotu prawnego, który zastawił je na rzecz ING, zgodnie z odpowiednimi umowami zabezpieczenia lub najmu podpisanymi z dłużnikami. W przypadkach, w których ING faktycznie zajmuje mienie będące zabezpieczeniem, ING stara się zasadniczo sprzedać te aktywa tak szybko, jak to tylko możliwe, na rzecz perspektywicznych kupujących. W oparciu o oceny wewnętrzne, mające na celu ustalenie najwyższego i najszybszego zwrotu na rzecz ING, sprzedaż zajętych aktywów może być sprzedażą działalności biznesowej dłużnika jako całości (lub przynajmniej wszystkich jego aktywów), albo aktywa mogą być sprzedawane stopniowo. W przypadku rozmaitych portfeli hipotecznych, ING często dokonuje zajęcia przedmiotowego zabezpieczenia, jednocześnie próbując zredukować okres czasu, który upływa do jego odsprzedaży.

Profil ryzyka kredytowego w ING Banku

Ekspozycja kredytowa ING Banku jest związana w głównej mierze z tradycyjnym udzielaniem pożyczek klientom indywidualnym i przedsiębiorstwom, a w drugiej kolejności z inwestycjami w obligacje i inne zabezpieczone aktywa. Pożyczki dla klientów indywidualnych to przede wszystkim kredyty hipoteczne, zabezpieczone domem lub mieszkaniem. Pożyczki (w tym emitowane gwarancje) dla przedsiębiorstw są często zabezpieczone zastawem, ale mogą być niepewne ze względu na wyniki wewnętrznej analizy wiarygodności kredytowej pożyczkobiorcy. Obligacje w portfelu inwestycyjnym nie posiadają zwykle zabezpieczeń. Aktywa sekurytyzowane takie jak papiery wartościowe gwarantowane hipoteką (MBS) czy papiery wartościowe gwarantowane aktywami są zabezpieczone częścią pro rata podstawowej, zdywersyfikowanej puli aktywów (hipotekami komercyjnymi lub mieszkaniowymi, kredytami samochodowymi i/lub innymi aktywami), pozostającej w rękach emitenta papieru wartościowego. Ostatni duży obszar ryzyka kredytowego obejmuje ekspozycje przed rozliczeniem, pojawiające się w wyniku prowadzenia działań handlowych, w tym tych związanych z obrotem produktami pochodnymi, transakcjami ponownego zakupu, pożyczaniem papierów wartościowych, a także z transakcjami walutowymi.

W zakresie operacji bankowych ING stosuje różne ceny rynkowe i techniki pomiaru po to, by określić wielkość ryzyka kredytowego, związanego z działaniami przed rozliczeniem. Techniki te wyliczają wstępnie prawdopodobną, przyszłą ekspozycję ING na portfelach handlowych i klientach indywidualnych. Umowy główne to kontrakty dotyczące zabezpieczeń i zastawów, podpisywane najczęściej w celu redukcji ryzyka kredytowego.

Jakość kredytowa: portfel ING Banku, kredyty nieregularne

	2010	2009
Nie nastąpiła utrata wartości, brak przeterminowania	822,445	790,377
Przeterminowanie nastąpiło, ale brak utraty wartości (1-90 dni) ⁽¹⁾	5,638	7,404
Utrata wartości	13,779	11,983
Razem	841,862	809,764

⁽¹⁾ W oparciu o udzielone pożyczki (tylko kredyty konsumenckie i hipoteki mieszkaniowe).

Klasy ryzyka

Klasy zagrożeń definiuje się w oparciu o jakość ekspozycji pod względem wiarygodności kredytowej, rozciągającej się od oceny inwestycyjnej do oceny problemu, wyrażonej w odpowiednikach S&P.

Klasy ryzyka w portfelu ING Banku, jako % sumy kredytów nieregularnych ⁽¹⁾

	Bankowość Komercyjna		Retail Banking Benelux		Retail Banking Direct & International		Bank ING razem	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
1 (AAA)	3.0%	3.7%		0.2%	14.4%	18.3%	6.3%	7.8%
2-4 (AA)	14.3%	18.7%	4.0%	3.7%	12.1%	16.0%	10.6%	13.4%
5-7 (A)	24.0%	21.4%	5.3%	5.2%	18.8%	17.1%	16.8%	15.2%
8-10 (BBB)	22.9%	20.7%	42.0%	38.4%	28.9%	25.1%	30.4%	27.4%
11-13 (BB)	22.8%	22.0%	37.7%	41.0%	15.5%	13.5%	24.4%	24.5%
14-16 (B)	8.8%	8.5%	6.2%	6.4%	7.2%	6.9%	7.5%	7.3%
17-22 (CCC & Ocena problemowa)	4.2%	5.0%	4.8%	5.1%	3.1%	3.1%	4.0%	4.4%
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

⁽¹⁾ W oparciu o pomiary ryzyka kredytowego obecne w procesie udzielania pożyczek, przed rozliczeniem, na rynku pieniężnym i inwestycyjnym. Oceny wskazują na prawdopodobieństwo niewypłacalności, nie biorą pod uwagę zastawów i zabezpieczeń.

⁽²⁾ Zabezpieczone obligacje przedstawiono na bazie zewnętrznych ocen kredytowych emitenta. Emisje zabezpieczonych obligacji są zwykle lepiej oceniane zewnętrznie pod względem kredytowym niż emisje zwykle ze względu na kształt strukturalny obligacji zabezpieczonych.

Klasy ryzyka w portfelu ING Banku, jako % sumy kredytów nieregularnych ⁽¹⁾

	Kredyty		Inwestycje		Rynek pieniężny		Przed rozliczeniem		Suma: ING Bank	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
1 (AAA)	0.8%	0.8%	30.8%	36.9%	1.2%	1.2%	3.5%	5.9%	6.3%	7.8%
2-4 (AA)	6.0%	7.0%	25.0%	29.4%	22.0%	45.6%	18.2%	26.1%	10.6%	13.4%
5-7 (A)	9.5%	9.1%	27.1%	23.1%	62.3%	40.9%	50.8%	46.7%	16.8%	15.2%
8-10 (BBB)	36.9%	35.0%	12.5%	6.5%	6.8%	7.2%	17.2%	11.0%	30.4%	27.4%
11-13 (BB)	32.0%	32.7%	2.0%	1.8%	7.4%	4.7%	7.3%	7.3%	24.4%	24.5%
14-16 (B)	9.9%	9.9%	0.6%	0.6%	0.1%	0.2%	1.8%	1.8%	7.5%	7.3%
17-22 (CCC & Ocena problemowa)	4.9%	5.5%	2.0%	1.7%	0.2%	0.2%	1.2%	1.2%	4.0%	4.4%
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

⁽¹⁾ W oparciu o pomiary ryzyka kredytowego obecne w procesie udzielania pożyczek, przed rozliczeniem, na rynku pieniężnym i inwestycyjnym. Oceny wskazują na prawdopodobieństwo niewypłacalności, nie biorą pod uwagę zastawów i zabezpieczeń.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

W ramach portfeli inwestycyjnych i przed-rozliczeniowych, w 2010 roku nastąpiło niewielkie przesunięcie w dół, od inwestycji o znacznym zaangażowanym kapitale i wysokim ryzyku, do inwestycji średniego poziomu. Portfele kredytowe były dość stabilne. Duża część redukcji ryzyka drugiej strony transakcji w ocenie inwestycji (przed-rozliczenia) wiąże się ze zwiększonym stosowaniem umów zabezpieczenia i kompensacji wewnątrz jednostki, zawieranych z tymi stronami. Jeżeli takie umowy istnieją, ING co do zasady posiada wyższe wolumeny bezwzględne, natomiast kredytowe czynniki ryzyka są w rzeczywistości obniżone ze względu na korzyści wynikające z umów zabezpieczenia i kompensacji wewnątrz jednostki.

Koncentracja ryzyka: Portfel Banku ING, według sektorów ekonomicznych ^{(1) (2)}

	Bankowość Komercyjna		Retail Banking Benelux		Retail Banking Direct & International		Bank ING razem	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Osoby prywatne	0.1%	0.2%	74.8%	74.4%	51.6%	48.1%	40.0%	38.2%
Banki Komercyjne	17.9%	19.5%	0.3%	0.5%	13.2%	13.7%	11.2%	12.0%
Niebankowe instytucje finansowe	13.3%	13.0%	1.2%	1.8%	16.8%	18.8%	11.1%	11.8%
Rządy centralne	11.7%	12.3%	1.0%	0.9%	8.0%	8.8%	7.3%	7.8%
Nieruchomości	13.6%	13.8%	4.5%	4.3%	0.9%	0.8%	6.4%	6.6%
Zasoby naturalne	10.3%	8.7%	0.4%	0.4%	0.4%	0.3%	3.9%	3.4%
Transport i logistyka	5.7%	5.6%	1.4%	1.5%	0.2%	0.1%	2.5%	2.5%
Usługi	3.3%	3.2%	3.3%	3.2%	0.3%	0.3%	2.2%	2.2%
Administracja publiczna niższego szczebla	0.5%	0.5%	1.3%	1.2%	4.3%	3.4%	2.1%	1.7%
Inne	23.6%	23.2%	11.8%	11.8%	4.3%	5.7%	13.3%	13.8%
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

⁽¹⁾ W oparciu o całkowitą kwotę ryzyka kredytowego w odpowiedniej kolumnie, z wykorzystaniem wewnętrznej metodologii pomiaru ryzyka kredytowego ING.

⁽²⁾ Sektory ekonomiczne poniżej 2% nie są pokazane oddzielnie, lecz zgrupowane w pozycji Inne.

Ze względu na podejście Powrotu do Postaw w przypadku kluczowych klientów, Bank ING zredukował swoje zaangażowanie w sektorze rządowym i finansowym, zwiększając je natomiast w portfelach osób prywatnych i korporacji. Branżowe Banki Centralne spadły w 2010 roku poniżej progu 2% (2009: 2,3%).

Portfel kredytowy Banku ING

Największe zaangażowanie ekonomiczne: Portfel kredytowy Banku ING, obszarami geograficznymi ⁽¹⁾

	Bankowość Komercyjna		Retail Banking Benelux		Retail Banking Direct & International		Bank ING razem	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Holandia	20.7%	20.2%	74.8%	75.4%	4.8%	6.1%	31.2%	32.1%
Belgia	7.7%	9.8%	23.2%	21.4%	0.2%	0.3%	9.6%	9.9%
Pozostała część Europy	45.2%	44.6%	1.3%	1.7%	53.3%	56.3%	35.0%	35.6%
Ameryki	14.8%	15.5%	0.2%	0.6%	26.4%	24.3%	14.6%	14.1%
Azja/Pacyfik	11.2%	9.5%	0.1%	0.5%	15.3%	13.0%	9.4%	8.0%
Reszta świata	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%			0.2%	0.3%
Razem	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

(1) Obszary geograficzne oparto na miejscu rezydencji dłużnika.

Największym względnym geograficznym obszarem wzrostu był obszar Azji/Pacyfiku, co odpowiada poprawie sytuacji gospodarczej w tym regionie w 2010 roku. Prócz tego, na pion regionalny znaczący wpływ miały skutki kursów wymiany walut.

Zgodnie ze strategią ING polegającą na obniżaniu poziomu ryzyka, zmiany w portfelach w większości krajów odzwierciedlały zmiany w portfelach jako całości. Zdewaluowane euro w zestawieniu z dolarem australijskim i amerykańskim miało efekt wznoszący na zaangażowanie w Amerykach i obszarze Azji/Pacyfiku, a stąd również portfele Retail Banking Direct i Bankowości Międzynarodowej i Korporacyjnej

Kredyty problemowe

Kredyty renegocjowane

Działania ING w zakresie restrukturyzacji kredytów skupiają się wokół zarządzania relacjami z klientami, na poprawie profile ryzyka kredytobiorcy, maksymalizacji możliwości poboru należności i, kiedy to możliwe, unikaniu egzekucji lub zajmowania mienia. Działania te realizowane są zapobiegawczo i wiążą się w pierwszej kolejności z kredytobiorcami z sektora Hurtowników oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw ("Biznes"), którzy nie zalegają jeszcze z płatnościami. Podejmowane wspólnie działania mogą obejmować, choć nie wyłącznie, rewizję i przedłużenie harmonogramu spłaty, asystowanie przy reorganizacji finansowej i/lub planowaniu działań naprawczych, odroczenie egzekucji, modyfikację warunków kredytu oraz odroczenie niektórych płatności w zależności od sytuacji. W przypadku kredytów konsumenckich i hipotecznych kredytów mieszkaniowych ("Konsument"), podejście jest bardziej zorientowane na portfel.

Działania restrukturyzacyjne w przypadku kredytobiorców Biznesowych rozpoczynają się od wskazania listy kredytów do obserwowania. Kredytobiorcy na liście obserwacji zachowują swój rating (1-19). Wskazanie na liście obserwacji może doprowadzić do zmiany statusu na restrukturyzacyjny (18-19) lub nawet status naprawczy (20-22). Większość kredytobiorców wskazanych na liście obserwacji powraca do statusu zwyczajnego. Dla Konsumentów, status "potencjalnego kredytu problematycznego" na liście obserwacyjnej spowodowany jest przeważnie opóźnieniami w płatnościach (powyżej 1 miesiąca), które znajdują następnie odzwierciedlenie w ratingu ryzyka w zakresie 18-19 (lub status porównywalny w oparciu o zwiększone prawdopodobieństwo niewywiązania się ze zobowiązań). W konsekwencji, funkcja zarządzania relacjami restrukturyzacyjnymi zostaje albo przeniesiona do regularnych oddziałów bankowych albo zlikwidowana.

Renegocjowane kredyty ING, które w innym przypadku byłyby przeterminowane lub częściowo niespłacone, przedstawione są poniżej:

Renegocjowane kredyty ING, które w innym przypadku byłyby przeterminowane lub częściowo niespłacone (kwoty zaległe):						
	2010			2009		
	Kredyty handlowe	Kredyty konsumenckie i hipoteczne	Razem	Kredyty handlowe	Kredyty konsumenckie i hipoteczne	Razem
Od statusu restrukturyzacji (18-19) do statusu zwykłego (1-17)	4,365		4,365	2,737		2,737
Od statusu naprawczego (20-22) do zwykłego lub restrukturyzacyjnego (1-19)	2,744	3,209	5,953	2,895	3,210	6,105
Kredyty renegocjowane razem	7,109	3,209	10,318	5,632	3,210	8,842

Przy współpracy z klientami Biznesowymi i Konsumentami, którzy doświadczają kłopotów finansowych, ING stale stosuje zapobiegawcze podejście, mające na celu restrukturyzację ich kredytów i pomagające powrócić spółkom do stanu ekonomicznej opłacalności. Kategoria "statusu restrukturyzacji" nie jest stosowana w przypadku konsumentów, a jedynie w przypadku klientów Biznesowych.

Zobowiązania przeterminowane

ING nieustannie sprawdza swój portfel pod kątem zaległych płatności. Ścisłemu, miesięcznemu monitorowaniu podlegają zwłaszcza portfele indywidualne, co ma na celu ustalenie, czy mają miejsce jakiegokolwiek ważne zmiany poziomu zaległości. Zasadniczo, zobowiązanie uznaje się za "przeterminowane", jeżeli spłata kapitału podstawowego lub odsetek jest spóźniona o więcej niż jeden dzień. W praktyce, pierwszych 5-7 dni po tym, jak zobowiązanie staje się przeterminowane, uznaje się w przypadku kredytów indywidualnych i małych przedsiębiorstw za dni operacyjne. Po tym okresie, do dłużnika wysyłane są pisma upominające o obowiązkową spłatę (przeterminowanych) zobowiązań. Jeżeli po upływie 90 dni zaległości wciąż istnieją, zobowiązanie zostaje przeniesione do jednej z jednostek "kredytów problemowych". Aby zredukować liczbę zaległości, jednostki bankowe ING zachęcają swoich dłużników do ustanowienia poleceń zapłaty na ich rachunkach (bieżących), co ma na celu punktualną spłatę zależności.

Analiza wiekowania (przeterminowane, bez trwałej utraty wartości) Portfel Banku ING, zaległości ^{(1) (2)}			
		2010	2009
Przeterminowane od 1 do 30 dni		4,565	5,967
Przeterminowane od 31 do 60 dni		973	1,281
Przeterminowane od 61 do 90 dni		100	156
Razem		5,638	7,404

⁽¹⁾ W oparciu o kredyty udzielone (wyłącznie kredyty konsumenckie oraz hipoteczne kredyty mieszkaniowe).

⁽²⁾ Kwota przeterminowanych aktywów, w przypadku których nie doszło do trwałej utraty wartości, w zakresie innej działalności niż kredytowa, nie była znacząca.

W poszczególnych rodzajach struktur kredytowych znacząca koncentracja portfela kredytów przeterminowanych lub takich, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości, nie występuje.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

ING monitoruje w największym stopniu przeterminowane kredyty, w przypadku których nie doszło do trwałej utraty wartości, w portfelach kredytów konsumenckich oraz hipotecznych kredytów mieszkaniowych. Zasadniczo, wszystkie kredyty z zobowiązaniami finansowymi przeterminowanymi o okres przekraczający 90 dni są automatycznie klasyfikowane jako takie, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości. W przypadku portfela kredytów hurtowych oraz zobowiązań z tytułu papierów wartościowych, przeważnie istnieją powody, aby uznać kredyt za taki, w przypadku którego doszło do trwałej utraty wartości, przed upływem 90-dniowego okresu przeterminowania. Obejmują one między innymi uznanie przez ING niezdolności klienta do wywiązania się ze zobowiązań finansowych, lub też wnioski o upadłość lub ochronę upadłościową, z którym wystąpił klient. W niektórych wypadkach, rażące naruszenie warunków finansowych również uruchomi reklasyfikację kredytu jako kredytu, w przypadku którego doszło do trwałej utraty wartości.

Kredyty i rezerwy, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości.

Portfel kredytów podlega nieustannym przeglądom. Przeprowadzana jest co kwartał formalna analiza mająca na celu ustalenie wysokości rezerw na możliwe nieegzekwowalne długi, z zastosowaniem metody oddolnej. Wnioski są omawiane przez Komitet ds. Rezerw ING, który doradza Radzie Dyrektorów w zakresie odpowiednich poziomów rezerw. Bank ING uznaje za kredyty za takie, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości, na podstawie bieżących informacji i zdarzeń polegających na tym, że należne kontraktowo kwoty kapitału podstawowego i odsetek nie są pobrane zgodnie z warunkami umowy kredytu.

W poniższej tabeli przedstawiono podział sektora ekonomicznego lub ryzyko zaległości kredytowych (w tym kwoty, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości) dla kredytów i pozycji, które sklasyfikowano jako kredyty problemowe i ustanowiono dla nich rezerwy.

Kredyty, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości: Portfel Banku ING, zaległości według sektorów ekonomicznych		
	2010	2009
Osoby prywatne	4,838	4,589
Nieruchomości	2,777	1,528
Branże ogólne	858	933
Artykuły spożywcze, napoje i kosmetyki	837	681
Transport i logistyka	818	415
Firmy budowlane i wykonawcy	792	628
Usługi	582	611
Niebankowe instytucje finansowe	527	304
Inne	1,750	2,294
Razem	13,779	11,983

ING utrzymuje rezerwy indywidualne i zbiorowe w wysokości odpowiednio 2 697 milionów EUR i 1 404 milionów EUR (2009: odpowiednio 2 115 milionów EUR i 1,246 milionów EUR), reprezentujące różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem portfela oraz szacunkową możliwą do odzyskania kwotą dyskontowaną według rzeczywistej stopy procentowej. Prócz tego, utrzymywane są rezerwy w wysokości 1 051 milionów EUR na portfel kredytów spłacanych oraz 43 milionów EUR Wartości Bieżącej Netto zaniechanej w przypadku kredytów ponownie zmodyfikowanych.

Rezerwy: Portfel kredytowy Banku ING								
	Bankowość Komercyjna		Retail Banking Benelux		Retail International & Direct		Bank ING razem	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Bilans otwarcia	1,628	1,024	1,290	802	1,481	785	4,399	2,611
Zmiana w składzie grupy				-3				-3
Odpisy aktualizacyjne	-337	-520	-454	-468	-375	-229	-1,166	-1,217
Kwoty odzyskane	36	21	58	118	11	9	105	148
Zwiększenie/(zmniejszenie) rezerwy na straty kredytowe	497	1,211	721	728	533	1,034	1,751	2,973
Różnice kursowe	65	-28	8	-3	82	-17	155	-48
Pozostałe zmiany	-34	-80	18	116	-33	-101	-49	-65
Bilans zamknięcia	1,855	1,628	1,641	1,290	1,699	1,481	5,195	4,399

W 2010 roku, byliśmy świadkami powolnej redukcji do bardziej znormalizowanych kosztów ryzyka. Niższe koszty ryzyka były przeważnie wynikiem poprawiającego się portfela Bankowości Komercyjnej, co było jednak częściowo równoważone ze względu na wciąż wysokie poziomy kosztów ryzyka w Retail Benelux.

ING BANK – RYZYKA RYNKOWE

Ryzyko rynkowe polega na tym, że wszelkie ruchy w obrębie zmiennych rynkowych, takich jak: stopy procentowe, ceny kapitału akcyjnego, kursy walut, ceny nieruchomości, mogą wpłynąć negatywnie na dochody banku, jego wartość rynkową bądź płynność. Ryzyko rynkowe pojawia się w działalności handlowej lub bankowej. Pozycje handlowe utrzymuje się ze względu na czerpanie korzyści z krótkoterminowych ruchów cen, natomiast pozycje bankowe powinno się utrzymywać w dłuższej perspektywie czasowej lub z powodu ochrony innych pozycji.

W ING Banku ryzyko rynkowe (w tym zagrożenia płynności) kontrolowane jest przez Komisję ds. Aktywów i Zobowiązań (ALCO). Ostatnie słowo należy zawsze do ALCO Bank - organu określającego ogólny apetyt na ryzyko w zakresie zagrożeń rynkowych. Funkcje ALCO rozłożone są regionalnie, za wyjątkiem ING Direct, które posiada swoją własną komisję ALCO. Linie biznesowe bankowości detalicznej i bankowości hurtowej są reprezentowane przez regionalne i lokalne komisje ALCO. Struktura ALCO w centrach ING Banku usprawnia zarządzanie metodą „z góry na dół”, umożliwia ustalanie limitów, a także monitorowanie i kontrolę zagrożeń rynkowych. Zapewnia się w ten sposób właściwą implementację apetytu na ryzyko w ING Banku.

Korporacyjne kierownictwo ds. ryzyka rynkowego (CMRM) jest specjalnym, niezależnym departamentem odpowiedzialnym za opracowywanie i wykonywanie funkcji zarządzania ryzykiem banku we współpracy z ALCO. Struktura CMRM odzwierciedla fakt, iż w zarządzanie ryzykiem odbywa się często na poziomie regionalnym lub lokalnym. Raportowanie typu „z dołu do góry” pozwala poszczególnym szczeblom kierowniczym na wszechstronną ocenę zagrożeń rynkowych.

Kierownictwo CMRM odpowiada za implementację właściwych strategii i procedur w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym oraz monitorowania przestrzegania wytycznych. Ważnym elementem funkcji zarządzania ryzykiem rynkowym jest ocena zagrożeń w odniesieniu do nowych produktów i usług. Poza tym CMRM musi utrzymać odpowiednią strukturę limitów, zgodnie z apetytem na ryzyko w ING Banku. Poszczególne firmy mają obowiązek stosowania się do limitów, zatwierdzanych finalnie przez ALCO Bank. Informacje o naruszeniach w tym zakresie są regularnie przekazywane kierownictwu wyższego szczebla, a firma, dopuszczająca się naruszeń, musi każdorazowo podjąć odpowiednie działania, zmierzające do ograniczenia zagrożenia.

Ryzyko rynkowe w portfelach handlowych

Organizacja

W portfelach handlowych są utrzymywane pozycje na profesjonalnych rynkach finansowych w celu czerpania korzyści z krótkoterminowych ruchów cen. W portfelach tych ryzyko rynkowe pojawia się z powodu ekspozycji na różne czynniki ryzyka rynkowego, takie jak: stopy procentowe, ceny kapitału akcyjnego, kursy walut.

Finansowa Komisja ds. Ryzyka Rynkowego (FMRC) – w oparciu o wytyczne określone przez ALCO Bank – ustala limity ryzyka rynkowego na poziomie łącznym i biurowym, a także zatwierdza nowe produkty. CMRM doradza FMRC i ALCO Bankowi w kwestiach apetytu na ryzyko rynkowe i działań bankowości hurtowej.

Kierownictwo CMRM Trading zarządza ryzykiem rynkowym w obszarze portfeli handlowych bankowości hurtowej (głównie rynków finansowych), ponieważ jest to jedyna linia biznesowa, na której realizowane są ważne działania handlowe. Działania handlowe obejmują ułatwiania dla klientów prowadzących działalność gospodarczą, kształtowanie warunków rynkowych, przejmowanie własności na rynkach gotówkowych i rynkach produktów pochodnych. Dział CMRM Trading odpowiada za rozwój i implementację strategii ryzyka handlowego oraz metod pomiaru zagrożeń, a także za monitorowanie ekspozycji na ryzyko według uzgodnionych limitów handlowych i zatwierdzanie modeli polityki cenowej. Kierownictwo CMRM analizuje ponadto mandaty handlowe, pełniąc rolę bramkarza w procesie analizy produktów. Zarządzanie ryzykiem rynków handlowych odbywa się na różnych poziomach organizacyjnych – począwszy od działu CMRM Trading, a skończywszy na konkretnych obszarach biznesowych i biurach handlowych.

Pomiar

Najważniejszym narzędziem pomiaru ryzyka dla kierownictwa CMRM jest metodologia wartości zagrożonej (VaR), charakteryzująca się 99 procentowym, jednostronnym poziomem zaufania, maksymalną stratą dobową, która może się pojawić ze względu na zmiany w czynnikach ryzyka, np. w stopach odsetkowych, kursach walut, cenach kapitału akcyjnego, spreadach kredytowych, itd., jeśli pozycje pozostaną niezmiennie przez jeden dzień. Wpływ historycznych ruchów na rynku na dzisiejszy portfel mierzy się w oparciu o równo ważone, obserwowane ruchy rynkowe, zachodzące w poprzednim roku. ING wykorzystuje metodologię VaR o jednodniowym horyzoncie do pomiaru ryzyka wewnętrznego, kontroli i testów zwrotnych i metodologię VaR o dziesięciodniowym horyzoncie do oszacowania kapitału regulacyjnego. Model VaR ING został zatwierdzony przez centralny bank w Holandii i może być wykorzystywany do wyliczania kapitału regulacyjnego w obrębie najważniejszych działań handlowych.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym dla instrumentów o stałym oprocentowaniu oraz instrumentów rynków kapitałowych jest rozdzielone na dwa komponenty: ryzyko ogólne i ryzyko szczególne. Ryzyko rynkowe ogólne określa wielkość VaR wynikającą z ogólnych zmian na rynku (np. zmiany stopy procentowej). Ryzyko rynkowe szczególne szacuje wielkość VaR wynikającą ze zmian na rynku np. zmiana oceny emitenta papierów dłużnych zawartych w portfelu. Ryzyko szczególne uwzględnia wszystkie zmiany wartości nie związane z ogólnymi zmianami na rynku.

CMRM wdrożył model symulacji historycznej Wartości Zagrożonej (HVaR) na potrzeby sprawozdawczości księgowej w zakresie ryzyka skonsolidowanego, który zastąpił metodę Wariancji i Kowariancji stosowaną do tej pory. ING zdecydowało się na stosowanie rolowania etapowego. Z dniem 1 stycznia 2009 roku, ING wdrożyło pierwszy etap, po uzyskaniu zatwierdzenia ze strony DNB. W roku 2010 poczyniono kolejne kroki, włącznie z migracją dużej części ryzyka nieliniowego z symulacji Monte Carlo do symulacji historycznej. Pozostałe ryzyko nieliniowe oraz ryzyko indywidualne będą poddane migracji do symulacji historycznej w roku 2011.

Ograniczenia

VaR charakteryzuje się pewnymi ograniczeniami jako metoda pomiaru ryzyka. Wykorzystuje ona dane historyczne do prognozowania przyszłych zachowań cenowych. Jednak przyszłe zachowania cenowe mogą znacznie różnić się od zachowań z przeszłości. Co więcej, wykorzystanie jednodniowego okresu przetrzymywania (dziesięciodniowego w przypadku kalkulacji regulacyjnych) dopuszcza możliwość likwidacji lub objęcia ochroną wszystkich pozycji w portfelu w ciągu jednego dnia. Założenie to może się nie sprawdzić w okresie braku płynności i niepokoju rynkowych. Opieranie się na 99-procentowym poziomie zaufania oznacza, iż pomiar VaR nie uwzględnia żadnych strat występujących poza tym poziomem.

Komitet Bazylejski zaproponował uzupełnienie bieżących ram prawnych w zakresie kapitału VaR w przypadku zaangażowania handlowego o Narastającą Opłatę z tytułu Ryzyka (IRC) oraz VaR w warunkach obciążenia, aby uzupełnić niedostatki bieżących ram prawnych w zakresie ryzyka. IRC gwarantuje, iż opłaty kapitałowe przewidziane w Nowej Umowie Kapitałowej uchwycą czynniki ryzyka niewywiązania się ze zobowiązań oraz migracji kredytów, które nie znajdują odzwierciedlenia w obecnym 99-procentowym, 10-dniowym modelu VaR dla księgowości handlowej. Wymogi Nowej Umowy Kapitałowej w zakresie narastającej opłaty z tytułu ryzyka wejdą w życie w 2011 roku. ING realizuje przebiegi doświadczeniowe na IRC jako część procesu zatwierdzania przy udziale holenderskiego regulatora, DNB.

Weryfikacja historyczna

Weryfikacja historyczna jest techniką polegającą na stałym monitoringu wiarygodności wykorzystywanego modelu VaR. Mimo iż modele VaR potrafią oszacować potencjalne wyniki w przyszłości, szacunki te opierają się na historycznych danych rynkowych. Wykonując weryfikację historyczną, faktyczny wynik dzienny porównuje się z jednodniową wartością VaR. Oprócz wykorzystywania faktycznych wyników z weryfikacji historycznej, ING bierze także pod uwagę wyniki hipotetyczne, które służą pomiarowi rezultatów z wyłączeniem handlu śróddziennego, opłat i prowizji. Jeśli faktyczna bądź hipotetyczna strata przekracza wartość VaR, mamy do czynienia z „odchyleniem”. Biorąc pod uwagę jednostronny, 99 procentowy poziom zaufania, stosowany przez ING, wystąpienia „odchylenia” można się spodziewać co 100 dni roboczych. Żadne „zjawiska” nie wystąpiły w roku 2008 (rok wcześniej też nie). Nie było sytuacji, w której dzinna strata handlowa przekroczyłaby dzienną, skonsolidowaną wartość VaR bankowości hurtowej ING. ING opracowuje raporty na temat wyników weryfikacji historycznej co kwartał, przysyłając je do holenderskiego banku centralnego.

Testowanie w skrajnych warunkach

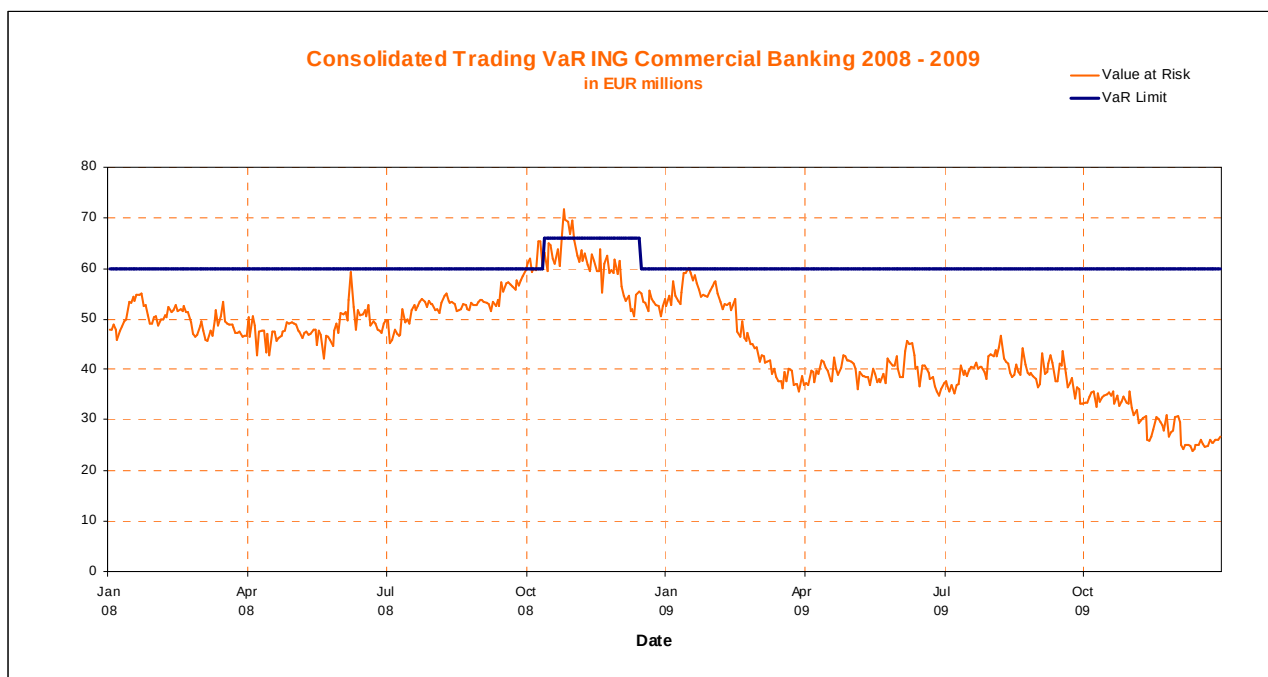
Testy obciążeniowe wykorzystuje się do monitorowania rynkowych czynników ryzyka w skrajnych warunkach rynkowych. Ponieważ VaR zasadniczo nie generuje oszacowania potencjalnych strat, które występują w wyniku skrajnych zmian na rynku, ING stosuje ustrukturalizowane testy obciążeniowe, aby monitorować ryzyko rynkowe w takich ekstremalnych warunkach. Scenariusze obciążeniowe oparte są na historycznych oraz hipotetycznych skrajnych wydarzeniach. Wynikiem testowania obciążeniowego jest liczba ryzyka zdarzenia, która jest oszacowaniem wpływu na rachunek zysków i strat takiego potencjalnego wydarzenia oraz jego ogólnoswiatowego wpływu na Bankowość Komercyjną ING. Liczba ryzyka zdarzenia dla działalności handlowej Bankowości Komercyjnej ING generowana jest co tydzień. Podobnie jak VaR, ryzyko zdarzenia jest ograniczone przez ALCO Bank. Polityka ING w zakresie ryzyka zdarzeń składa się zasadniczo z określonych parametrów obciążeniowych dla kraju oraz dla rynku (stały dochód, kapitał własny, transakcje walutowe, kredyty oraz odnośne rynki instrumentów pochodnych). Scenariusze i parametry obciążeniowe ocenia się na tle faktycznie zachodzących skrajnych zmian na rynkach. Kiedy to konieczne, ING poddaje ocenie indywidualne scenariusze obciążeniowe, jako dodatek do swoich strukturalnych testów obciążeniowych. Te indywidualne scenariusze wiążą się z bieżącymi zagrożeniami, takimi jak niestabilność polityczna w niektórych regionach, ataki terrorystyczne oraz ekstremalne zmiany, np. w widelkach kredytowych.

Pozostałe kontrole w sferze handlu

Najważniejszymi limitami przy kontroli portfeli handlowych są pomiary VaR oraz limity wydarzeń ryzykownych. Poza tym ING stosuje cały szereg innych limitów wspierających metodę VaR i ryzyka zdarzeń. Limity pozycji i wrażliwości wykorzystuje się w celu niedopuszczenia do powstania dużych koncentracji w obrębie konkretnych emitentów, sektorów bądź krajów. Inne limity ryzyka ustala się w stosunku do działań w obrębie handlu egzotycznymi produktami pochodnymi. Ryzyko rynkowe tych produktów kontrolują specjalne ograniczenia.

Rozwój ryzyka handlowego na rynku

Poniższe wykresy pokazują wzrost jednodniowej VaR w 99-procentowym przedziale pewności i horyzoncie 1-dniowym. Przedstawiona jednodniowa VaR dotyczy portfela handlowego Bankowości Komercyjnej ING w latach 2009 i 2010. Niektóre księgi bankowe zależą od procesu ryzyka handlowego i są w związku z tym wyłączone z tabeli ryzyka niehandlowego, a włączone do poniższego wykresu i tabeli dla ryzyka handlowego.

W roku 2010 VaR typu "overnight" dla portfela handlowego bankowości hurtowej ING plasowała się w zakresie od 17 do 30 milionów EUR. Nie odnotowano żadnych przekroczeń limitu w 2010.

Poniższe tabele prezentują dalsze szczegóły w zakresie wartości VaR portfela handlowego bankowości korporacyjnej ING na lata 2009-2010.

Skonsolidowana handlowa wartość VaR: bankowość hurtowa ING								
	Minimum		Maksimum		Średnia		Koniec roku	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Waluty obce	18	20	29	54	22	33	20	24
Kapitał akcyjny	1	4	9	11	4	7	3	5
Stopa procentowa	1	1	9	11	2	5	4	3
Dywersyfikacja ⁽¹⁾					-6	-6	-8	-5
Suma wartości VaR	17	24	30	60	22	39	19	27

(1) Sumy wartości VaR dla kolumn Minimum i Maksimum nie można wyliczać na podstawie indywidualnych komponentów, gdyż obserwacje rynków indywidualnych oraz sumy wartości VaR mogą mieć miejsce innego dnia.

Uwaga: powyższe nagłówki zgadzają się z nagłówkami wykorzystywanymi do celów zarządzania ryzykiem wewnętrznym. Nie dotyczą pozycji w sprawozdaniu finansowym.

Liczby VaR w tabeli poniżej dotyczą wszystkich ksiąg zależnych od transakcji handlowych. Ogólnie rzecz biorąc, poziom handlowej VaR był w 2010 roku niższy, co stanowiło kontynuację trendu malejącego, występującego w 2009 roku. Rynek stóp procentowych, obejmujący zarówno ogólną stopę oprocentowania jak i ryzyko związane z widelkami kredytowymi, wniósł największy wkład do handlowej VaR. Średnia VaR w 2010 roku była znacznie niższa niż w roku 2009 (średnia VaR w 2010 roku: 22 miliony EUR, a średnia VaR dla 2009 roku: 39 milionów EUR). Zgodnie z trendem w 2009 roku, VaR obniżyła się do 19 milionów EUR pod koniec roku 2010. Spadek ten był w znacznym stopniu związany z rosnącym zróżnicowaniem ryzyka nieliniowego wskutek wdrożenia HVaR, opisanego w rozdziale "Pomiary". Innym powód to zaniechanie strategicznej działalności biznesowej w Stanach Zjednoczonych w ramach ustawicznego wzmocnienia bilansu finansowego ING.

KAPITAŁ REGULACYJNY

Zgodnie z holenderskim prawem, kapitał regulacyjny dla portfeli handlowych obliczyć można z wykorzystaniem podejścia standardowego (CAD1) lub metody modelu wewnętrznego (CAD2). W 1998 roku, ING uzyskało zgodę DNB na stosowanie modelu wewnętrznej Wartości Zagrożonej (VaR) na potrzeby ustalania kapitału regulacyjnego na pokrycie ryzyka rynkowego, w większości ksiąg handlowych Banku ING. Kapitał na ryzyko rynkowe z ksiąg handlowych CAD2 obliczany jest zgodnie z modelem wewnętrznej VaR. Uwzględnia się w nim zróżnicowanie. Z drugiej strony, kapitał na ryzyko rynkowe z ksiąg CAD1 obliczany jest przy użyciu standardowych stałych wag ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Wymogi w zakresie kapitału Regulacyjnego

	Podejście standardowe		Metoda modelu wewnętrznego		Razem	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Stopa procentowa / Widełki	105	127	172	233	277	360
Kapitał własny			40	75	40	75
Transakcje walutowe ⁽¹⁾	32	23	15	33	47	56
Razem	137	150	227	341	364	491

⁽¹⁾ Wystawienie na ryzyko w związku z transakcjami walutowymi zgodnie z Podejściem Standardowym obejmuje wystawienie na ryzyko zarówno w księgach handlowych, jak i bankowych.

W 2010 roku, ING stosowało model CAD2 w przypadku większości swoich działań handlowych. Standardowy model CAD1 stosowany jest w przypadku niektórych ksiąg handlowych w odniesieniu do mniejszych lokalizacji i/lub produktów, dla których model wewnętrzny nie jest jeszcze zgodny z CAD2. Celem ING jest uzyskanie statusu CAD2 dla wszystkich swoich ksiąg handlowych. W 2010 roku, niektóre księgi handlowe przeniesiono z modelu standardowego do modelu wewnętrznego, bardziej jeszcze redukując liczbę ksiąg objętych modelem standardowym. Należy zauważyć, że ze względu na konserwatywną naturę modelu CAD1, opłata kapitałowa dla podejścia standardowego jest znacznie wyższa niż w przypadku metody modelu wewnętrznego.

Wysokości VaR dla Portfela Metody Modelu Wewnętrznego

	2010			Koniec roku	
	Minimalne	Maksymalne	Średnie	2010	2009
Stopa procentowa / Widełki kredytowe	16	28	20	18	21
Kapitał własny	1	9	4	3	5
Transakcje walutowe	1	9	2	4	3
Efekt różnicowania ⁽¹⁾			-6	-8	-4
Razem	15	28	20	17	25

⁽¹⁾ Całkowita VaR dla kolumn Minimalne i Maksymalne nie może być obliczana jako suma poszczególnych elementów, jako że obserwacje dla rynków indywidualnych oraz całkowitej VaR mogą mieć miejsce w różnych terminach.

Uwaga: powyższe kategorie są zgodne ze stosowanymi na potrzeby zarządzania ryzykiem wewnętrznym i nie mają związku z tytułami poszczególnych sekcji sprawozdania finansowego.

Wartości VaR w tabeli powyżej mają związek wyłącznie z księgami handlowymi CAD2, w przypadku których stosuje się metodę modelu wewnętrznego. Wartości VaR wykazywane w Skonsolidowanych księgach handlowych dla VaR dotyczą wszystkich ksiąg objętych zarządzaniem handlowym.

Wrażliwości

W poniższej tabeli przedstawiono największe pozycje walutowe oraz wrażliwości stóp oprocentowania i widełek kredytowych. Wrażliwości widełek kredytowych są również przedstawione w rozbiciu na różne klasy i sektory ryzyka.

Najważniejsze pozycje walutowe (koniec roku 2010)

	2010		2009
Transakcje walutowe		Transakcje walutowe	
Dolar USA	-457	Dolar USA	-266
Dolar tajwański	155	Juan chiński	208
Juan chiński	83	Lewa bułgarska	37
Won południowokoreański	68	Złoty polski	31
Lewa bułgarska	-57	Won południowokoreański	20

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Najważniejsze wrażliwości stóp procentowych i widełek kredytowych (koniec roku 2010)

wartości w tysiącach EUR	2010		2009
Stopa procentowa (BPV⁽¹⁾)		Stopa procentowa (BPV⁽¹⁾)	
Strefa euro	-377	Strefa euro	-1,175
Stany Zjednoczone	167	Stany Zjednoczone	-359
Meksyk	-147	Meksyk	-153
Japonia	141	Zjednoczone Królestwo	-109
Rosja	-73	Japonia	107
Widełki kredytowe (BPV⁽¹⁾)		Widełki kredytowe (BPV⁽¹⁾)	
Strefa euro	-596	Stany Zjednoczone	-115
Szwecja	-67	Strefa euro	-86
Hong Kong	-47	Meksyk	-57
Zjednoczone Królestwo	-47	Japonia	-17
Stany Zjednoczone	-42	Rosja	-13

⁽¹⁾ Wartość Punktów Bazowych (BPV) odzwierciedla wpływ wartości na wzrost stóp oprocentowania lub widełek kredytowych o 1 punkt bazowy.

Wrażliwości widełek kredytowych w rozbiciu na różne klasy i sektory ryzyka (koniec roku 2010).

wartości w tysiącach EUR	2010		2009	
Widełki kredytowe (BPV⁽¹⁾)	Korporacje	Instytucje Finansowe	Korporacje	Instytucje Finansowe
Klasy ryzyka:				
1 (AAA)	-8	-211	-18	-145
2-4 (AA)	-25	-212	-18	-34
5-7 (A)	-32	-257	83	-100
8-10 (BBB)	-77	-102	16	14
11-13 (BB)	-11	-47	-12	-20
14-16 (B)	-30	-8	-21	20
17-22 (CCC i klasa należności)	-24	-33	-47	-11
Brak ratingu			15	-16
Razem	-207	-871	-2	-292

⁽¹⁾ Wartość Punktów Bazowych (BPV) odzwierciedla wpływ wartości na wzrost stóp oprocentowania lub widełek kredytowych o 1 punkt bazowy.

Ryzyko rynkowe w księgach bankowych

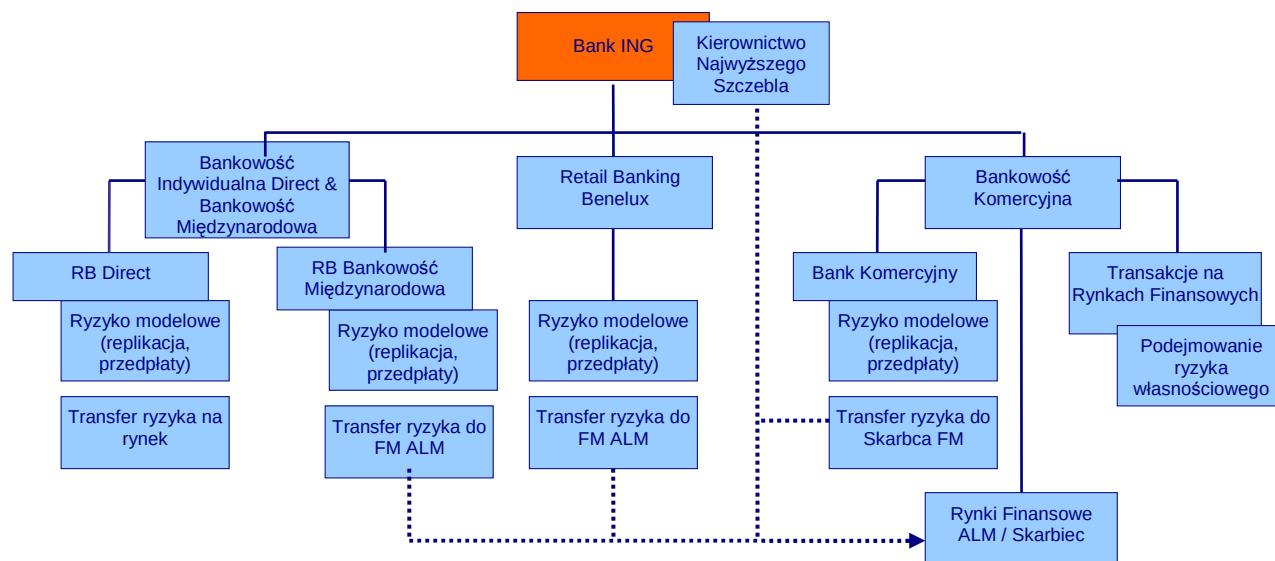
Organizacja

ING odróżnia księgi handlowe i bankowe (niehandlowe). Pozycje w księgach handlowych mogą podlegać dynamicznym zmianom, podczas gdy pozycje w księgach bankowych są w zamierzeniu utrzymywane do daty zapadalności, lub przynajmniej długoterminowo. Księgi, które zawierają pozycje mające na celu zabezpieczenie zaangażowania wynikającego z działalności komercyjnej również klasyfikowane są jako księgi bankowe.

Ryzyko stóp procentowych w księgach bankowych

Ryzyko stóp procentowych w księgach bankowych definiowane jest jako możliwy negatywny wpływ zmieniających się stóp procentowych na przychody lub wartość rynkową. Zarządzanie ryzykiem stóp procentowych przebiega zgodnie z zasadami ramowymi Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALM), zatwierdzonymi przez ALCO Bank. Głównym celem niniejszych zasad ramowych jest transfer czynników ryzyka stóp oprocentowania z ksiąg komercyjnych, aby poddać je zarządzaniu na poziomie centralnym. Umożliwi to wyraźne odgraniczenie wyników działalności komercyjnej oraz wyników niezabezpieczonych pozycji walutowych.

ING odróżnia trzy rodzaje działalności: inwestowanie kapitału własnego (przez Kierownictwo Najwyższego Szczebla), działalność komercyjną (ING Direct, Bankowość Indywidualna i Bank Komercyjny) oraz strategiczne pozycje walutowe (Rynki Finansowe ALM). Na poniższym schemacie przedstawiono zasady ramowe ALM:

Poniżej opisano bardziej szczegółowo te trzy rodzaje działalności.

Kierownictwo Najwyższego Szczebla odpowiada za zarządzanie inwestowaniem funduszy własnych (kapitału podstawowego). Kapitał jest inwestowany w dłuższej perspektywie czasowej, w celu zmaksymalizowania zwrotu, przy jednoczesnym zapewnianiu jego stabilności.

Działania komercyjne prowadzące do ryzyka stóp procentowych, takie jak zmiany cen aktywów różnią się od tychże w odniesieniu do pasywów. Liniowe ryzyko stóp procentowych przenoszone jest z działalności komercyjnej do centrum ryzyka (FM ALM), z pozostawieniem ryzyka wypukłości i ryzyka modelowego w działalności komercyjnej. Ryzyko wypukłości jest wynikiem produktów zabezpieczających o wbudowanych opcjach, takich jak hipoteki, poprzez używanie liniowych instrumentów zabezpieczających. Ryzyko modelowe odzwierciedla potencjalne niedoskonałe modelowanie zachowań klienta. Proces transferu ryzyka odbywa się co miesiąc lub częściej, jeśli zaistnieje taka potrzeba – na przykład dla rynków zmiennych.

Proces transferu ryzyka oraz charakterystyka behawioralna klienta odgrywają ważną rolę. Zachowanie w związku z hipotekami, kredytami, oszczędnościami i depozytami na żądanie modelowane jest przez CMRM na podstawie szeroko zakrojonych badań. Modele i parametry są regularnie testowane wstecznie i aktualizowane, jeżeli zaistnieje taka potrzeba. W modelowaniu oszczędności i rachunków bieżących istotną rolę odgrywają inne elementy: strategie cenowe, zaległości oraz oczekiwane wolumeny oraz poziom i kształt krzywej zyskowności. W wyniku analiz powstają zasady inwestycyjne dla różnych portfeli. Jeżeli idzie o hipoteki i kredyty, modeluje się zachowania przedpłatowe oraz wrażliwości oprocentowania oferowanych wbudowanych stawkowych.

Podobnie jak w przypadku innych rodzajów działalności komercyjnej ING Direct dokonuje w znacznym stopniu transferu ryzyka stóp procentowych ze swoich ksiąg komercyjnych. Różnica polega na tym, że czynniki ryzyka są bezpośrednio przenoszone na rynek zewnętrzny, a nie do centrum ryzyka (FM ALM).

W ramach Bankowości Komercyjnej ING, FM ALM obejmuje strategiczną pozycję walutową. Głównym tego celem jest maksymalizacja wartości ekonomicznej księgi oraz generowanie adekwatnych i stabilnych w skali roku przychodów w ramach granic apetytu na ryzyko ustalonych przez ALCO Bank.

W kolejnych rozdziałach przedstawione są czynniki ryzyka stóp procentowych w księgach bankowych. ING stosuje oceny ryzyka w oparciu zarówno o przychody, jak i perspektywę wartości. Wrażliwość Przychodów (ES) stosowana jest w celu dostarczenia perspektywy przychodowej, a Zagrożona Bieżąca Wartość Netto (NPV) oraz Wartość Punktów Bazowych (BPV) dostarczają perspektywy wartości. Kilka mniejszych ksiąg bankowych zależy od procesu ryzyka handlowego i są w związku z tym wyłączone z poniższych tabeli ryzyka bankowego. Są one natomiast włączone do schematu i tabeli ryzyka handlowego w rozdziale "Ryzyko Rynkowe w Księgach Handlowych".

Wrażliwość Przychodów (ES)

ES odzwierciedla wpływ zmieniających się stóp procentowych na przychody MSSF (przed opodatkowaniem). Wartości ES w tabeli poniżej odzwierciedlają szok chwilowy do 1% oraz horyzont czasowy jednego roku. Interwencje kadry zarządzającej nie są w tych obliczeniach uwzględnione; dynamika bilansu finansowego (np. nowa działalność), jeżeli ma znaczenie.

ES zdominowana jest przez ryzyko wypukłości oraz strategiczną pozycję walutową w FM ALM. Inwestowanie funduszy własnych ma na ES jedynie marginalny wpływ, ze względu na długoterminową perspektywę.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Księgi bankowe Wrażliwości Przychodów (1-procentowy szok wstępujący na stopach procentowych)			
		2010	2009
Waluta			
Euro		-237	-262
Dolar USA		-114	-193
Funt Szwedzki		-15	-26
Inne		50	46
Razem		-316	-435

W środowisku, w którym stopy krótkoterminowe pozostają na względnie niskich poziomach, zarówno w strefie euro, jak i w Stanach Zjednoczonych, zanotowano w 2010 roku ograniczony spadek ES. Odsetki płacone z tytułu pasywów będą raczej mniej wrażliwe na zmiany stóp rynkowych.

Zagrożona Wartość Bieżąca Netto (NPV)

Zagrożona NPV odzwierciedla wpływ zmieniających się stóp procentowych na wartość. Ponieważ stosowana jest metoda pełnej wyceny, wartości ryzyka obejmują ryzyko wypukłości związane z wbudowanymi opcjami w rodzaju opcji przedpłaty hipotecznej. Podobnie jak w przypadku obliczania ES, stosuje się szok chwilowy do 1%.

Wpływ na pełną wartość nie może być bezpośrednio związany z bilansem finansowym ani rachunkiem zysków i strat, jako że zmiany w wartości godziwej w księgach bankowych co do zasady nie podlegają ujawnianiu w rachunku zysków i strat lub sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym. Największa część, a mianowicie mutacje wartości sald zamortyzowanych kosztów, nie jest ujawniana ani w bilansie finansowym, ani bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Oczekuje się, że mutacje wartości będą się materializować w miarę upływu czasu w rachunku zysków i strat, jeżeli stopy oprocentowania będą się rozwijać zgodnie ze stopami transakcji terminowych na przestrzeni pozostałej zapadalności portfela.

Zagrożona NPV jest zdominowana przez długoterminowe inwestycje funduszy własnych wrażliwe na stopy procentowe. Na wartość tych inwestycji znaczący wpływ mają zmiany stóp oprocentowania w górę, do 1%. Ryzyko wypukłości w portfelach indywidualnych, oraz strategiczna pozycja walutowa w FM ALM również w znacznym stopniu przyczyniają się do całkowitej wartości Zagrożonej NPV.

Księgi bankowe Zagrożonej NPV (1-procentowy szok wstępujący na stopach procentowych)			
		2010	2009
Waluta			
Euro		-2,446	-1,811
Dolar USA		-205	-39
Funt Szwedzki		-19	-53
Inne		48	68
Razem		-2,622	-1,835

W 2010 roku, całkowita Zagrożona NPV rosła. Na zmianę tę znaczący wpływ miał wzrost długoterminowych stóp procentowych w 2. połowie 2010 roku, który przedłużył okresy hipoteczne, a zatem również wrażliwość wartości na dalszy wzrost stóp. Prócz tego, powolny rynek mieszkaniowy w Holandii również doprowadził do przedłużenia okresów hipotecznych.

Wartość Punktów Bazowych (BPV)

Wartość Punktów Bazowych odzwierciedla wpływ wzrostu stóp procentowych o 1 punkt bazowy na wartość. BPV i Zagrożona NPV odzwierciedlają w znacznym stopniu to samo ryzyko – z tą różnicą, że BPV nie odzwierciedla ryzyka wypukłości, ze względu na nieznaczną zmianę stóp procentowych.

Zgodnie z Zagrożoną NPV, całkowita pozycja NPV banku zdominowana jest przez długoterminowe inwestycje kapitałowe, jako że na bieżącą wartość tej pozycji wzrost stóp procentowych o 1 punkt bazowy wpływa w znacznym stopniu. Ryzyko wypukłości odgrywa mniej ważną rolę, jako że BPV odzwierciedla wyłącznie niewielkie zmiany stóp procentowych.

Księgi bankowe BPV w podziale na waluty			
Waluta (w tysiącach EUR)		2010	2009
Euro		-21,760	-15,340
Dolar USA		-548	757
Funt Szwedzki		-284	-684
Inne		175	475
Razem		-22,417	-14,792

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Całkowita pozycja BPV wzrosła w 2010 roku z tych samych powodów, co Zagrożona NPV. Okresy hipoteczne uległy przedłużeniu ze względu na wyższe stopy procentowe (zarówno w Stanach Zjednoczonych, jak i strefie euro) oraz powolny rynek mieszkaniowy w Holandii.

Ryzyko walutowe (FX) w księgach bankowych

Zaangażowanie walutowe w księgach bankowych wynika z komercyjnej działalności bankowej (jednostki bankowe, które realizują transakcje w innych walutach niż ich waluta bazowa), inwestycji walutowych w jednostki zależne (w tym zrealizowany zysk lub strata netto) oraz strategicznych udziałów kapitałowych w walutach obcych. Polityka dotycząca tego zaangażowania jest pokrótce wyjaśniona poniżej.

Bankowość Komercyjna

Każda jednostka biznesowa zabezpiecza ryzyko FX związane z wynikami komercyjnymi w swojej walucie bazowej. W konsekwencji, aktywa i pasywa dobiera się w perspektywie walutowej.

Wyniki konwersji FX

Strategia ING polega na ochronie docelowego podstawowego wskaźnika poziomu 1 przed wahaniami kursów FX, przy jednoczesnym ograniczeniu zmienności w rachunku zysków i strat. W porównaniu do 2009, strategia w 2010 roku uległa zmianie z ochrony docelowego wskaźnika poziomu 1 na ochronę docelowego podstawowego wskaźnika poziomu 1. Strategię tę realizuje się, celowo angażując się w pozycje walutowe równe pewnym pozycjom docelowym, aby docelowy kapitał podstawowy poziomu 1 oraz aktywa ważone ryzykiem były w równym stopniu względnie wrażliwe na zmiany kursów FX. W poniższej tabeli przedstawiono zaangażowanie walutowe w księgach bankowych dla najważniejszych walut:

Księgi bankowe zaangażowania walutowego netto						
W milionach EUR	Inwestycje walutowe		Zabezpieczenia		Zaangażowanie netto	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Dolar USA	7,275	6,913	-606	-3,980	6,669	2,933
Funt Szwedzki	-993	-1,155	1,144	1,220	151	65
Złoty polski	1,371	1,153	-643	-486	728	667
Dolar australijski	2,908	2,186	-2,056	-1,423	852	763
Lira turecka	1,891	1,752	-444	-233	1,447	1,519
Inne waluty	7,160	7,321	-4,028	-3,549	3,132	3,772
Razem	19,612	18,170	-6,633	-8,451	12,979	9,719

Zaangażowanie netto w dolarach amerykańskich znacznie wzrosło ze względu na zmianę strategii zabezpieczającej w 2010 roku. Znaczący spadek zaangażowania netto w kategorii "innych walut" spowodowany jest głównie zmianami w cenach akcji oraz strategicznych pakietów udziałowych. Na przykład, cena akcji udziału kapitałowego banku w Banku Pekinśkim spadła o ponad 30%, doprowadzając do zmniejszenia zaangażowania w chińskim renminbi.

Aby zmierzyć pozostałą wrażliwość docelowego podstawowego wskaźnika poziomu 1 na wahania kursów FX, stosuje się metodę Zagrożonego wskaźnika podstawowego poziomu 1 (cTaR). Pozwala ona odzwierciedlić spadek wskaźnika podstawowego poziomu 1 względem wartości docelowej, w przypadku presji inflacyjnej wywieranej na określony kurs wymiany. Scenariusze obciążeniowe dla kursów wymiany, które stosuje się do obliczania cTaR, przedstawione są w dwóch ostatnich kolumnach. Przedstawiono jedynie te scenariusze, które oddziałują negatywnie na docelowy podstawowy wskaźnik poziomu 1: w zależności od tego, czy rzeczywista pozycja walutowa znajduje się poniżej, czy powyżej pozycji docelowej, najgorszy scenariusz jest negatywny lub pozytywny. Pozytywny scenariusz obciążeniowy oznacza, że dana waluta obca zyskuje na wartości względem euro. W przypadku funta szwedzkiego oznacza to, że pod koniec 2010 roku docelowy podstawowy wskaźnik poziomu 1 obniżyłby się jedynie o 0,02% w wartości bezwzględnej (np. z 9,02% do 9,00%), jeżeli jego wartość wzrosłaby o 15%. Testy wsteczne ujawniają, że strategia ta była w 2010 roku skuteczna; na wskaźnik podstawowy poziomu 1 zmieniające się kursy FX prawie nie wpłynęły.

Wrażliwość kapitału Tier 1				
Waluta	cTaR		Stress Scenario	
	2010	2009	2010	2009
Dolar amerykański		0.11%	15%	15%
Funt brytyjski	0.02%	0.02%	15%	15%
Polski złoty	0.01%	0.01%	-15%	-15%
Dolar australijski	0.01%	0.02%	-20%	-20%
Lira turecka		0.01%	25%	-25%

Ryzyko cenowe kapitału akcyjnego w księgach bankowych

Ryzyko cenowe kapitału akcyjnego wynika z możliwości fluktuacji cen papierów wartościowych kapitału akcyjnego, wpływającej na wartość tych papierów i innych instrumentów, których cena reaguje w podobny sposób na konkretny papier wartościowy, zdefiniowany koszyk papierów wartościowych lub ich indeks. W swoich księgach bankowych ING Bank utrzymuje strategiczny portfel, charakteryzujący się znaczną ekspozycją kapitału akcyjnego. Ekspozycja kapitału akcyjnego składa się głównie z inwestycji w spółki zależne, warte 1,494 milionów EUR (2009: 1,396 milionów EUR) oraz papiery wartościowe kapitału akcyjnego, trzymane w portfelu dostępnym do sprzedaży, którego wartość wynosi 2,741 miliony EUR (2009: 3,682 miliony EUR). Wartość papierów wartościowych kapitału akcyjnego w portfelu dostępnym do sprzedaży wiąże się bezpośrednio z cenami papierów wartościowych kapitału akcyjnego, przy uwzględnieniu redukcji i wzrostów (za wyjątkiem przypadków utraty wartości) w rezerwie rewaluacyjnej. W roku, który skończył się 31.12.2010, rezerwa rewaluacyjna, związana z papierami wartościowymi kapitału akcyjnego, utrzymywana w portfelu dostępnym do sprzedaży, wahała się między niską na koniec miesiąca kwotą 1,723 miliona EUR (2009: 1,198 milionów EUR) a wysoką kwotą 2,370 milionów EUR (2009: 2,536 milionów EUR). Inwestycje w spółki zależne mierzy się na podstawie założeń rachunkowej metody kapitału akcyjnego. Wartość w bilansie nie zatem bezpośrednio powiązana z cenami papierów wartościowych kapitału akcyjnego.

Niezrealizowane zyski i straty z kapitału własnego w portfelu AFS			
	2010	2009	
Niezrealizowane zyski brutto	1,728	2,570	
Niezrealizowane straty brutto	-1	-12	
Razem	1,727	2,558	

Całkowity wymóg kapitałowy dla ryzyka ceny kapitału własnego w ramach Metody Prostego Wążenia Ryzyka na dzień 31 grudnia 2010 równy jest 310 milionom EUR (2009: 364 miliony).

Ryzyko cen nieruchomości w księgach bankowych

Ryzyko cen nieruchomości wynika z możliwości, iż ceny nieruchomości będą się wahać. Ma to wpływ zarówno na wartość aktywów nieruchomościowych jak i wpływy związane z działalnością na rynku nieruchomości. Kryzys na rynkach finansowych mógł doprowadzić do dalszego spowolnienia gospodarki światowej w ogóle. Te globalne czynniki ekonomiczne mogą mieć w przyszłości negatywne konsekwencje dla wartości i wpływów związanych z aktywami nieruchomościowymi.

Bank ING wyróżnia trzy różne kategorie zaangażowania w nieruchomości w swoich księgach bankowych. Pierwsza z nich to własne budynki Banku ING, które on zajmuje. Druga: Bank ING posiada spółkę deweloperską, której wyniki zależą od rynku nieruchomości jako całości. Polityka ogólna polega na minimalizowaniu tego ryzyka poprzez zawieranie, kiedy to tylko możliwe, umów przedsprzedaży. Trzecia: Bank ING współinwestował kapitał zasiewowy i pomostowy, mający na celu wsparcie przy uruchamianiu rozmaitych funduszy nieruchomościowych. Spadek cen nieruchomości sprawi, że wartość tego zasiewowego i pomostowego kapitału spadnie i obniży się poziom aktywów stron trzecich objętych zarządzaniem, co z kolei doprowadzi do redukcji dochodów z tej działalności.

W przypadku trzeciej ze wspomnianych powyżej kategorii, szoki cenowe w nieruchomości przekładają się bezpośrednio na ujawniany dochód i stratę netto. Zaangażowanie banku ING w nieruchomości (między innymi na drodze zakupów lewarowanych i zaangażowanych) wynosi 5,2 miliardów EUR, z czego 2,0 miliardy EUR ujawniane są w rachunku zysków i strat według wartości godziwej. Pozostałe 3,1 miliardów EUR księgowane jest według kosztów lub poddawane ponownej wycenie w kapitale własnym (z wykazywaniem trwałej utraty wartości w rachunku zysków i strat).

W sumie, zaangażowanie w nieruchomości obniżyło się o 1,8 miliarda EUR głównie ze względu na dywestycje (-1,5 miliarda EUR). Inne ważne zmiany to: ujemne zmiany wartości godziwej (-0,1 miliarda EUR), trwała utrata wartości (-0,4 miliarda EUR) oraz umacnianie się walut (+2,0 miliarda EUR).

Księgi bankowe zaangażowania w nieruchomości wykazywanego według wartości godziwej w rachunku zysków i strat (obszarami geograficznymi i rodzajami sektorów)

Kontynent	2010	2009	Sektor	2010	2009
Europa	662	871	Mieszkaniowe	207	198
Ameryki	812	1,590	Biurowe	385	498
Australia	189	493	Detaliczne	620	852
Azja	349	325	Przemysłowe	516	1,255
Pozostałe	14		Inne	298	476
Razem	2,026	3,279	Razem	2,026	3,279

Zaangażowanie Banku ING w nieruchomości, poddawane ponownej wycenie w rachunku zysków i strat uległo znaczącemu spadkowi głównie ze względu na sprzedaż funduszy kanadyjskich i australijskich. Ich wartość godziwa uległa zmianie (-0,1 miliarda EUR) ze względu na to, że inwestycje w fundusze były w 2010 roku w porównaniu z 2009 rokiem ograniczone.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Księgi bankowe zaangażowania w nieruchomości niewykazywanego w rachunku zysków i strat (obszarami geograficznymi i rodzajami sektorów)						
Kontynent	2010	2009	Sektor	2010	2009	
Europa	2,772	3,290	Mieszkaniowe	614	618	
Ameryki	70	235	Biurowe	1,456	1547	
Australia	204	159	Detaliczne	874	883	
Azja			Przemysłowe	43	74	
Pozostałe	99		Inne	158	562	
Razem	3,145	3,684	Razem	3,145	3,684	

Ekspozycja ING Banku na nieruchomości – nie poddana przewartościowaniu na rachunku zysków i strat zmalała, co w głównej mierze jest spowodowane utratą wartości spółki Real Esteta Development.

ING Bank – ryzyko płynności

Definicja

Ryzyko płynności – możliwość, że ING (bądź jeden z podmiotów zależnych) nie będzie w stanie wywiązać się ze swoich finansowych zobowiązań w momencie ich zapadalności (po uzasadnionym koszcie i na czas). Ryzyko płynności może się materializować zarówno w pozycjach handlowych jak i niehandlowych.

Ład korporacyjny

Tak jak w przypadku innych rynkowych czynników ryzyka, ryzyko utraty płynności znajduje się pod nadzorem funkcji ALCO w Banku ING, z ALCO Bankiem jako najwyższą instancją zatwierdzającą.

Bank ALCO określa zasady ramowe dla ryzyka utraty płynności, po czym komunikuje je zgodnie z hierarchią organizacji, przekazując do odpowiedzialności regionalnych i lokalnych funkcji ALCO.

Głównym celem zasad ramowych dla ryzyka utraty płynności jest ustalenie – na drodze adekwatnych limitów apetytu na ryzyko – utrzymania wystarczającej płynności w celu zapewnienia bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania w rozmaitych okolicznościach.

W tym celu dokonuje się pomiaru ryzyka utraty płynności, które podlega zarządzaniu i kontroli w trzech równych aspektach, mianowicie strukturalnym, taktycznym i nadzwyczajnym.

Zarządzanie Ryzykiem Utraty Płynności

CMRM odpowiada za zarządzanie ryzykiem utraty płynności i jest odpowiedzialne za identyfikację, pomiary i monitorowanie pozycji ryzyka utraty płynności. Prócz tego, odpowiada za przeprowadzanie testów obciążeniowych w obszarze ryzyka utraty płynności. Na potrzeby testowania obciążeniowego przeprowadza się comiesięczne, zgodne z wytycznymi Centralnego Banku Holandii testy obciążeniowe pozycji płynnościowych Banku ING w ramach scenariusza, który stanowi połączenie zdarzenia rynkowego oraz zdarzenia specyficznego dla ING. Przeprowadza się również regularnie i ad-hoc dodatkowe testy obciążeniowe, na poziomie skonsolidowanym i lokalnym.

Strukturalne ryzyko płynności

Strukturalne ryzyko utraty płynności to ryzyko, że strukturalny, długoterminowy bilans finansowy nie będzie finansowany na czas lub po rozsądnych kosztach. Na potrzeby zarządzania strukturalnym ryzykiem braku płynności, powołano specjalnych komitet doradczy ALCO Banku.

W skład tego komitetu wchodzi klucowi przedstawiciele funkcji Zarządzania Ryzykiem Rynku Korporacyjnego, Zarządzania Kapitałem oraz Rynków Finansowych, a jego działania koncentrują się wokół wszelkich aspektów ryzyka utraty płynności w perspektywie kontynuowania działalności. Głównym celem komitetu jest utrzymanie dobrego profilu ryzyka utraty płynności poprzez:

- Utrzymywanie dobrze zdywersyfikowanego, w terminach rodzajów instrumentów, zbioru źródeł finansowania (np. depozyty niezabezpieczone, papiery komercyjne, obligacje długoterminowe lub umowy odkupu), dostawcy finansowania (np. profesjonalni uczestnicy rynku pieniężnego, klienci hurtowi i indywidualni), rynków geograficznych i walut;
- Aktywne zarządzanie dostępem do rynków kapitałowych poprzez regularne emitowanie długu publicznego na wszystkich liczących się rynkach oraz utrzymywanie relacji inwestorskich;
- Utrzymywanie szerokiego portfela kwalifikowalnych aktywów, które mogą być wykorzystane do uzyskania zabezpieczonego finansowania, np. z rynku repo lub (E)CB; w tym względzie, całkowita kwalifikowalna pozycja zabezpieczeniowa wynosi 156,6 miliardów EUR (w ujęciu nominalnym);
- Zarządzanie lukami płynnościowymi, uwzględnianie profilu aktywów oraz zarówno zabezpieczonych jak i niezabezpieczonych możliwości finansowania Banku ING;
- Utrzymywanie polityki cenowej dla transferów funduszy, w której koszty płynności Banku ING znajdują odpowiednie odzwierciedlenie tak w perspektywie kontynuowania działalności jak i sytuacjach nadzwyczajnych.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

W odniesieniu do źródeł finansowania, celem Banku ING jest finansowanie własnych aktywów (kredyty) odpowiednią kwotą własnych pasywów (depozyty), przy osiągnięciu stosunku kredytów do depozytów w wysokości około 1. Wskaźnik Ultimo 2010 LtD (z wyłączeniem papierów wartościowych według kosztów zamortyzowanych i należności IABF) wynosi 1,05. W tabeli poniżej przedstawiono rzeczywisty profil finansowania.

Profil Finansowania Banku ING			
Rodzaj finansowania		2010	2009
Depozyty indywidualne		46%	46%
Depozyty korporacyjne i inne		19%	17%
Międzybank (w tym bank centralny)		8%	10%
Kredytu udzielane / umowy odkupu		7%	8%
Zadłużenie publiczne		17%	16%
Zadłużenie podporządkowane		3%	3%
Razem		100%	100%

Profil finansowania był dobrze zdywersyfikowany i zgodny z ustalonymi celami. Depozyty odpowiadają za 65% całości profilu finansowania.

Taktyczne Ryzyko Utraty Płynności

Ryzyko utraty płynności wynika z krótkoterminowych pozycji pieniężnych i zabezpieczeniowych, i zarządzane jest zgodnie z zasadami ramowymi dla ryzyka w perspektywie taktycznego ryzyka utraty płynności. Codzienne zarządzanie całościowym krótkoterminowym ryzykiem utraty płynności Banku ING jest oddelegowane do jednostki Rynków Finansowych Amsterdam, podczas gdy regionalne i lokalne działy Rynków Finansowych zarządzają płynnością w swoich regionach i lokalizacjach. W ramach funkcji Rynków Finansowych, kładzie się nacisk na codzienne i między-dniowe pozycje pieniężne i zabezpieczeniowe, a polityka ma na celu zarządzanie oraz odpowiednie rozłożenie wymogów codziennego finansowania.

Nadzwyczajne Ryzyko Utraty Płynności

Nadzwyczajne ryzyko utraty płynności wiąże się z organizacją i planowaniem zarządzania ryzykiem w trudnych warunkach. W ING, na potrzeby sytuacji nadzwyczajnych, funkcjonuje specjalny zespół antykrzysowy, w skład którego wchodzi kluczowi Członkowie Zarządu, przedstawiciele Działów Korporacyjnych (np. ds. Ryzyka i Kierownictwo Najwyższego Szczebla) oraz Skarbców, który odpowiada za zarządzanie płynnością w czasach kryzysu. W całej organizacji funkcjonują adekwatne i aktualne plany finansowania nadzwyczajnego, umożliwiające kierownictwu wyższego szczebla skuteczne i efektywne działanie w czasach kryzysu.

Plany finansowania nadzwyczajnego dotyczą zarówno tymczasowych, jak i długoterminowych zaburzeń płynności, spowodowanych zdarzeniem ogólnorynkowych lub dotyczącym wyłącznie ING.

Nowe fakty

W następstwie kryzysu, wszystkie instytucje finansowe musiały się zmierzyć z dużą liczbą nowych wymogów ustawowych, wdrożonych lub będących w trakcie wdrażania. W zakresie płynności, Bank ING znajduje się na zaawansowanym etapie wdrożenia CRDII. Jeżeli idzie o Trzecią Umowę Kapitałową oraz Wskaźnik Pokrycia Płynności (LCR) do wdrożenia oraz Wskaźnik Stabilnego Finansowania Netto (NSFR), nastąpią dalsze dostosowania w nadchodzących okresach obserwacyjnych, ING będzie śledzić na bieżąco oczekiwania i osiągnie pożądane poziomy w odpowiednim czasie.

FINANSOWE CZYNNIKI RYZYKA ING INSURANCE

ING zaangażowany jest w sprzedaż szerokiej gamy produktów ubezpieczeniowych (polisy na życie i inne). Czynniki ryzyka związane z tymi produktami wiążą się z adekwatnością poziomów składek ubezpieczeniowych oraz rezerw na zobowiązania ubezpieczeniowe, wpływy i pozycję kapitałową, jak również z niepewnością co do przyszłego zwrotu z inwestowania składek ubezpieczeniowych. Finansowe czynniki ryzyka klasyfikuje się jako ryzyko ubezpieczeniowe (aktuarialne i ubezpieczeniowe), ryzyko rynkowe, ryzyko utraty płynności, ryzyko kredytowe i ryzyko biznesowe. Ryzyko braku zgodności, ryzyko prawne i ryzyko operacyjne sklasyfikowane są jako niefinansowe czynniki ryzyka.

Zarząd Insurance odpowiedzialny jest za zarządzanie czynnikami ryzyka związanymi z działalnością ING Insurance. Odpowiedzialność za mierzenie ryzyka kredytowego i operacyjnego i zarządzanie nimi spoczywa odpowiednio na funkcji Zarządzania Korporacyjnym Ryzykiem Kredytowym (CCRM) oraz Zarządzania Korporacyjnym Ryzykiem Operacyjnym. Funkcja Zarządzania Korporacyjnym Ryzykiem Ubezpieczeniowym (CIRM) odpowiada za pomiary ryzyka ubezpieczeniowego, ryzyka rynkowego i ryzyka biznesowego, oraz za zapewnianie, aby mandaty inwestycyjne odpowiednio uwzględniały ryzyko portfela kredytowego.

Kultura Zarządzania Ryzykiem

Funkcja Zarządzania Ryzykiem Ubezpieczeniowym (IRM) ING zorganizowana jest zgodnie z linią funkcjonalną obejmującą trzy poziomy w organizacji: korporacyjny, linii biznesowej i jednostki biznesowej. Dyrektor Generalny CIRM, Dyrektor ds. Ryzyka Ubezpieczeniowego, kieruje linią funkcjonalną, a jego przełożonym jest CRO Grupy ING. Każda z linii biznesowych i jednostek biznesowych posiada podobną funkcję, kierowaną przez Dyrektora ds. Ryzyka Ubezpieczeniowego (CRO/CIRO linii biznesowej i jednostki biznesowej). To warstwowe, funkcjonalne podejście gwarantuje spójne stosowanie wytycznych i procedur, regularną sprawozdawczość oraz odpowiednią komunikację pionową w ramach funkcji zarządzania ryzykiem, a także bieżące wsparcie dla działalności biznesowej. Zakres, role, obowiązki i uprawnienia funkcji zarządzania ryzykiem na rozmaitych szczeblach są jasno opisane w Zasadach Ramowych Kultury Zarządzania Ryzykiem Ubezpieczeniowym, do których muszą się stosować wszystkie jednostki biznesowe i linie biznesowe.

Celem funkcji zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym jest dostarczenie działalności biznesowej trwałej przewagi konkurencyjnej na drodze pełnej integracji zarządzania ryzykiem z taktycznymi, codziennymi działaniami biznesowymi, oraz szerszą strategią biznesową ING. Funkcja Zarządzania Ryzykiem Ubezpieczeniowym realizuje to zadanie za pośrednictwem czterech podstawowych działań. Po pierwsze, funkcja IRM gwarantuje, aby produkty i portfele były ustrukturyzowane, poręczone, wycenione, zatwierdzone i odpowiednio zarządzane, zgodnie z wewnętrznymi i zewnętrznymi zasadami i wytycznymi. Po drugie, IRM gwarantuje aby profil ryzyka ING Insurance był przejrzysty i dobrze rozumiany przez kadrę kierowniczą oraz pozostawał w obrębie oddelegowanych uprawnień, w ramach podejścia "bez niespodzianek" do sprawozdawczości w zakresie ryzyka i monitorowania czynników ryzyka. Po trzecie, IRM gwarantuje, że zarówno ryzyko, jak i korzyść wynikająca z jego podjęcia są należycie rozważone przy opracowywaniu strategii biznesowej, na przykład na drodze wspierania i planowania alokacji kapitału oraz limitów podczas procesu planowania strategicznego. Wreszcie, IRM gwarantuje, aby kroki te były rozumiane przez interesariuszy ING, w tym akcjonariat, agencje ratingowe, regulatorów i posiadaczy polis.

Polisy i narzędzia do zarządzania ryzykiem

Aby zagwarantować odpowiednie zarządzanie ryzykiem, CIRM, w ścisłej współpracy z CRO/CIRO linii biznesowych, opracował Standardowe Praktyki, zawierające wytyczne i narzędzia do zarządzania ryzykiem. Ponieważ standardy te oparte są na zasadach, obejmują obowiązkowe wymogi, które CRO/CIRO jednostek biznesowych muszą spełnić.

Krytycznym aspektem zarządzania ryzykiem jest to, aby każdy nowy produkt był odpowiednio zaprojektowany, poręczony i wyceniony. Jest o tym mowa w Standardowych Praktykach dla Procesu Zatwierdzania i Przeglądu Produktów (PARP). Standard ten obejmuje wymogi związane z profilem ryzyka, tradycyjnymi i zorientowanymi na wartość wskaźnikami i wartościami docelowymi oraz dokumentację. Lojalność Klienta stanowi integralną część wymogów PARP od grudnia 2009 roku. Oprócz ubezpieczeniowych i rynkowych czynników ryzyka, wymogi te dotyczą kredytowych, operacyjnych, zgodnościowych i prawnych czynników ryzyka. W przypadku tych czynników ryzyka, funkcja IRM ściśle współpracuje z innymi kompetentnymi w tym zakresie działami. PARP obejmuje również wymogi dotyczące oceny wrażliwości na zmiany na rynkach finansowych, ryzyka ubezpieczeniowego (np. śmiertelności i roszczeń), zgodnościowych, prawnych i operacyjnych czynników ryzyka, oraz oceny administracyjnych i księgowych aspektów produktu.

Inne standardy przewidują między innymi kwartalną sprawozdawczość w zakresie ryzyka ubezpieczeniowego, procedury i sprawozdawczość ALM, przyjmowanie założeń aktuarialnych i ekonomicznych oraz testowanie adekwatności kapitału rezerwowego.

ING Insurance opracował metodę Kapitału Ekonomicznego podobną do tej, którą stosuje się w Banku ING. Jest ona wykorzystywana jako jedno z podstawowych narzędzi służących do pomiaru ryzyka. Wyjątkiem jest działalność biznesowa US Insurance, która podlega zarządzaniu w oparciu o Kapitał Ustawowy. Model Kapitału Ekonomicznego Banku ING jest opisany bardziej szczegółowo w rozdziale Prezentacja Modelu. System ECAPS dostarcza dobrze kontrolowanej i zautomatyzowanej podstawy dla Kapitału Ekonomicznego i pomiaru ryzyka. Poza pomiarami i sprawozdawczością, system ECAPS dostarcza również znacząco wzmocnionych narzędzi do analizy portfela i kapitału na potrzeby zarządcze.

CIRM oczekuje, że system ten stanowić będzie podstawę jego wewnętrznego modelu wartości godziwej i wypłacalności, jak również obliczania wymogów kapitałowych związanych z wprowadzeniem Solvency II. W roku 2010, system ten został usprawniony, a jego funkcjonalności rozszerzone.

Aby zarządzać ryzykiem, ING Insurance wdrożyło ponadto kilka struktur ograniczających. Przykłady obejmują między innymi kwestie następujące:

- Limity dla wrażliwości w zakresie Ryzyka Rynkowego i Dostępnych Zasobów Finansowych, Przychodów i Kapitału Ustawowego MSSF. Limity te dostarczają podstawowych zasad ramowych dla zarządzania rynkowymi i kredytowymi czynnikami ryzyka wynikającymi z niedopasowania aktywów / pasywów w ramach działalności Insurance;
- Limity koncentracji ryzyka kredytowego;
- Limity koncentracji umieralności;
- Limity utrzymania wystawienia na katastrofy i śmiertelność dla odnośnego ryzyka ubezpieczeniowego; oraz
- Wytyczne i limity dla inwestycji i instrumentów pochodnych.

Adekwatność kapitału rezerwowego

CIRM instruuje i nadzoruje wszystkie jednostki ING Insurance, aby zapewnić przetestowanie wszystkich zobowiązań ubezpieczeniowych ING Insurance (tak rezerw jak i kapitału) w zakresie adekwatności, z uwzględnieniem poziomów składek ubezpieczeniowych oraz niepewności przyszłych zwrotów z inwestycji. Dokonuje się tego na drodze oceny zobowiązań ubezpieczeniowych na podstawie bieżących, najlepszych oszacowań aktuarialnych powiększonych o ryzyko marży, gwarantując, aby kapitał rezerwowy był adekwatny w odniesieniu do tych bieżących założeń. Założone wpływy inwestycyjne są kombinacją odpływu zysków portfelowych z istniejących aktywów oraz nowych środków pieniężnych i stawek reinwestycji. W przypadku nowych środków pieniężnych i reinwestycji, bierze się pod uwagę najlepsze długoterminowe oszacowania, niemniej bieżące stawki środków pieniężnych są stosowane w przypadku reinwestycji krótkoterminowych. W przypadku większości produktów niezbędne są testy stochastyczne, z uwzględnieniem poziomu 90% jako wyniku testowania. W przypadku stosowania testów deterministycznych, osiągnięcie 90-procentowego poziomu pewności polega na odjęciu 20% marż od najlepszych oszacowań stóp oprocentowania lub jednego punktu procentowego, w zależności od tego, które będzie wyższe.

Od czwartego kwartału 2010 roku począwszy, działalność Zamkniętego Bloku Zmiennych Składek Ubezpieczeniowych w USA podlega odrębnej sprawozdawczości i analizom względem innej działalności w USA w ramach wewnętrznej sprawozdawczości zarządczej. W związku z tym, od dnia 1 października 2010 roku począwszy, ING realizuje sprawozdawczość działalności Zamkniętego Bloku VA jako odrębnej linii biznesowej, co ma na celu poprawę przejrzystości oraz usprawnienie bieżącej działalności. Polityka księgowa Grupy ING w zakresie adekwatności kapitału rezerwowego, zawarta w politykach Księgowości dla skonsolidowanych rachunków rocznych Grupy ING wymaga, aby każda linia biznesowa była zgodna z 50-procentowym poziomem pewności. Wyodrębnienie działalności Zamkniętego Bloku VA w oddzielny segment spowodowało zaistnienie obowiązku, aby w czwartym kwartale 2010 roku adekwatność kapitału rezerwowego linii biznesowej Zamkniętego Bloku VA USA była na poziomie 50%. Obowiązek ten znajduje odzwierciedlenie w odpisie aktualizacyjnym DAC w wysokości 975 milionów EUR przed opodatkowaniem.

Podczas gdy kapitał rezerwowy dla segmentu Zamkniętego Bloku VA USA znajduje się na odpowiednim, 50-procentowym poziomie pewności, kapitał rezerwowo netto jest nieadekwatny, jeżeli przyjąć surowy (90%) poziom pewności. Zgodnie z Polityką Grupy, Zamknięty Blok VA USE podejmuje działania, aby poprawić adekwatność w tym regionie. Wspomniana nieadekwatność została zrównoważona adekwatnością rezerw w innych segmentach, aby adekwatność na poziomie Grupy spełniała surowe kryterium 90-procentowej pewności.

PROFIL RYZYKA ING INSURANCE

Apetyt na ryzyko ING Insurance wyprowadza się z apetytu na ryzyko Grupy ING. Dostosowany on jest do sposobu zarządzania jej działalnością oraz oczekiwanych zmian regulacyjnych w miarę jej kontynuowania. W odniesieniu do apetytu na ryzyko ING Insurance obowiązują lokalne ograniczenia ustawowe, jak również docelowe ratingi zarówno spółek holdingowych Insurance, jak i niektórych poddawanych ratingom spółek podporządkowanych.

- Dla działalności ubezpieczeniowej w Euroazji i Ameryki Łacińskiej, dostosowujemy definicję Kapitału Ekonomicznego (EC) do Wymogu Kapitałowego Solvency II, który oparty jest na 99,5-procentowym poziomie pewności. Docelowy wskaźnik Dostępnych Zasobów Finansowych (AFR) w ramach Kapitału Ekonomicznego oparty jest na strategii biznesowej i wynikającego z niej apetytu na ryzyko określonego przez Zarząd Insurance.
- W przypadku amerykańskiej działalności ubezpieczeniowej, apetyt na ryzyko jest dostosowany do lokalnych wymogów w zakresie Kapitału Ustawowego.

Działalność biznesowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej obejmuje kraje Beneluksu, Europę Centralną i Pozostałą, obszar Azji i Pacyfiku i Amerykę Łacińską. W przypadku profilu ryzyka, nie jest jeszcze możliwe przedstawienie działalności biznesowej w Ameryce Łacińskiej w oddzieleniu od działalności w Euroazji. Działalność biznesowa w USA obejmuje linie biznesowe Insurance US oraz Zamknięty Blok VA USA. Ryzyko linii biznesowej Zarządzania Inwestycjami ING (IIM) dla Euroazji i Ameryki Łacińskiej nie ma znaczącego wpływu i jest w związku z tym włączone do danych liczbowych dla Euroazji i Ameryki Łacińskiej. To samo dotyczy ryzyka IIM dla USA, które w związku z tym jest włączone do danych liczbowych dla USA.

Pomiary ryzyka dla ING Insurance w 2010 roku

W przypadku działalności biznesowej w Euroazji i Ameryce Łacińskiej, apetyt na ryzyko ubezpieczeniowe podlega zarządzaniu w oparciu o następujące pomiary ryzyka:

- Kapitał Ekonomiczny: kwota kapitału niezbędnego w odniesieniu do bieżącej wartości aktywów netto (w oparciu o wartość godziwą), w celu zabsorbowania nieoczekiwanych strat oraz w przypadku skrajnie niekorzystnego scenariusza, w oparciu o 99,5-procentowy poziom pewności. Pomiar ten jest dostosowany do Solvency II.
- Wrażliwości AFR: redukcja potencjału bieżącej wartości aktywów netto (według wartości godziwych) w przypadku scenariusza umiarkowanego obciążenia. Pomiary te dostarczają danych do wskaźnika Dostępnych Zasobów Finansowych w stosunku do Kapitału Ekonomicznego.
- Wrażliwości w zakresie wpływów: redukcja potencjału wpływów MSSF w przypadku scenariusza umiarkowanego obciążenia. Utrzymanie wpływów wysokiej jakości pomoże ING zabezpieczyć się przed obniżeniem pozycji w oczach agencji ratingowych.

Działalność ubezpieczeniowa w USA zarządzana jest zgodnie z apetytem na ryzyko w oparciu o dwa kluczowe mierniki:

- Wrażliwości Kapitału Ustawowego USA: potencjalna redukcja, w przypadku umiarkowanego scenariusza rynkowego i obciążenia kredytowego, nadmiernego dostępnego kapitału ustawowego powyżej niezbędnego minimum przewidziana w metodologii regulacyjnej Kapitału opartego na Ryzyku (RBC). Metodologia RBC jest zalecana przez Narodowe Stowarzyszenie Komisarzy Ubezpieczeniowych (NAIC) i obowiązuje w odniesieniu do podmiotów ubezpieczeniowych z siedzibą w USA.
- Wrażliwości w zakresie wpływów: redukcja potencjału wpływów MSSF w przypadku scenariusza umiarkowanego obciążenia. Utrzymanie wpływów wysokiej jakości pomoże ING zabezpieczyć się przed obniżeniem pozycji w oczach agencji ratingowych.

W 2010 roku, wrażliwości kapitału ustawowego skutecznie zastąpiły Kapitał Ekonomiczny jako podstawowy miernik oparty na ryzyku, przy użyciu którego dokonywano pomiarów działalności ubezpieczeniowej w USA. W związku z tym, dokonaliśmy wyłączenia działalności ubezpieczeniowej USA z mierników ryzyka Kapitału Ekonomicznego oraz odnośnych wrażliwości AFR, aby lepiej dostosować ujawniane mierniki ryzyka z tymi, przy użyciu których działalność w USA była pierwotnie zarządzana, a które stanowią najbardziej powszechne wzorce porównawcze w środowiskach regulacyjnych i konkurencyjnych działalności w USA. Aby umożliwić uzgodnienie danych liczbowych dla Kapitału Ekonomicznego przedstawionych w rozdziale Zarządzanie Ryzykiem Roczno Sprawozdania 2009, przedstawiliśmy Kapitał Ekonomiczny USA dla 2009 roku w rozbiu na rodzaje ryzyka.

Mierniki ryzyka ING Insurance pokrywają najważniejsze aspekty, jeżeli idzie o pomiary jakościowe, gdzie ryzyko może się zmaterializować i są reprezentatywne w zakresie ograniczeń ustawowych, którym podlega nasza działalność biznesowa. Wrażliwości dla AFR, Wpływów oraz Kapitału Ustawowego USA są istotnymi miernikami, jako że dostarczają wglądu w poziom ryzyka podejmowanego przez ING w ramach scenariusza „umiarkowanego obciążenia”. Stanowią one ponadto podstawę wewnętrznego zarządzania ryzykiem.

Przy interpretacji Kapitału Ekonomicznego i wrażliwości dla AFR, Wpływów i Kapitału Regulacyjnego, ważne jest aby mieć świadomość, iż mierniki te nie uwzględniają dobrowolnej redukcji ryzyka w konkretnej sytuacji kryzysowej i oparte są na scenariuszach chwilowych szoków.

Kapitał Ekonomiczny ING Insurance – Działalność biznesowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej

Celem zasad ramowych dla Kapitału Ekonomicznego ING Insurance jest uzyskanie zaawansowanej struktury pomiarów i zarządzania ryzykiem i kapitałem, która:

- Obejmuje wszystkie zidentyfikowane czynniki ryzyka w jednostkach biznesowych i stosowana jest konsekwentnie w odniesieniu do wszystkich czynników ryzyka i jednostek biznesowych w tym zakresie, tj. w Euroazji i Ameryce Łacińskiej;
- Usprawnia do odpowiedniego zarządzania ryzykiem i kapitałem i zachęca do niego, z odpowiednią wyceną produktów oraz dobrymi decyzjami w zakresie alokacji kapitału włącznie.

Model Kapitału Ekonomicznego ING Insurance opiera się na zasadach ramowych, przewidujących 99,5-procentowy poziom pewności dla Wartości Zagrożonej. W 2010 roku, zmieniliśmy przedział pewności dla Wartości Zagrożonej z 99,95% do 99,5%, aby dostosować się do standardu Solvency II dla modeli wewnętrznych, który będzie ograniczeniem regulacyjnym dla grupy w przypadku działalności biznesowej w Euroazji i Ameryce Łacińskiej. W przypadku danych liczbowych dla Kapitału Ekonomicznego jako całości, dostarczamy również wskaźniki oparte zarówno na przedziałach pewności, w celu zapewnienia porównywalności pomiędzy danymi liczbowymi ujawnionymi w rozdziale dotyczącym zarządzania ryzykiem sprawozdania rocznego 2009, oraz wartościami liczbowymi przedstawionymi poniżej. Istotne jest, aby zauważyć, że skoro praktyka branżowa związana z Kapitałem Ekonomicznym znajduje się wciąż w stadium ewolucji, standardy Solvency II są ciągle poddawane dyskusji, modele ING Insurance również będą ewoluować.

ING przeprowadziło rygorystyczny przegląd swojego modelu wewnętrznego w kontekście analizy luk Solvency II. W przeglądzie, dokonaliśmy analizy porównawczej naszych modeli w zestawieniu z Formułą Standardową Solvency II, dokumentami konsultacyjnymi CEIOPS oraz komentarzami grup eksperckich w rodzaju Forum CRO oraz Group Consultative. Konsekwentnie planujemy dalsze udoskonalanie modelu Kapitału Ekonomicznego, w którym uwzględnione będą ulepszenia naszej kalibracji ryzyka rynkowego, w szczególności ryzyka widełek; ryzyka biznesowego, w celu dokładniejszego ustalania ryzyka zachowań posiadaczy polis oraz aby zająć się ryzykiem krajowym i operacyjnym. Zmiany te pociągną za sobą znaczący wzrost naszego EC względem sum wykazanych w tabelach poniżej. Nasze szacunki opiewają na od jednego do dwóch miliardów euro pod koniec roku 2010. Szacunki te nie są uwzględnione w poniższej tabeli.

Model Kapitału Ekonomicznego ING Insurance jest opisany bardziej szczegółowo w rozdziale Prezentacja Modelu.

Sprawozdawczość w zakresie Kapitału Ekonomicznego uwzględnia korzyści z różnorodności w ramach ING Insurance – (Euroazja i Ameryka Łacińska). Choć korzyści ze zróżnicowania w roku 2010 są bardzo podobne do tych z roku 2009, należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że jest to rezultat dwóch równoważących źródeł oddziaływania. Po pierwsze, Kapitał Ekonomiczny za rok 2010 nie zawiera już działalności biznesowej w USA, czego wynikiem są wyższe korzyści ze zróżnicowania pomiędzy rodzajami ryzyka i jednostkami biznesowymi. Po drugie, Kapitał Ekonomiczny za rok 2010 odznacza się niższą rozpoznawalnością zróżnicowania ryzyka rynkowego ze względu na zaktualizowaną metodę określania korelacji czynników ryzyka rynkowego, której wynikiem są mniejsze korzyści ze zróżnicowania pomiędzy rodzajami ryzyka i jednostkami biznesowymi.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

W tabeli poniżej przedstawiono Kapitał Ekonomiczny w rozbiciu na kategorie ryzyka wraz z korzyściami ze zróżnicowania przydzielonymi do tych rodzajów ryzyka:

Kapitał Ekonomiczny ING Insurance (99,5%) – Działalność biznesowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej w rozbiciu na kategorie ryzyka ⁽¹⁾⁽²⁾		
	2010	2009
Ryzyko kredytowe (w tym ryzyko Transferowe)	394	325
Ryzyko rynkowe (w tym ryzyko widełek kredytowych)	7,079	4,228
Ryzyko ubezpieczeniowe	1,283	982
Pozostałe czynniki ryzyka ⁽²⁾	1,606	1,419
Działalność ubezpieczeniowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej razem	10,362	6,954

⁽¹⁾ Wyniki dla Kapitału Ekonomicznego nie odzwierciedlają żadnych potencjalnych korzyści podatkowych wynikających ze strat zaistniałych w sprecyzowanych powyżej okolicznościach.

⁽²⁾ Pozostałe ryzyko obejmuje ryzyko operacyjne oraz ryzyko biznesowe (w tym ryzyko wydatków i upływu ważności).

Zróżnicowanie w kategoriach ryzyka w roku 2010 wyniosło 30% (32% w roku 2009 dla łącznej działalności biznesowej ING Insurance).

Kapitał Ekonomiczny dla działalności biznesowej ING Insurance w Euroazji i Ameryce Łacińskiej jest przede wszystkim związany z rynkowymi czynnikami ryzyka, tak możliwymi, jak i niemożliwymi do zabezpieczenia. Ogólnie rzecz biorąc, Kapitał Ekonomiczny oraz profil ryzyka działalności biznesowej w Euroazji i Ameryce Łacińskiej w 2010 roku zwiększył się. Główna zmiana była wynikiem zwiększonego ryzyka rynkowego, związanego głównie z rosnącym zaangażowaniem kapitału własnego oraz zaangażowaniem w transakcje walutowe, jak również częściową likwidacją zabezpieczeń ekonomicznych w połączeniu z mniejszym uwzględnianiem zróżnicowania ryzyka rynkowego w modelu Kapitału Ekonomicznego. Mniejsze zróżnicowanie jest również głównym czynnikiem napędzającym zwiększenia w pozostałych kategoriach ryzyka.

Zmiana przedziału pewności z 99,95% do 99,5% zredukowała nasz Kapitał Ekonomiczny w roku 2010 dla działalności biznesowej w Euroazji i Ameryce Łacińskiej o 24%, jeżeli wziąć pod uwagę wszystkie rodzaj ryzyka (25% w roku 2009). W przypadku ryzyka rynkowego, ryzyka ubezpieczeniowego oraz innych czynników ryzyka redukcja związana z tą zmianą posiada ten sam rząd wielkości. Jeżeli idzie o ryzyko kredytowe, redukcja jest bardziej znacząca ze względu na jego grubo-ogonowy rozkład.

Ponieważ nie zaliczamy już do naszego Kapitału Ekonomicznego działalności w Stanach Zjednoczonych, podajemy dane liczbowe za rok 2009 dla działalności ubezpieczeniowej tak w Euroazji i Ameryce Łacińskiej, jak i w USA. Dane liczbowe dla USA za rok 2009 podane są w poniższej tabeli.

Kapitał Ekonomiczny ING Insurance (99,5%) – w rozbiciu na kategorie ryzyka ⁽¹⁾⁽²⁾		
	2009	
Ryzyko kredytowe (w tym ryzyko Transferowe)		510
Ryzyko rynkowe (w tym ryzyko widełek kredytowych)		4,528
Ryzyko ubezpieczeniowe		214
Pozostałe czynniki ryzyka ⁽²⁾		1,215
Działalność ubezpieczeniowa razem		6,467

⁽¹⁾ Wyniki dla Kapitału Ekonomicznego nie odzwierciedlają żadnych potencjalnych korzyści podatkowych wynikających ze strat zaistniałych w sprecyzowanych powyżej okolicznościach.

⁽²⁾ Pozostałe ryzyko obejmuje ryzyko operacyjne oraz ryzyko biznesowe (w tym ryzyko wydatków i upływu ważności).

Zmiana przedziału pewności zredukowała nasz Kapitał Ekonomiczny w roku 2009 dla USA o 27%, jeżeli wziąć pod uwagę wszystkie rodzaj ryzyka. Zmiana przedziału pewności zarówno dla danych liczbowych za rok 2009 dla USA, jak i Euroazji i Ameryki Łacińskiej, a w następnej kolejności dodanie tych danych liczbowych, umożliwi uzgodnienie danych liczbowych dla Kapitału Ekonomicznego przedstawionych w rozdziale Zarządzanie Ryzykiem Sprawozdania Rocznego 2009.

W tabeli poniżej przedstawiono Kapitał Ekonomiczny w rozbiciu na linie biznesowe wraz z korzyściami ze zróżnicowania przydzielonymi do tych linii biznesowych:

Kapitał Ekonomiczny ING Insurance – Działalność biznesowa w Eurazji i Ameryce Łacińskiej – w rozbiciu na linie biznesowe		
	2010	2009
Ubezpieczenia, Ameryka Łacińska	611	670
Ubezpieczenia, Azja/Pacyfik	1,750	1,688
Ubezpieczenia, Beneluks	3,604	2,205
Ubezpieczenia, Europa Środkowa i Pozostała	783	765
Korporacyjna Linia Ubezpieczeń ⁽¹⁾	3,614	1,626
Działalność ubezpieczeniowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej razem	10,362	6,954

⁽¹⁾ Linia Korporacyjna obejmuje działania finansowanie na szczeblu ING Insurance (Euroazja i Ameryka Łacińska), transakcje jawnie wewnętrzne pomiędzy jednostkami biznesowymi a Linia Korporacyjną, zarządzane przez funkcję reasekuracji korporacyjnej. Odpowiedzialność (i ryzyko) za wolne aktywa zlokalizowane w danej linii biznesowej, w przypadku której brak wyraźnego transferu na drodze transakcji poprzez Linia Korporacyjną pozostaje na poziomie jednostki biznesowej.

Podczas gdy dane liczbowe przedstawiono powyżej w rozbiciu na linie biznesowe, zróżnicowanie czynników ryzyka w ramach działalności biznesowej ING oblicza się w rozbiciu na jednostki biznesowe. Całkowite zróżnicowanie pomiędzy jednostkami biznesowymi ING Insurance oraz Korporacyjną Linia Ubezpieczeń w roku 2010 wyniosło 31% (32% w roku 2009 dla łącznej działalności biznesowej ING Insurance).

Insurance Benelux oraz Linia Korporacyjna są największymi użytkownikami Kapitału Ekonomicznego. Zwiększone zaangażowanie w zakresie stóp procentowych, kapitału własnego i widełek kredytowych oraz mniejsze uwzględnianie zróżnicowania sprawiło, że Kapitał Ekonomiczny dla Beneluxu wzrósł. Ryzyko Linii Korporacyjnej obejmuje ryzyko konwersji walut związane z potencjalną utratą nadwyżki wartości rynkowej w jednostkach biznesowych niedenominowanych w euro. Wzrost Kapitału Ekonomicznego linii korporacyjnej nastąpił z czterech głównych powodów: reasekurowanej działalności biznesowej zmiennych składek w Japonii, którą zalicza się obecnie do linii korporacyjnej (w 2009 roku zaliczano ją do obszaru Azji/Pacyfiku), wzrostu Kapitału Ekonomicznego w związku z udziałem mniejszościowym w naszej brazylijskiej działalności biznesowej, która należy do linii korporacyjnej, oraz większego wystawienia na ryzyko transakcyjne wynikającego głównie z podwyższonej nadwyżki wartości rynkowej w działalności biznesowej niezwiązanej z euro; wreszcie, z mniejszego uwzględniania zróżnicowania. Ryzyko dotyczące obszaru Azji/Pacyfiku pozostaje niezmienione ze względu na to, że uwzględniane w mniejszym stopniu zróżnicowanie równoważy zmianę reasekuracyjnej działalności biznesowej o zmiennych składkach w Japonii względem linii korporacyjnej.

Wrażliwości Kapitału Ustawowego – Działalność Ubezpieczeniowa w USA

Na potrzeby oceny adekwatności kapitałowej naszej regulowanej działalności biznesowej ING z siedzibą w USA, dostępny kapitał mierzy się zgodnie z ustawowymi zasadami księgowości dla USA, a kapitał wymagany mierzy się zgodnie z metodologią ustawowego Kapitału Opartego na Ryzyku (RBC) dla USA, określoną przez Narodowe Stowarzyszenie Komisarzy Ubezpieczeniowych (NAIC). W USA, powszechnie stosowaną metodą pomiaru siły finansowej ubezpieczyciela oraz zdolności do spełnienia zobowiązań względem posiadacza polisy jest ustalenie kwoty kapitału ustawowego utrzymywanego w związku z "Poziomem Działania Spółki" RBC, zdefiniowanym w zasadach ramowych NAIC. Należy zwrócić uwagę na fakt, że poziom kapitału wymaganego przez agencje ratingowe, aby zachować akceptowalną zdolność do spłaty roszczeń znacznie przekracza minimum ustawowe określone Poziomem Działania Spółki RBC. W konsekwencji, działalność ubezpieczeniowa w USA zarządza swoim dostępnym kapitałem w pierwszej kolejności w zakresie mierników kapitału dostosowanych do modeli różnych agencji ratingowych.

Dla działalności ubezpieczeniowej w USA oblicza się wrażliwości kapitałowe przy użyciu modelu Kapitału Opartego na Ryzyku Narodowego Stowarzyszenia Komisarzy Ubezpieczeniowych (NAIC) w celu uzyskania informacji na temat tego, w jaki sposób kwota dostępnego kapitału, przekraczającej kapitał wymagany ustawowo, jest wrażliwa na zwiększenie lub zmniejszenie różnych rynkowych i kredytowych czynników ryzyka w ramach scenariusza umiarkowanego obciążenia, który odpowiada mniej więcej zdarzeniu 1-na-10. Nasze wrażliwości w zakresie kapitału ustawowego oblicza się łącznie dla podmiotów ubezpieczeniowych prowadzących swoją działalność w USA.

Kapitał ustawowy w regulowanych jednostkach ubezpieczeniowych prowadzących swoją działalność w USA na koniec roku 2010 zamknął się kwotą 4 009 milionów powyżej Poziomu Działania Spółki RBC. W rozdziale Zarządzanie Kapitałem opisano wskaźnik dostępnego kapitału zakładowego w stosunku do kapitału wymaganego na Poziomie Działania Spółki.

W tabeli poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące wrażliwości na ryzyko rynkowe przez zróżnicowaniem czynników ryzyka oraz podmiotów prawnych. Te wydarzenia obciążeniowe opisane są w rozdziale Prezentacja Modelu. Stopy procentowe wystawiono na 30-procentowy względny szok w porównaniu z dziesięcioletnią stopą swapów. Wrażliwości na ryzyko kredytowe oparte są na nowej metodologii wprowadzonej w 2010 roku, którą można znaleźć w rozdziale Prezentacja Modelu. Udziały własne wystawiono na szok 25-procentowej utraty wartości. Jako że wrażliwości kapitału ustawowego dla USA, ustalono, zgodnie z opisem jedynie w roku 2010, brak jest porównawczych danych liczbowych dla roku 2009. W roku 2009, Działalność Ubezpieczeniowa w USA została włączona do zasad ramowych dla Kapitału Ekonomicznego, stosowanych do zarządzania ryzykiem.

Wrażliwości Kapitału Ustawowego – Działalność Ubezpieczeniowa w USA ^{(1) (2)}		
		2010
Podwyższenie stóp procentowych		-138
Obniżenie stóp procentowych		76
Kapitał własny		-298
Kredyty		-466

(1) Wrażliwości w zakresie Nieruchomości, Widełek Kredytowych, FX oraz Zakładanej Zmienności nie mają znaczącego wpływu.

(2) Wrażliwości oblicza się na szczeblu podmiotu prawnego i obejmują one jednostki ubezpieczeniowe z siedzibą w USA.

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie pomiędzy czynnikami ryzyka zgodnie z opisem w rozdziale Prezentacja Modelu, jesteśmy wystawieni na ryzyko spadku w wysokości 818 milionów w naszym kapitale nadwyżkowym.

ING INSURANCE – RYZYKO RYNKOWE

ING Insurance wystawione jest na ryzyko rynkowe w stopniu, w jakim na wartość rynkową nadwyżki mogą niekorzystnie wpłynąć zmiany na rynkach finansowych; obejmują one stopy oprocentowania, widełki kredytowe, ceny udziałów własnych, ceny nieruchomości, zakładaną zmienność opcji oraz kursy wymiany walut. Zmiany cen na rynkach finansowych wpływają na wartość rynkową portfela bieżących aktywów ING oraz pochodnych instrumentów zabezpieczających bezpośrednio, podobnie jak w przypadku obliczonej wartości rynkowej pasywów ubezpieczeniowych ING.

W 2010 roku, ING odszedł od zarządzania ryzykiem rynkowym wyłącznie na podstawie AFR (Limity Wartości Rynkowej i Ryzyka w oparciu o przedział pewności równy 99,95%) i przeszedł na nowe ramowe zasady limitów dla ryzyka oparte na limitach ustalonych dla wrażliwości na ryzyko rynkowe dla AFR, przychodów MSSF oraz Kapitału Ustawowego. Przynajmniej co rok, Komitet ds. Aktywów i Pasywów (ALCO) działalności Insurance ustala limity dla ryzyka rynkowego na poziomie linii biznesowej, które są ostatecznie przydzielane do jednostek biznesowych. Limity dla ryzyka rynkowego podlegają zarządzaniu funkcji ALCO Insurance na odpowiednim szczeblu organizacyjnym. Funkcja Group Insurance ALCO określa limit zbiorczy oraz zapewnia pozostawanie Grupy w granicach tolerancji na ryzyko, a także przydziela limity składowe liniom biznesowym o podobnej roli, jak w przypadku funkcji ALCO linii biznesowej oraz jednostki biznesowej. Przekroczenia limitów w rozbiciu na linie biznesowe komunikowane są funkcji ALCO Insurance oraz rozstrzygane zgodnie z polityką w kolejnym kwartale.

Zasady ramowe dotyczące limitów dla ryzyka rynkowego opierają się na scenariuszach umiarkowanego obciążenia dla czynników napędzających ryzyko rynkowe. W poniższej części przedstawiono wpływ tych scenariuszy obciążeniowych na AFR oraz Wpływy MSSF. Wspomniane scenariusze obciążeniowe są opisane bardziej szczegółowo w rozdziale Prezentacja Modelu

Wrażliwości AFR

Wrażliwości AFR zdefiniowane są jako potencjalna redukcja bieżącej wartości aktywów netto (według wartości godziwej) w ramach scenariusza umiarkowanego obciążenia. Stopy procentowe poddawane są zmianom szokowym w górę i w dół o 30%, zgodnie z dziesięcioletnimi stopami swapowymi. Wrażliwość kredytowa w tabeli poniżej oparta jest na nowej metodzie wprowadzonej w 2010 roku, dlatego też danych porównawczych z roku 2009 w niej brak. Kapitał własny oraz nieruchomości są oparte odpowiednio na 25% i 15% zmianach szokowych w dół. Szok FX oparty jest na 10-procentowej zmianie w górę lub w dół dla każdej waluty. Zakładane zmienności dla opcji swapowych są poddawane zmianom szokowym w wysokości 30%. Zmiany szokowe zakładanych zmienności w przypadku kapitału własnego zależą od odnośnego terminu spłaty. Więcej szczegółów na temat scenariuszy obciążeniowych można znaleźć w rozdziale Prezentacja Modelu.

Wrażliwości AFR obowiązują wyłącznie dla działalności ubezpieczeniowej na terenie Euroazji i Ameryki Łacińskiej. Stanowią one motor napędowy dla wskaźnika Dostępnych Zasobów Finansowych w stosunku do Kapitału Ekonomicznego. W rozdziale o zarządzaniu kapitałem omawiany jest wskaźnik AFR w stosunku do Kapitału Ekonomicznego.

Wrażliwości AFR dla rynkowych czynników ryzyka ubezpieczeniowego – Działalność Ubezpieczeniowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej			
		2010	2009
Podwyższenie stóp procentowych		329	-626
Obniżenie stóp procentowych		-1,538	-291
Kapitał własny		-1,822	-988
Nieruchomości		-813	-842
FX		-1,547	-1,332
Widełki kredytowe		-1,746	
Zakładana zmienność		-468	-427

Wrażliwości stóp procentowych są głównie związane z działalnością na terenie krajów Beneluksu oraz Azji/Pacyfiku. W 2010 roku, AFR stał się znacznie bardziej wrażliwy na obniżanie stóp procentowych. Niższe poziomy stóp procentowych przyczyniły się do tego wzrostu. Co więcej, w krajach Beneluksu, zrealizowano zabezpieczenia ekonomiczne.

Wrażliwość kapitału wzrosła ze względu na realizację zabezpieczeń ekonomicznych, związaną zarówno z zaangażowaniem bezpośrednim, jak i pośrednim, oraz większą wartością kapitału własnego ze względu na dodatnie rynki kapitałowe w 2010 roku. Bezpośrednie zaangażowanie związane jest z posiadaniem akcji i jest najbardziej istotne w przypadku ING w Holandii. Zaangażowanie pośrednie wiąże się z potencjalną utratą dochodu z wynagrodzeń od jednostki powiązanej, zmiennych składek ubezpieczeniowych oraz działalnością funduszy emerytalnych we wszystkich regionach. Bezpośrednie zaangażowanie reprezentuje około połowy wrażliwości kapitału własnego, po uwzględnieniu pozycji zabezpieczających.

Wrażliwość widełek kredytowych wiąże się ze zwiększeniem widełek kredytowych dla inwestycji w papiery wartościowe o stałym dochodzie i obejmuje zmiany równoważące premii płynnościowej na pasywach. Wrażliwość jest w większości spowodowana ogólną działalnością biznesową w krajach Beneluksu oraz w podobnym stopniu, naszą działalnością w rejonie Azji/Pacyfiku.

Wrażliwość nieruchomości istnieje głównie w Holandii i wiąże się w znacznej mierze z bezpośrednimi inwestycjami w Nieruchomości.

Wrażliwość zakładanej zmienności wiąże się z ryzykiem, że wartości rynkowe aktywów lub pasywów ulegną zmianie ze względu na zmiany w dynamice zmienności zakładanej dla cen opcji rynkowych. Ogólnie rzecz biorąc, ING jest wystawione na ryzyko zakładanej zmienności, jako że gwarancje udzielane klientom stają się bardziej kosztowne.

Wrażliwość transakcji walutowych w jednostkach biznesowych jest nieznaczna. Główne zaangażowanie ma miejsce na szczeblu korporacyjnym i wiąże się z ryzykiem konwersji, które rośnie ze względu na zmianę w nadwyżce wartości rynkowej dla działalności prowadzonej w innych walutach niż Euro oraz w mniejszym stopniu uwzględnianą różnorodność.

Wrażliwości wpływów

W uzupełnieniu do Kapitału Ekonomicznego, który oparty jest na analizie wartości rynkowej, ING Insurance dokonuje również pomiarów ryzyka w oparciu o wpływy MSSF. W bardziej szczegółowej perspektywie, ING Insurance, przy użyciu analizy scenariusza, mierzy potencjalną wrażliwość zrealizowanych wpływów z transakcji ubezpieczeniowych przed opodatkowaniem na zmiany w różnych czynnikach ryzyka w skali pełnego roku.

Wrażliwości wpływów określone są dla scenariuszy umiarkowanego obciążenia, dla wpływów MSSF przed opodatkowaniem. W tabelach poniżej przedstawiono dane liczbowe przez zróżnicowaniem czynników ryzyka i jednostek biznesowych. Stopy procentowe poddawane są zmianom szokowym w górę i w dół o 30%, zgodnie z dziesięcioletnimi stopami swapowymi. Wrażliwość kredytowa w tabeli poniżej oparta jest na nowej metodzie wprowadzonej w 2010 roku, dlatego też danych porównawczych z roku 2009 w niej brak. Kapitał własny oraz nieruchomości są oparte odpowiednio na 25% i 15% zmianach szokowych w dół. Szok FX oparty jest na 10-procentowej zmianie w górę lub w dół dla każdej waluty. Zakładane zmienności dla opcji swapowych są poddawane zmianom szokowym w wysokości 30%. Więcej szczegółów na temat scenariuszy obciążeniowych można znaleźć w rozdziale Prezentacja Modelu.

Wrażliwości wpływów dla rynkowych czynników ryzyka ubezpieczeniowego – Działalność Ubezpieczeniowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej		
	2010	2009
Podwyższenie stóp procentowych	-205	-291
Obniżenie stóp procentowych	285	317
Kapitał własny	-137	-172
Nieruchomości	-806	-812
FX	-152	-181
Niewywiązanie się ze spłaty kredytu	-258	

W tabeli powyżej pokazano, że wahania Nieruchomości mogą mieć względnie duży wpływ na wpływy, jako że zmienność cenowa znajduje w większości odzwierciedlenie we wpływach z inwestycji w Nieruchomości. Oddziaływanie zmian stóp procentowych i cen kapitału własnego na wpływy jest zazwyczaj niższe niż oddziaływanie na kapitał ekonomiczny i kapitał udziałowców, ze względu na fakt, iż bieżące zasady księgowości nie są w pełni oparte na wartości rynkowej. Te rezultaty wrażliwości odzwierciedlają wpływ księgowości asymetrycznej, w ramach której zabezpieczenia muszą zgodne z wyceną rynkową wpływów, podczas gdy wartość pasywów nie musi spełniać tego warunku.

Wrażliwość stóp procentowych zdominowana jest holenderską, odrębną działalnością biznesową, w przypadku której stopy procentowe dla instrumentów pochodnych wykorzystywane są do zabezpieczenia polis na życie Grupy, które nie są wyceniane zgodnie z wyceną rynkową.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Wrażliwości wpływów dla rynkowych czynników ryzyka ubezpieczeniowego – Działalność Ubezpieczeniowa			
		2010	2009
Podwyższenie stóp procentowych		17	76
Obniżenie stóp procentowych		-68	-44
Kapitał własny		-934	-1,084
Nieruchomości		-2	-2
Niewywiązanie się ze spłaty kredytu		-795	-737

Wrażliwości wpływów w USA są zdominowane przez zaangażowanie kredytowe i kapitałowe. Wystawienie na ryzyko związane z niewywiązaniem się ze spłaty kredytu wiąże się z dłużnymi papierami wartościowymi ogólnego przeznaczenia. Zaangażowanie w Papiery Wartościowe Oparte na Aktywach (ABS) oraz Papiery Wartościowe Oparte na Hipotekach Mieszkaniowych (RMBS) przyczynia się znacząco do wspomnianej wrażliwości wpływów. Wystawienie na ryzyko w odniesieniu do kapitału własnego wiąże się przede wszystkim z Zamkniętym Blokiem VA USA, w przypadku którego scenariusz obciążenia kapitałowego prowadzi do udostępnienia DAC. Ponieważ wrażliwości wpływów mają charakter spodziewany wrażliwości linii biznesowej Zamkniętego Bloku VA USA opiera się na sytuacji z dnia 1 stycznia 2011 roku, która odzwierciedla odpisy aktualizacyjne DAC jak również zmianę polegającą na stosowaniu bieżących rynkowych stóp procentowych i bieżących oszacowań dla innych założeń wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych oraz zabezpieczeń wystawienia na ryzyko stóp procentowych w przypadku Minimalnego Gwarantowanego Wypłacanego Świadczenia (GMWB).

W USA żadna znacząca wrażliwość wpływów na Kursy Wymiany Walut nie występuje, jako że działalność biznesowa w USA zarządzana jest w oparciu o walutę lokalną, a zatem ryzyko konwersji w przypadku waluty sprawozdawczej grupy nie występuje. Brak jest znaczącego wystawienia wpływów na ryzyko walut innych niż amerykańska.

Nieruchomości

Ryzyko cenowe Nieruchomości wynika z możliwości, że wartość aktywów nieruchomościowych będzie się wahać ze względu na zmianę we wpływach związaną z działalnością w branży Nieruchomości i/lub zmianą w wymaganym zysku inwestorskim.

ING Insurance wyróżnia w swoich księgach ubezpieczeniowych dwie kategorie wystawienia na ryzyko związane z nieruchomościami. Pierwsza z nich to własne budynki ING Insurance, które on zajmuje. Druga: ING Insurance zainwestował kapitał w pewną liczbę funduszy Nieruchomości oraz bezpośrednio w aktywa nieruchomościowe. Spadek cen nieruchomości sprawi, że wartość tego kapitału spadnie, a zatem ING Insurance jako taki wystawione jest na ryzyko szoków cenowych w branży Nieruchomości.

Drugą kategorię można podzielić na z jednej strony udziały mniejszościowe w aktywach nieruchomościowych, które poddawane są ponownej wycenie za pośrednictwem kapitału własnego, z drugiej natomiast strony na udziały w funduszach zarządzanych przez ING oraz Nieruchomości bezpośrednio poddawane ponownej wycenie w rachunku zysków i strat. Jedynie w przypadku tej ostatniej kategorii szoki cenowe w branży Nieruchomości będą mieć bezpośredni wpływ na wykazany zysk netto.

Kryzys na rynkach finansowych doprowadził do dalszego spowolnienia gospodarki światowej w ogóle. Te globalne czynniki ekonomiczne mogły mieć w przyszłości negatywne konsekwencje dla wartości aktywów nieruchomościowych.

Na koniec 2010 roku, ING Insurance posiadało 3,8 miliardów EUR inwestycji związanych z Nieruchomościami (z lewarowaniem łącznie). Zaangażowanie ING Insurance w branży Nieruchomości (tj. również poprzez lewarowanie) wynosi 5,9 miliarda EUR, z czego 4,3 miliarda EUR wykazywane jest zgodnie z wartością godziwą w rachunku zysków i strat, a 1,6 miliardów EUR nie jest poddawane ponownej wycenie w rachunku zysków i strat, lecz jest albo księgowane według kosztów, albo poddawane ponownej wycenie w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym (przy czym trwała utrata wartości wykazywana jest w rachunku zysków i strat). W sumie, zaangażowanie w branży Nieruchomości zmniejszyło się o 179 milionów EUR głównie wskutek negatywnych zmian w wartości godziwej (71 milionów EUR), trwałej utraty wartości (22 miliony EUR) oraz dywestycji (140 milionów EUR), skompensowanych inwestycjami netto (16 milionów EUR) i aprecjacją kursów wymiany (32 miliony EUR).

Wystawienie na ryzyko w branży nieruchomości (Ubezpieczenia) wykazane według wartości godziwej w rachunku zysków i strat (obszarami geograficznymi i rodzajami sektorów)					
Kontynent	2010	2009	Sektor	2010	2009
Europa	4,105	4,236	Mieszkaniowe	349	379
Ameryki	108	94	Biurowe	1,321	1,366
Australia	10	25	Detaliczne	1,933	1,958
Azja	84	68	Przemysłowe	422	450
Pozostałe			Pozostałe	282	270
Razem	4,307	4,423	Razem	4,307	4,423

Wystawienie na ryzyko w branży nieruchomości (Ubezpieczenia) niepoddane ponownej wycenie w rachunku zysków i strat (obszarami geograficznymi i rodzajami sektorów)					
Kontynent	2010	2009	Sektor	2010	2009
Europa	1,444	1,524	Mieszkaniowe	785	747
Ameryki	139	125	Biurowe	329	373
Australia			Detaliczne		3
Azja	23	20	Przemysłowe		5
Pozostałe			Pozostałe	492	541
Razem	1,606	1,669	Razem	1,606	1,669

ING Insurance - Ryzyko płynnościowe

Tak jak w przypadku innych rynkowych czynników ryzyka ING Insurance, ryzyko utraty płynności znajduje się pod nadzorem funkcji ALCO. Ryzyko utraty płynności to ryzyko, że ING Insurance lub jedna z jego spółek zależnych nie zdoła wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych, kiedy się staną należne, po rozsądnych kosztach i terminowo. ING Insurance definiuje trzy poziomy Zarządzania Płynnością. Płynność krótkoterminowa, lub zarządzanie gotówkowe, obejmuje codzienne wymogi gotówkowe w oczekiwanych i prawdopodobnych warunkach biznesowych. Zarządzanie płynnością długoterminową uwzględnia rozmaite oczekiwane i niekorzystne warunki biznesowe, których wynikiem będzie niezdolność do zrealizowania bieżących rynkowych wartości aktywów. Aktywa te mogą być wówczas sprzedane jedynie za znacznie mniejszą cenę ze względu na brak płynności. W zarządzaniu obciążeniem płynnościowym uwzględnia się zdolność spółki do zareagowania na potencjalną sytuację kryzysową. Codzienne, bieżące zarządzanie gotówką pozwala na bardziej proaktywną reakcję na potencjalne problemy płynnościowe w trudnych warunkach rynkowych.

ING INSURANCE – RYZYKA UBEZPIECZENIOWE

Ogólne

Ryzyka ubezpieczeniowe i aktuarialne to takie zagrożenia jak: śmiertelność, długowieczność, zachorowalność, negatywne roszczenia w obszarze ubezpieczeń samochodowych lub budowlanych, itd., wynikające z wyceny i zatwierdzenia umów ubezpieczeniowych. W rozumieniu ogólnym przed zagrożeniami tego typu nie powinniśmy się (z pewnością) chronić bezpośrednio na rynkach finansowych. Redukuje się je maksymalnie poprzez dywersyfikację w dużych portfelach. Zarządza się nimi głównie na poziomie kontraktowym, wykorzystując standardowe strategie ubezpieczeniowe, wymogi produktowe (wyznaczone przez dział IRM), niezależne procesy zatwierdzania produktów i ograniczenia ryzyka w warunkach polis i umów podpisywanych z klientami.

Pomiar

Jeśli chodzi o zagrożenia portfela, których nie ogranicza się na drodze dywersyfikacji, kieruje się nimi najczęściej, stosując limity koncentracji i narażenia lub podejmując działania w kierunku reasekuracji lub/i sekurytyzacji. Limity poziomu łącznego portfeli i poziomy tolerancji zagrożeń ustala się w odniesieniu do potencjalnych strat, spowodowanych negatywnymi roszczeniami w portfelach ubezpieczeniowych ING, analizowanych co roku. Grupa ING ustaliła poziomy tolerancji zagrożeń aktuarialnych i ubezpieczeniowych w konkretnych obszarach operacji ubezpieczeniowych (zgodnie z poniższym opisem). W ubezpieczeniach nie na życie poziomy tolerancji zagrożeń ustala się względem linii biznesowej w świetle katastrof (sztormów, trzęsień ziemi, powodzi) i zagrożeń indywidualnych.

W przypadku jednostek nieoferujących polis na życie (w krajach Beneluksu) tolerancję na ryzyko dotyczące działalności w zakresie własności i szkód na osobie (P&C) wyprowadza się z wpływów z działalności innej niż oferująca polisy na życie dla 2009 roku. W przypadku 2010 roku, przełożyło się to na zagregowany (przed opodatkowaniem) poziom tolerancji na ryzyko w wysokości 180 milionów EUR dla krajów Beneluksu (2009: 190 milionów EUR).

Aby określić jaka ilość ochrony reasekuracyjnej potrzebna jest w poszczególnych regionach, limity tolerancji zagrożeń porównuje się z szacunkowymi, maksymalnymi stratami, spowodowanymi katastrofą. Brane pod uwagę prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia katastroficznego wynosi 1 do 250 (co jest standardem w branży ubezpieczeniowej). Maksymalne straty szacunkowe dla działów zajmujących się ogniem opierają się na modelach oceny ryzyka, które są ogólnie przyjęte w całej branży ubezpieczeniowej.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Dla mniejszych jednostek odpowiedzialnych za ubezpieczenia nie na życie poziom tolerancji zagrożeń w zakresie zdarzeń katastroficznych w roku 2010 ustalono na 5 milionów EUR (2009: 5 milionów EUR) na jedno zdarzenie w jednym oddziale.

Jeśli chodzi o ubezpieczenia na życie, poziom tolerancji zagrożeń (przed opodatkowaniem) w Grupie ING ustalono na 22 miliony EUR na rok 2010 (2009: 22 miliony EUR) na ubezpieczone życie względem ryzyka umieralności. Mimo iż uważa się, że zagrożenia w zakresie ubezpieczeń na życie można naturalnie różnicować, bo każda polisa stanowi odrębne ryzyko, kontrakty grupowe mogą być narażone na ryzyko w dość znacznym stopniu. W odniesieniu do potencjalnych strat, wywołanych zdarzeniami, charakteryzującymi się dużą śmiertelnością (np. pandemii lub zdarzenia związane ze śmiercią wielu osób jednocześnie), ING stosuje odrębny poziom tolerancji zagrożeń, który w roku 2010 wyniósł 1,100 milionów EUR (2009: 1,100 milionów EUR). Potencjalny wpływ pandemii jest cały czas analizowany przez ING w oparciu o wyniki badań publikowane przez uznane instytucje międzynarodowe.

Narażeniami i koncentracjami ogólnymi aktywnie zarządza się w ramach limitów i poziomów tolerancji zagrożeń. ING wykupuje zewnętrzne rozwiązania reasekuracyjne z rąk zatwierdzonych podmiotów zgodnie z polityką ING w zakresie reasekuracji i ryzyka kredytowego. ING kupuje ochronę, redukując znacznie narażenie na katastrofy naturalne, szczególnie z myślą o portfelu majątkowym i urazowym. ING wychodzi z założenia, że ryzyko kredytowe, na które jest narażone w ramach kontraktów reasekuracyjnych, jest niewielkie. Ekspozycje są regularnie monitorowane i ograniczane strategią reasekuracyjnego ryzyka kredytowego.

Jeśli chodzi o katastroficzne straty, spowodowane np. atakiem terrorystycznym, ING uważa, iż nie ma możliwości opracowania skutecznego modelu zabezpieczenia przed zdarzeniem tego typu. Ekstremalnie wysoki poziom niepewności co do częstotliwości i powagi takich zdarzeń prowadzi do tego, że nie można się przed nimi ubezpieczyć. W przypadkach niezwiązanych z ubezpieczeniem na życie strat powstałych w wyniku ataków terrorystycznych nie pokrywa zwykle ubezpieczenie, chyba że wymagają tego wyrażnie przepisy prawa. W wielu krajach tworzy się pule przemysłowe po to, by maksymalnie ograniczyć ryzyko terrorystyczne. Pojedynczy ubezpieczyciele są na nie jednak wciąż narażeni. ING uczestniczy w tych pulach.

Poniższa tabela zawiera przegląd Kapitału Ekonomicznego dla zagrożeń ubezpieczeniowych, podzielony na ryzyko śmiertelności, ryzyko zachorowalności oraz ryzyko w obrębie produktów majątkowo-urazowych (P&C):

Ryzyko ubezpieczeniowe w Kapitale Ekonomicznym w krajach Euroazji i Ameryki Łacińskiej			
		2010	2009
Śmiertelność		797	578
Zachorowalność		361	298
P&C (majątek i urazy)		125	106
Suma		1,283	982

Dla ryzyka ubezpieczeniowego, EC przedstawiono powyżej zgodnie z rodzajem ryzyka. W poniższych tabelach ukazane są wrażliwości Przychodów zarówno z działalności w obszarze Euroazji/Ameryki Łacińskiej, jak i działalności ubezpieczeniowej w USA. EC opiera się na 99,5-procentowym poziomie pewności. Zmiana przedziału pewności z 99,95% do 99,5% zredukowała Kapitał Ekonomiczny na ubezpieczeniowe czynniki ryzyka w roku 2010 o 25% (29% w roku 2009).

Ryzyko śmiertelności wiąże się z potencjalnym wzrostem liczby zgonów (ryzyko utraty życia) lub spadkiem liczby zgonów (ryzyko długowieczności). Ryzyko to wiąże się z potencjalną katastrofą śmiertelności lub zmianami w długoterminowych wskaźnikach umieralności. Jak już powiedziano, ING zarządza tymi czynnikami ryzyka za pośrednictwem limitów oraz reasekuracji zewnętrznej. Ryzyko chorobowości wiąże się z produktami związanymi z niepełnosprawnością w Holandii oraz pewnymi aneksami dot. opieki zdrowotnej, sprzedanymi w Azji. Wreszcie ryzyko dotyczące własności i szkody na osobie istnieje przede wszystkim w krajach Beneluksu.

Za pośrednictwem analizy scenariusza, ING Insurance dokonuje pomiaru wrażliwości nieopodatkowanych wpływów z transakcji ubezpieczeniowych na zmiany w czynnikach ryzyka ubezpieczeniowego w okresie jednego roku. Zmiany te mogą się wiązać ze zrealizowanymi roszczeniami lub wszelkim innym elementem zysków, na który mają one wpływ. ING zakłada, że nie wszystkie zmiany przedstawione w tabeli poniżej wystąpią w tym samym czasie.

Wrażliwości wpływów określa się w ramach scenariusza szokowego na 90-procentowym poziomie pewności, w odniesieniu do wpływów MSSF przed opodatkowaniem. W tabeli poniżej ukazano oddziaływanie na wpływy w horyzoncie jednego roku.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Wrażliwości wpływów na czynniki ryzyka ubezpieczeniowego – Działalność Ubezpieczeniowa w Euroazji i Ameryce Łacińskiej			
		2010	2009
Śmiertelność		-31	-34
Chorobowość		-100	-97
P&C		-49	-42

Powyższa tabela podaje wartości po zróżnicowaniu między zagrożeniami ubezpieczeniowymi w jednostkach biznesowych ING Insurance. Największa wrażliwość dochodów na roszczenia P&C dotyczy roszczeń zdrowotnych i P&C w Holandii. Wrażliwość dochodów ze Śmiertelności i Zachorowalności jest rozłożona bardziej równomiernie w regionach.

Wrażliwości wpływów na czynniki ryzyka ubezpieczeniowego – Działalność Ubezpieczeniowa w USA			
		2010	2009
Śmiertelność		-16	-12
Chorobowość		-48	-37
P&C			

Największy wkład we wrażliwość na Śmiertelności pochodzi z działalności Detalicznych Polis na Życie, natomiast wystawienie na ryzyko Chorobowości wiąże się w znacznej mierze z działalnością w zakresie Świadczeń Pracowniczych.

ING INSURANCE – RYZYKO KREDYTOWE

Zagrożenia kredytowe w ogólnym portfelu rachunków ING Insurance rozpatruje się pod względem tych samych zasad, strategii, definicji, metod pomiarowych, które stosuje się dla operacji bankowych. Zagrożeniami kredytowymi zajmuje się Korporacyjne Kierownictwo ds. Ryzyka Kredytowego (CCRM) oraz lokalni kierownicy ds. ryzyka kredytowego, działający w różnych lokalizacjach (tam, gdzie ryzyko kredytowe podejmowane jest przez ING Insurance i Kierownictwo Inwestycyjne ING). W samym ING Insurance celem nadrzędnym pozostaje utrzymanie ryzyka na niskim poziomie i stworzenie dobrze zróżnicowanego portfela ryzyka kredytowego, potrafiącego przekroczyć rynkowe zwroty odniesienia.

Zagrożenie kredytowe w ING Insurance bierze się z inwestowania składek ubezpieczeniowych w aktywa narażone na ryzyko kredytowe, najczęściej w formie niezabezpieczonych inwestycji obligacyjnych, mniejszych ilości hipotek mieszkaniowych czy strukturalnych produktów finansowych. Poza tym ekspozycja kredytowa spowodowana jest produktami pochodnymi, transakcjami sprzedaży/odkupu, pożyczaniem papierów wartościowych, a także kontraktami reasekuracyjnymi, wykorzystywanymi do ochrony portfela. ING Insurance utrzymuje zawsze portfel inwestycji na wysokim poziomie.

Ogólne limity ryzyka kredytowego w portfelu ustalane są (i zatwierdzane w formie mandatów inwestycyjnych) przez dział ALCO Insurance w oparciu o kategorie inwestycyjne i kategorie aktywów oraz o klasy zagrożeń. Limity dla emitentów indywidualnych ustalane są w oparciu o ocenę ratingową dłużnika. Zarządza się nimi w regionie, gdzie spółka matka posiada swoją siedzibę, ale istnieje możliwość alokacji limitów do portfeli regionalnych bądź lokalnych. Oprócz tego każda firma ubezpieczeniowa posiada co najmniej jeden mandat inwestycyjny. Mandaty inwestycyjne (które mogą się między sobą różnić portfelem ubezpieczeń) określają apetyt na ryzyko kredytowe pod względem rodzaju i jakości emitenta.

Klasyfikacja ryzyka kredytowego wśród emitentów, dłużników i kontrahentów w ramach portfeli ryzyka kredytowego poszczególnych spółek ubezpieczeniowych podlega w coraz większym zakresie metodologii wykorzystywanej przez spółki z sektora bankowego. Podobnie jak ING Bank, ING Insurance wykorzystuje klasy zagrożeń, kalibrowane względem prawdopodobieństwa niewypłacalności emitenta, dłużnika lub kontrahenta. Oceny te definiuje się w oparciu o jakość emitenta pod względem wiarygodności kredytowej – począwszy od oceny inwestycyjnej, a skończywszy na ocenie problematycznej, wyrażonej w ekwiwalentach S&P (agencji ratingowej Standard & Poor's).

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Klasy ryzyka: portfel ING Insurance jako % łącznej sumy kredytów nieregularnych⁽¹⁾

		Ubezpieczenia USA		Ubezpieczenia Eurazja i Ameryka Łacińska		Razem ING Insurance	
		2010	2009	2010	2009	2010	2009
1	(AAA)	23.4%	25.1%	29.7%	30.5%	27.0%	28.1%
2-4	(AA)	14.5%	13.3%	14.4%	17.2%	14.5%	15.4%
5-7	(A)	24.6%	23.2%	32.1%	30.1%	28.7%	26.9%
8-10	(BBB)	22.3%	20.0%	11.8%	11.0%	16.3%	15.1%
11-13	(BB)	4.2%	7.1%	6.1%	6.5%	5.3%	6.8%
14-16	(B)	4.7%	5.0%	3.0%	2.7%	3.8%	3.7%
17-22	(CCC & Ocena problematyczna)	6.3%	6.3%	2.9%	2.0%	4.4%	4.0%
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

⁽¹⁾ W oparciu o pomiar ryzyka kredytowego obecnego w działaniach przed rozliczeniem, inwestycyjnych, pożyczaniu oraz działaniach na rynku pieniężnym. Oceny pokazują prawdopodobieństwo niewypłacalności. Nie biorą pod uwagę zastawów i zabezpieczeń.

Rozkład klas ryzyka ING Insurance pozostał w 2010 roku w miarę stabilny, jako że spadki zanotowane na rynku sekurytyzacji zostały skompensowane aktywnymi programami dywersyjnymi oraz innym środkami obniżającymi ryzyko. Klasa CCC oraz Klasa Problemowa zawierają głównie sekurytyzacje o obniżonych ratingach, ale również pewne niepoddane ratingowi inwestycje w kapitał własny i nieruchomości.

Koncentracja ryzyka: Portfel ING Insurance, sektorami ekonomicznymi^{(1) (2)}

		Ubezpieczenia USA		Ubezpieczenia Eurazja i Ameryka Łacińska		Razem ING Insurance	
		2010	2009	2010	2009	2010	2009
Niebankowe instytucje finansowe		43.6%	48.5%	21.9%	21.6%	31.2%	34.0%
Rządy centralne		8.8%	12.2%	40.6%	40.7%	26.9%	27.7%
Banki Komercyjne		3.6%	3.6%	10.8%	11.6%	7.7%	7.9%
Osoby prywatne		2.4%	2.5%	8.6%	10.1%	5.9%	6.6%
Nieruchomości		8.3%	9.4%	2.4%	0.9%	5.0%	4.8%
Media		5.4%	4.0%	2.2%	2.4%	3.6%	3.1%
Zasoby naturalne		5.7%	3.7%	1.2%	1.2%	3.2%	2.3%
Artykuły spożywcze, napoje i kosmetyki		3.3%	2.6%	1.1%	0.9%	2.1%	1.7%
Inne		18.9%	13.5%	11.2%	10.6%	14.4%	11.9%
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

⁽¹⁾ W oparciu o pomiar ryzyka kredytowego związany z działalnością polegającą na udzielaniu kredytów, limitami przed-rozliczeniowymi, rynkami pieniężnymi i działalnością inwestycyjną.

⁽²⁾ Sektory ekonomiczne poniżej 2% nie są pokazane oddzielnie, lecz zgrupowane w pozycji "Inne".

Jeżeli całościowa koncentracja ryzyka w ramach ING Insurance uległa przesunięciu w stronę Rządów Centralnych w roku 2009, tendencja ta w 2010 roku uległa częściowemu odwróceniu. Zmiana w górę w branży Nieruchomości w przypadku Działalności Ubezpieczeniowej w Eurazji i Ameryce Łacińskiej związana jest z inwestycjami w nieruchomości w Holandii.

Największe zaangażowanie ekonomiczne: Portfel ING Insurance, według krajów⁽¹⁾

		Ubezpieczenia USA		Ubezpieczenia Eurazja i Ameryka Łacińska		Razem ING Insurance	
		2010	2009	2010	2009	2010	2009
Holandia		3.7%	4.0%	22.6%	19.6%	14.3%	12.4%
Belgia		0.1%	0.1%	3.8%	3.3%	2.2%	1.8%
Pozostała część Europy		7.1%	5.8%	43.2%	47.9%	27.3%	28.5%
Ameryki		85.8%	87.6%	7.6%	7.8%	41.9%	44.7%
Azja/Pacyfik		3.2%	2.4%	22.7%	21.2%	14.2%	12.5%
Reszta świata		0.1%	0.1%	0.1%	0.2%	0.1%	0.1%
Razem		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

⁽¹⁾ Kraje reprezentują miejsce rezydencji dłużnika.

Portfel USA pozostał w kontekście lokalnej waluty niezmieniony, niemniej w kontekście euro wzrósł ze względu na aprecjację dolara amerykańskiego względem euro. Względna koncentracja w USA uległa jednakże zmniejszeniu ze względu na szybki wzrost w innych regionach. Portfel w Holandii rósł głównie dzięki inwestycjom w obligacje rządowe. Nie zanotowano żadnych znaczących zmian w koncentracji portfela.

GRUPA ING – ZAGROŻENIA NIEFINANSOWE

Oprócz opisanych zagrożeń finansowych (kredytowych, rynkowych, ubezpieczeniowych i płynności), Grupa ING musi zarządzać ryzykiem niefinansowym (operacyjnym i zagrożeniami związanymi z przestrzeganiem norm i przepisów). Będzie o tym mowa w kolejnych akapitach niniejszego opracowania.

KWESTIE OGÓLNE

Wdrażanie polityki

Aby właściwie zarządzać ryzykiem niefinansowym, ING dba o pełną implementację strategii i Standardów Minimalnych. Jednostki biznesowe muszą udowodnić, że podjęły właściwe kroki w kierunku kontroli ryzyka operacyjnego i zagrożeń w obrębie przestrzegania norm. W poszczególnych jednostkach biznesowych ING stosuje karty wyników, na których mierzy jakość zarządzania procesami ryzyka operacyjnego. Wyniki zależą od tego, w jakim stopniu dana jednostka jest w stanie wykazać, że wdrożyła u siebie wymagany proces zarządzania ryzykiem.

Tablica niefinansowych wskaźników ryzyka

Tablica Niefinansowych Wskaźników Ryzyka (NFRD) to raport, który jest standardowym punktem porządku obrad Zarządów Działalności Bankowej i Ubezpieczeniowej oraz Komitetu ds. Ryzyka. NFRD dostarcza kadrze kierowniczej wszystkich niezbędnych informacji na temat kluczowych Operacyjnych, Zgodnościowych i Prawnych Czynników Ryzyka. NFRD oparta jest na ich tolerancji na ryzyko w ich działalności biznesowej oraz jasnym opisie czynników ryzyka i reakcji umożliwiających kierownictwu priorytetyzację i zarządzanie operacyjnymi, zgodnościowymi i prawnymi czynnikami ryzyka.

RYZIKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia bezpośredniej lub pośredniej straty wynikającej z nieadekwatnych lub nieudanych procesów wewnętrznych, błędów ludzi i systemów oraz zdarzeń zewnętrznych. Obejmuje ono powiązane ryzyko utraty reputacji, oraz ryzyko prawne, nie obejmuje natomiast strategicznych czynników ryzyka. Skuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzi do bardziej stabilnych procesów biznesowych (w tym systemów informatycznych) i niższych kosztów. Generyczne obowiązkowe mechanizmy kontrolne opisane są w polityce Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORM).

Jasne i przystępne polityki oraz minimalne standardy wbudowane się w procesy biznesowe ING we wszystkich liniach biznesowych. Istnieje infrastruktura, umożliwiająca kierownictwu śledzenie zdarzeń i zagadnień związanych z ryzykiem operacyjnym. Kompleksowy system wewnętrznych mechanizmów kontroli tworzy środowisko dla nieustannego doskonalenia w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym. ING stosuje tę wiedzę (w tym lekcje wyniesione z incydentów), aby udoskonalać mechanizmy kontrolowania kluczowych czynników ryzyka.

Organizacja Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym

Dyrektor Generalny funkcji Zarządzania Korporacyjnym Ryzykiem Operacyjnym (CORM), którego bezpośrednim przełożonym jest CRO, odpowiada za monitorowanie operacyjnych czynników ryzyka oraz opracowywanie i wdrażanie Zasad Ramowych dla Ryzyka Operacyjnego w Grupie ING, Banku ING i ING Insurance. Dyrektor Generalny funkcji CORM wprowadza ponadto i zatwierdza polityki i minimalne standardy, oraz asystuje i udziela wsparcia Radzie Dyrektorów w zarządzaniu operacyjnymi czynnikami ryzyka.

Funkcja CORM składa się z działów funkcjonalnych dla Operacyjnych czynników ryzyka (w tym polityk, systemów, testów SOX, alokacji kapitału i sprawozdawczości), Informatycznych czynników ryzyka oraz Bezpieczeństwa i Dochodzeń. Funkcja CORM odpowiada za opracowanie i zakomunikowanie zasad ramowych ING dla ryzyka operacyjnego, polityk, minimalnych standardów i wytycznych. Funkcja korporacyjna doradza Zarządom Działalności Bankowej i Ubezpieczeniowej oraz kierownictwu najwyższego szczebla, wspiera personel linii biznesowej ORM, monitoruje jakość zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz realizuje ogólnogrupową sprawozdawczość w zakresie ryzyka operacyjnego, którą przedkłada Zarządom Działalności Bankowej i Ubezpieczeniowej oraz Komitetowi ds. Ryzyka.

ORM stosuje w ramach linii biznesowych funkcjonalne, warstwowe podejście, aby zagwarantować systematyczne i spójne wdrożenie ogólnogrupowych zasad ramowych ORM, polityk oraz minimalnych standardów. Aby uniknąć potencjalnych konfliktów interesów, Specjalista funkcji ORM musi być podczas doradzania kadrze kierowniczej w sprawie ryzyka operacyjnego w jej jednostce lub linii biznesowej bezstronny i obiektywny. Aby to umożliwić, wprowadzono silną, funkcjonalną linię sprawozdawczości do następnego specjalisty ORM wyższego szczebla. Funkcjonalna linia sprawozdawczości odznacza się przejrzystym przypisaniem odpowiedzialności w zakresie ustalania celów, wynagrodzenia, zarządzania wydajnością oraz mianowania nowych członków personelu ORM.

Struktura ryzyka operacyjnego

ING zbudowało uniwersalną strukturę, która usprawnia proces identyfikacji, redukcji, pomiaru i monitoringu zagrożeń operacyjnych. Odpowiada ona etapom określonym w modelu Komisji Organizacji Sponsorów (COSO).

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Na wszystkich poziomach organizacji powołuje się do życia komisje ryzyka operacyjnego (ORC). Ich zadaniem jest identyfikacja, pomiar i monitorowanie zagrożeń operacyjnych, występujących w danym regionie bądź jednostce biznesowej, przy zachowaniu właściwej jakości pokrycia (ziarnistości). Komisje ORC, którym przewodniczą kierownicy biznesowi, sterują zarządzaniem ryzykiem w odniesieniu do pierwszej i drugiej linii obrony poszczególnych jednostek. Na poziomie grupowym modele kapitału ryzyka operacyjnego zatwierdzone są przez Komisję ds. Ryzyka Operacyjnego i Rezydualnego (ORRC).

Zarządzanie Ryzykiem Informatycznym Zarządzanie ryzykiem informatycznym staje się coraz ważniejsze ze względu na rosnącą zależność od informatyki oraz wzrost ryzyka informatycznego związany między innymi z cyberprzestępcstwami. Procesami i wynikami procesu Zarządzania Ryzykiem Informatycznym w ING sterują (i poddają je monitorowaniu) dwa Komitety Sterujące ds. Ryzyka Informatycznego, jeden dla Działalności Bankowej, jeden dla Ubezpieczeniowej. W 2011 roku Komitety te zostaną zintegrowane z odpowiednimi ORC.

Apetyt na ryzyko operacyjne w ING definiuje się jako zatwierdzony i przyjęty, maksymalny poziom ryzyka w każdym obszarze ryzyka operacyjnego, którego trzeba przestrzegać, aby umożliwić ING realizację planu biznesowego w ramach zatwierzonego budżetu. Monitoring apetytu na ryzyko odbywa się co trzy miesiące. Dane na jego temat przedstawia się na Tablicy Zagrożeń Niefinansowych, wskazującej na kluczowe ekspozycje na ryzyko niefinansowe.

W celu identyfikacji kluczowych zagrożeń i słabości, które mogą spowodować powstanie negatywnych zdarzeń, uruchamia się specjalne procesy. Identyfikacja zdarzeń realizowana jest w sposób pro-aktywny i poprzedza ocenę ryzyka. ING stosuje różne techniki służące do identyfikacji zdarzeń, na przykład: Zintegrowaną Ocenę Ryzyka (IRA), analizę scenariuszy, spisy zdarzeń zewnętrznych, analizę zdarzeń wewnętrznych (która może opierać się na informacji z raportów o incydencie), kluczowe wskaźniki ryzyka czy skany zagrożeń.

Przynajmniej raz w roku wszystkie jednostki biznesowe przeprowadzają zintegrowaną ocenę ryzyka. W ocenie tej biorą udział inne oddziały zajmujące się zagrożeniami – np. dział prawny czy dział przestrzegania norm i przepisów.

W oparciu o wyniki przeprowadzonej oceny ryzyka, określa się sposoby reakcji na zidentyfikowane zagrożenia uwzględniając apetyt na ryzyko. Reakcje na ryzyko równoważą przewidywane koszty implementacji tych sposobów z przewidywanymi korzyściami płynącymi z redukcji zagrożeń. Reakcję na zagrożenie można przeprowadzić przy użyciu różnych strategii, takich jak: ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia, redukcja wpływu, unikanie ryzyka, akceptacja ryzyka, transfer ryzyka. Śledzenie odbywa się w globalnym systemie skanowania.

Niektóre operacyjne czynniki ryzyka najlepiej jest przenieść na rynek ubezpieczeniowy, jeżeli są one znaczne, lecz trudne do wewnętrznego zminimalizowania. Aby chronić ING przed konsekwencjami finansowymi niepewnych zdarzeń operacyjnych, ING nabyło, w ramach swoich Programów Zarządzania Ryzykiem i Transferu Ryzyka polisy ubezpieczeniowe wystawiane przez ubezpieczycieli będących stronami trzecimi, przewidujące ubezpieczenie od Skutków Przestępstw, Odpowiedzialności Zawodowej, Odpowiedzialności Kadry Kierowniczej i Specjalistów.

Kierownictwo na wszystkich poziomach organizacji potrzebuje okresowo informacji na temat najważniejszych zagrożeń operacyjnych (w tym ryzyka przestrzegania norm i przepisów oraz ryzyka prawnego) i działań łagodzących. Aby ułatwić kierownictwu dostęp do tego typu informacji, jednostki biznesowe wykorzystują raport NFRD.

W celu usprawnienia zarządzania ryzykiem operacyjnym dział ORM opracowuje i przeprowadza implementację wytycznych, strategii i instrukcji w całej Grupie ING. Monitoruje jednocześnie najważniejsze zagrożenia, dbając o to, by wdrażano strategiczne założenia ING w obszarze zagrożeń i Standardy Minimalne. Jednostki biznesowe muszą udowodnić, że podjęły właściwe kroki w kierunku kontroli ryzyka operacyjnego. W poszczególnych jednostkach biznesowych ING stosuje karty wyników, na których mierzy jakość zarządzania procesami ryzyka operacyjnego. Wyniki zależą od tego, w jakim stopniu dana jednostka jest w stanie wykazać, że wdrożyła u siebie wymagany proces zarządzania ryzykiem. Karty wyników pokazują poziom kontroli aplikowany w jednostkach biznesowych.

Obliczenie kapitału

Model Kapitału Ryzyka operacyjnego ING oparty jest na Metodzie Rozkładu Strat (LDA). Rozkład Strat oparty jest zarówno na zewnętrznych, jak i wewnętrznych danych przekraczających 1 milion EUR. Model dostosowany jest do wyników karty punktów i uwzględnia jakość mechanizmów kontroli w linii biznesowej oraz wystąpienie poważnych incydentów ("bonus/malus"). Dostarcza on zachętę w ramach lokalnego zarządzania (ryzykiem operacyjnym). Kapitał Ustawowy Ryzyka Operacyjnego oparty jest na Metodzie Pomiarów Zaawansowanych (AMA) zmalał z 3,309 milionów EUR w 2009 do 2,872 milionów EUR w 2010 ze względu na rozszerzenie czynników środowiska biznesowego oraz aktualizację danych w zakresie zewnętrznej straty operacyjnej w modelu kapitałowym zatwierdzonym przez Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego i Rezydualnego ING. ING uruchomiło w 2010 roku program, mający na celu dalsze usprawnienie swojego środowiska AMA.

Najważniejsze fakty w 2010 roku

- **Cyberprzestępstwa** – w oparciu o ocenę systemu Zaawansowanego Zapobiegania Przestępstwom, zidentyfikowano liczbę potencjalnych czynników ryzyka. Przegląd Bezpiecznego Kodu ujawnił obszar do doskonalenia, i w 2010 roku dedykowany zespół zadaniowy podjął odpowiednie działania w Grupie ING. Po usunięciu odkrytych luk, wdrożono dynamiczne skanowanie i przeglądy kodu (w celu wykrycia słabych punktów na stronach internetowych).
- **Komitety ds. Ryzyka Operacyjnego** – W ślad za zmianami w organizacji ING oraz wymogach ustawowych, ING powołało w grudniu 2010 roku kwartalny Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego Banku (OCR). Mandat Komitetu OCR został zatwierdzony przez Zarząd Banku. Komitet OCR jest odpowiedzialny za monitorowanie i zarządzanie operacyjnymi czynnikami ryzyka banku.
- **Zapobieganie oszustwom** – ING stosuje metodę "zerowej tolerancji" względem oszustw i w związku z tym uruchomiło w 2010 roku Globalny Program Zapobiegania Oszustwom ING. Program ten ma na celu zapewnienie wysokiej odporności na oszustwa oraz dalszą minimalizację strat spowodowanych oszustwami. Opracowanie i wdrożenie dodatkowych mechanizmów kontrolnych, zapobiegających oszustwom, szkolenie i budowanie kultury przeciwdziałania oszustwom oraz świadomości ryzyka to kluczowe elementy programu.
- **Monitorowanie bezpieczeństwa IT** – aby zapewnić utrzymanie zatwierdzonych, podstawowych mechanizmów ochrony informacji przedsiębiorstwa, ING powołało agentów monitorujących niemal wszystkie platformy. To usprawnione monitorowanie przyczyniło się do redukcji profilu ryzyka informatycznego.
- **Wyswobodzenie** – Funkcja ORM monitorowała w 2010 roku operacyjne czynniki ryzyka związane z procesem separacji Banki ING i ING Insurance (projekt Gotowość). Projekt Gotowość uzupełniał uruchomienie Dnia 1, w którym to CEO potwierdził, że działalność jest realizowana zgodnie z warunkami rynkowymi.

RYZIKO ZGODNOŚCI (COMPLIANCE RISK)

Ryzyko zgodności definiuje się jako ryzyko uszkodzenia integralności ING w wyniku niewywiązania się z obowiązku przestrzegania przepisów, regulacji, polityki wewnętrznej, procedur i standardów etycznych. W ryzyku zgodności chodzi nie tylko o możliwość utraty reputacji. Nieumiejętne zarządzanie ryzykiem zgodności może narazić instytucje finansowe na płaconie kar (cywilnych i karnych), wypłacanie odszkodowań za spowodowanie strat, nakazy sądowe, odwołanie bądź zawieszenie licencji. Brak (nawet domniemany) zgodności źle wpływa na klientów, pracowników i akcjonariuszy ING.

W ING panuje przekonanie, iż w pełni wdrożony system zarządzania ryzykiem zgodności sprzyja utrzymaniu zaufania klientów, pracowników i akcjonariuszy. Nie da się prowadzić poważnych działań biznesowych bez zaufania. Zasady Biznesowe ING tworzą podstawę wysokich standardów etycznych, których wymaga się na każdym etapie działalności operacyjnej. Na mocy Zasad Biznesowych ING, od każdego pracownika (niezależnie od stanowiska, jakie zajmuje) wymaga się przestrzegania przepisów i regulacji, prawych zachowań, przejrzystości, otwartości, szacunku i odpowiedzialności.

Wszystkie linie biznesowe ING mają obowiązek wdrożenia jasnych i dostępnych procedur i strategii w procesach biznesowych. ING stworzyło specjalną infrastrukturę umożliwiającą śledzenie bieżących i powstających zagrożeń zgodności, przekazywanie informacji na ich temat udziałowcom zewnętrznym i wewnętrznym, ciągłą modernizację systemu. ING zdaje sobie sprawę z tego, że dobre zarządzanie ryzykiem zgodności nie jest możliwe bez pełnego zrozumienia oczekiwań klientów i innych interesariuszy i że niezbędne jest stałe poprawianie jakości kluczowych relacji.

Zakres odpowiedzialności departamentu Zarządzania Ryzykiem Zgodności (CRM)

Dział CRM zarządza ryzykiem powstającym w obszarze przepisów prawa, regulacji i standardów, obowiązujących w branży usług finansowych, wydawanych przez organa prawne i administracyjne, istotne z punktu widzenia działalności ING bądź Korporacyjnego Departamentu Zarządzania Ryzykiem Zgodności. Dział CRM wspiera działalność ING w zakresie zarządzania rodzajami ryzyka zgodności takimi jak: pranie brudnych pieniędzy, ochrona przed finansowaniem organizacji terrorystycznych, konflikty interesów, zachowania sprzedażowe i handlowe, interesy i ochrona klientów.

ING wydzielił Ryzyko braku Zgodności w czterech związanych z postępowaniem obszarach ryzyka etycznego: zachowaniach klienta, zachowaniem osobistym, zachowaniem organizacyjnym oraz zachowaniem wymaganym na mocy przepisów prawa i regulacji w branży usług finansowych. Oprócz skutecznych systemów sprawozdawczości, ING posiada procedurę demaskacyjną, która zachęca personel do informowania, jeżeli dowiedzą się o naruszeniu regulacji zewnętrznych, albo polityk wewnętrznych lub Zasad podstawowych, bądź podejrzewają, że do niego doszło.

Funkcja zarządzania ryzykiem zgodności

Dyrektor ds. zgodności raportuje bezpośrednio do dyrektora ds. ryzyka, który jest członkiem Zarządu. Dyrektor ds. zgodności odpowiada za opracowanie i wdrożenie struktur zarządzania ryzykiem zgodności w całym przedsiębiorstwie. Ustala ponadto Standardy Minimalne w zakresie zarządzania ryzykiem zgodności. Pomaga również zarządowi w zarządzaniu wszelkimi zagrożeniami na tym obszarze.

ING wykorzystuje podejście funkcjonalne w obrębie linii biznesowych. Dbą o systematyczną i spójną implementację Struktury i Statutu, a także Standardów Minimalnych, strategii i procedur. Lokalny urzędnik ds. zgodności odpowiada za udzielanie pomocy lokalnemu kierownictwu w sprawach, związanych z zarządzaniem ryzykiem zgodności w danej jednostce biznesowej. Urzędnik ds. zgodności na poziomie regionalnym bądź oddziałowym pełni funkcję zarządczą i nadzorczą w odniesieniu do wszystkich działań funkcjonalnych urzędników ds. zgodności w danym regionie lub oddziale. Urzędnicy ds. zgodności na poziomie linii biznesowych odpowiadają za działania na swoich liniach. Zarządzają również pracami regionalnych i oddziałowych urzędników ds. zgodności.

Aby uniknąć potencjalnego konfliktu interesów, urzędnik ds. zgodności musi być osobą bezstronną i obiektywną w czasie, gdy pełni swe obowiązki związane z doradzaniem kierownictwu biznesowemu w sprawach dotyczących ryzyka zgodności w obrębie linii bądź jednostek biznesowych, regionów lub oddziałów. Utworzono więc silne, funkcjonalne stanowisko raportujące do następnego szczebla (dla urzędników ds. zgodności). Funkcjonalna linia raportująca ma jasno określoną odpowiedzialność względem ustalania celów, polityki wynagrodzeń, zarządzania wydajnością pracy, powoływania nowych pracowników działu CRM, wetowania i eskalacji.

Struktura zarządzania ryzykiem zgodności

Struktura składa się z trzech, zasadniczych składników: procesu zarządzania ryzykiem zgodności, składnika doradczego i karty wyników.

1. Proces zarządzania ryzykiem zgodności

Proces złożony jest z pięciu kluczowych działań, prowadzonych zgodnie z wymogami Struktury:

- A. Identyfikacji obowiązków w zakresie ryzyka zgodności;
- B. Oceny ryzyka;
- C. Redukcji ryzyka zgodności (w tym Szkoleń i Edukacji);
- D. Monitoringu ryzyka zgodności (w tym Śledzenia Działania);
- E. Raportowania na temat ryzyka zgodności (w tym Zarządzania Incydentami).

2. Doradztwo

Urzędnicy ds. zgodności aktywnie doradzają dyrektorowi generalnemu, kierownictwu, lokalnym zarządom i komisjom, urzędnikowi ds. zgodności wyższego szczebla oraz pracownikom we wszystkich sprawach związanych z ryzykiem omawianym w niniejszym rozdziale.

3. Karta wyników

Dział CRM pracuje w oparciu o proces karty wyników ORM w celu oceny stopnia dopasowania Struktury CRM w danej działalności. Wyniki zależą od gotowości danej jednostki biznesowej do zademonstrowania, że wymagane strategie i procedury zostały wdrożone. Są one wyznacznikiem poziomu kontroli w obrębie jednostek biznesowych. Stanowią integralną część modelu kapitału regulacyjnego ING, zatwierdzonego przez holenderski bank centralny.

Regulacje eksterytorialne

Instytucje finansowe podlegają szczegółowej kontroli ze strony regulatorów, rządów, akcjonariuszy, agencji ratingowych, klientów oraz innych stron aby zapewnić zgodność z odpowiednimi zapisami prawnymi, regulacjami, standardami oraz oczekiwaniami. Regulatorzy odpowiadający za bankowość i ubezpieczenia oraz inne jednostki nadzorcze w Europie, USA oraz innych regionach kontynuują nadzór nad aktywnością instytucji finansowych aby upewnić się, że działają one sprawnie, efektywnie i w sposób transparentny. ING spełnia standardy i oczekiwania organów nadzorczych podejmując wiele działań m.in. rewidując informacje o posiadaczach kont, procesy płatności oraz inne transakcje aby zapewnić zgodność z przepisami przeciwdziałającymi praniu brudnych pieniędzy, określającymi sankcje ekonomiczne i handlowe, przekupstwu oraz innym praktykom korupcyjnym. Niewywiązanie się ING z powyższych standardów może skutkować, m.in. zawieszeniem bądź odebraniem licencji, wstrzymaniem bądź zaniechaniem zleceń, grzywnymi, karami umownymi bądź karnymi oraz innymi karami dyscyplinarnymi, które mogą zniszczyć reputację oraz pogorszyć stan finansów ING. Głównym celem działań ING jest wspieranie dobrych praktyk poprzez Zasady Biznesowe (Business Principles) i polityki grupy.

W ostatnich latach ING znacznie zwiększyło swoje starania w kwestiach związanych ze zgodnością poprzez powiększenie ilości wyższej kadry, poprawę kluczowych polityk, wytycznych dotyczących edukacji oraz wprowadzenie odpowiednich międzynarodowych programów w tym zakresie, świadomość oraz monitorowanie ryzyka zgodności.

W wyniku naszych częstych ocen wszystkich rodzajów działalności biznesowej z perspektywy ekonomicznej, strategicznej i ryzyka, ING nadal jest zdania, że realizacja działalności biznesowej związanej z udziałem niektórych krajów nie powinna być z przyczyn biznesowych kontynuowana. ING posiada politykę niewchodzenia w nowe relacje z klientami z tych krajów oraz procesy, które pozwalają na zlikwidowanie istniejących relacji związanych z tymi krajami. W chwili obecnej te kraje to Birma, Korea Północna, Sudan, Syria, Iran i Kuba. Każdy z tych krajów podlega różnym sankcjom UE, USA i innym. Kuba, Iran, Sudan i Syria zostały zidentyfikowane przez USA jako sponsorujące terroryzm i obłożone amerykańskimi sankcjami ekonomicznymi oraz kontrolą eksportu.

Najważniejsze wydarzenia w roku 2010

- **Relacje z regulatorem** – Funkcja Zarządzania Ryzykiem Braku Zgodności Grupy w dalszym ciągu inwestowała w proaktywne relacje z regulatorami w jurysdykcjach, w których ING prowadzi swoją działalność, starając się przyjmować otwarte podejście i współpracować przy identyfikowaniu i redukcji czynników ryzyka braku zgodności.
- **Promowanie Programu Etyki Zawodowej** – funkcja Zarządzania Ryzykiem Braku Zgodności Grupy, wraz z funkcją Zasobów Ludzkich Grupy i funkcją Komunikacji i Spraw Korporacyjnych, stworzyły i uruchomiły Program Promowania Etyki Zawodowej (PIP), globalny program edukacyjny dla pracowników, zorientowany na wartości ING (w tym Zasady Biznesowe ING) oraz rolę, jaką odgrywają w działalności biznesowej i miejscu pracy. Opracowano krótki kurs e-learningowy, a po nim prowadzone przez menedżerów sesje dialogowe, na których pracownicy omawiali, jakie znaczenie ma dla nich etyka zawodowa oraz jak stosować Zasady Biznesowe w swojej codziennej pracy.
- **Budowanie Zaufania Klientów** – w ramach budowania zaangażowania ING w budowanie zaufania klientów, funkcja Zarządzania Ryzykiem Braku Zgodności w Grupie oraz działalność biznesowa ściśle współpracowały, rozważając, w jaki sposób można ulepszyć produkty i usługi, aby poprawić doświadczenie klienta.
- **Dalsze wbudowywanie Praw dotyczących Przepływów Finansowo-ekonomicznych oraz Praw Poza-terytorialnych** – ING nadal aktywnie angażowało się w zapobieganie udziałowi w działalności przestępczej. Istniejące działania zostały wzmocnione na drodze wzmożonego monitorowania oraz audytów wewnętrznych oraz programów podnoszenia świadomości i programów szkoleniowych, jak również procesu rocznych potwierdzeń dla kierownictwa wysokiego szczebla w zakresie wdrożenia polityk i procedur związanych z Przepływami Finansowo-Ekonomicznymi oraz działalnością w krajach skrajnie wysokiego ryzyka.
- **Nauka** – ustawiczna edukacja i budowanie świadomości na takie tematy jak Kraje Skrajnie Wysokiego Ryzyka, Eksport, Przepływy Finansowo-Ekonomiczne, Prawo o Przeciwdziałaniu Nieuczciwej Konkurencji i Zdanie Klienta miały miejsce za pośrednictwem tradycyjnych sesji szkoleniowych oraz narzędzi szkoleniowych w sieci. Funkcja Zarządzania Ryzykiem Braku Zgodności realizowała również swój obowiązkowy globalny program Szkolenia Specjalistów ds. Zgodności dla wszystkich nowych specjalistów ds. zgodności w ING.

PREZENTACJA MODELU

Użytkownicy informacji zawartej w rozdziale dotyczącym zarządzania ryzykiem powinni pamiętać o tym, że dostarczone analizy to środki zapobiegawcze, które opierają się na założeniach i oszacowaniach dotyczących zdarzeń przyszłych, wśród których są zdarzenia uznawane za ekstremalne, a zatem ich wystąpienie jest bardzo mało prawdopodobne. W normalnych warunkach działalności biznesowej, Grupa ING wciąż rozwija, poddaje kalibracji i udoskonala rozmaite modele wspierające mierniki ryzyka, które mogą sprawić, że przedstawione tutaj mierniki ryzyka ulegną zmianie.

W niniejszym zawierającym prezentację modelu rozdziale wyjaśnia się modele stosowane przy wyprowadzaniu opisanych tu mierników. Opisano tu metodologie stosowane w celu ustalenia Kapitału Ekonomicznego Banku ING i ING Insurance, podobnie jak metodologie dotyczące wrażliwości dla ING Insurance. Modele ryzyka służące do obliczania Kapitału Ekonomicznego są poddawane regularnym przeglądom i podlegają walidacji wewnętrznego działu Walidacji Modeli. Obliczenie Kapitału Ekonomicznego Banku ING stosuje się również jako część Filaru 2 Nowej Umowy Kapitałowej, Wewnętrznego Procesu Oceny Adekwatności Kapitałowej (ICAAP) oraz Procesu Przeglądu i Oceny Nadzorczej (SREP), realizowanego regularnie przez Holenderski Bank Centralny.

KAPITAŁ EKONOMICZNY (BANK ING)

Kapitał Ekonomiczny zdefiniowany jest jako kwota kapitału potrzebnego do transakcji lub jednostce biznesowej w celu zabezpieczenia ekonomicznych czynników ryzyka, związanych z taką transakcją lub działalnością jednostki. Ogólnie rzecz biorąc, Kapitał Ekonomiczny mierzy się w postaci nieoczekiwanej straty przekraczającej stratę oczekiwaną na danym poziomie pewności. Ta definicja Kapitału Ekonomicznego jest zgodna z definicją wartości rynkowej (lub nadwyżki) netto. Proces modelowania Kapitału Ekonomicznego pozwala Bankowi ING na alokację Kapitału Ekonomicznego do jednostek biznesowych oraz wspieranie pomiarów wydajności skorygowanych o ryzyko (RAROC).

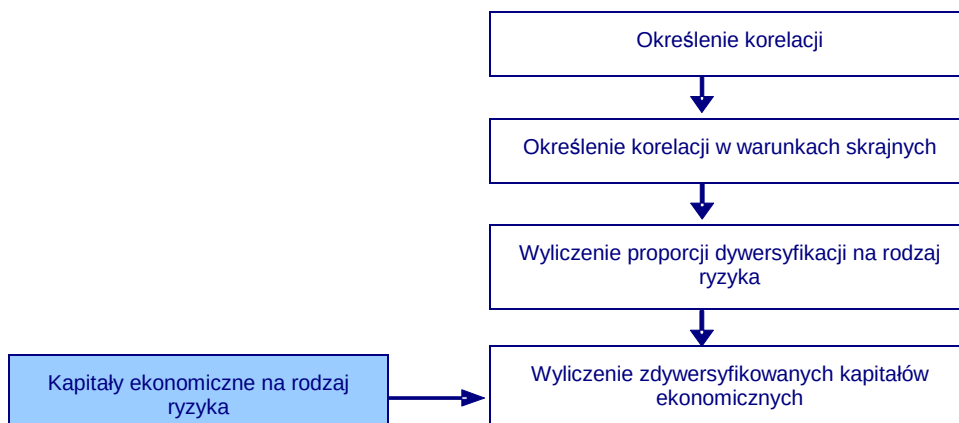
W analizowanym modelu obowiązują następujące, nadrzędne zasady i definicje:

- Wyliczając kapitał ekonomiczny, ING Bank wykorzystuje jednostronny poziom ufności w wysokości 99,95% - zgodny z docelową oceną ratingową zadłużenia ING (AA) – w jednorocznym horyzoncie czasowym;
- Zakłada się, że wszystkie, mierzalne, znane obecnie źródła zagrożeń zostały uwzględnione;
- Najbardziej prawdopodobne założenia ryzyka są maksymalnie obiektywne i opierają się na właściwej analizie danych statystycznych. Każdemu rodzajowi ryzyka odpowiada jeden zestaw najbardziej prawdopodobnych założeń w ING Banku;
- Kapitał ekonomiczny wylicza się w oparciu o zasady wartości godziwej. Tam gdzie istnieją pełne i wydajne rynki, wartość godziwa równa jest wartości rynkowej;
- Wyliczenia kapitału ekonomicznego odzwierciedlają znane, głęboko zakorzenione opcje. Wywierają wpływ na zachowania klientów w zakresie produktów bankowych;
- Kapitał ekonomiczny wylicza się przed opodatkowaniem. W wyliczeniach nie uwzględnia się efektu rachunkowości regulacyjnej i wymagań wypłacalności na poziomie kapitałowym;
- Struktura nie uwzględnia wartości franczyzowej działalności, samodzielnych interwencji kierownictwa ani przyszłych obrotów czy marż.

Określone pomiary w rozbiciu na rodzaje ryzyka opisane są bardziej szczegółowo w rozdziałach dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

Model agregacyjny

Poniższy wykres przedstawia główne procesy realizowane w modelu agregacyjnym kapitału ekonomicznego w ING Banku. Białe pola to procesy wykonywane przez model, natomiast pola zaciemnione obrazują wkład ze strony innych, korporacyjnych działów ryzyka.

Czynniki korelacji pomiędzy rodzajami ryzyka, służące do dywersyfikacji, oparte są na najlepszych przybliżeniach wzmocnionych analizami statystycznymi i danymi historycznymi, ekspercką oceną ryzyka ING, studiami zewnętrznymi modeli porównawczych oraz wspólną logice. W charakterze podstawy stosuje się korelacje oparte na 90-procentowym poziomie pewności, tj. korespondują one z korelacjami zaobserwowanymi w 10% największych zmian spadkowych (wydarzenie „1 na 10”). Jak to pokazano na schemacie blokowym, czynniki korelacji są niekiedy, tak gdzie to potrzeba wzmacniane, aby uwzględnić potencjalne niedokładności pomiarów w przypadku wydarzeń skrajnych ze względu na ograniczone historyczne dane obserwacyjne. Opinie eksperckie stosuje się w odniesieniu do zagregowanego ryzyka biznesowego i operacyjnego.

W skład kapitału ekonomicznego ING Banku wchodzi agregacja podstawowych kapitałów ekonomicznych pięciu rodzajów ryzyka, a mianowicie: ryzyka kredytowego, transferowego, rynkowego, operacyjnego i biznesowego (dwa ostatnie rodzaje ryzyka określa się mianem „innych zagrożeń”). Te rodzaje ryzyka podlegają agregacji. W jej wyniku powstaje całkowity, zdywersyfikowany kapitał ekonomiczny ING Banku dzięki zastosowaniu metody „wariancja – kowariancja” oraz macierzy korelacji wewnątrzzagrożeniowej typu 5x5.

W celu alokacji kapitału ekonomicznego w obrębie produktów i jednostek, czynniki dywersyfikacji oblicza się dla każdego rodzaju ryzyka. Czynniki te stosuje się regularnie w całym ING Banku. Poziom korzyści z dywersyfikacji zależy zarówno od korelacji wewnątrzzagrożeniowych jak i relatywnej wielkości niezdywersyfikowanej ekspozycji kapitału ekonomicznego na poszczególne rodzaje ryzyka.

Struktura raportowania

Dla każdej jednostki biznesowej i linii produkcyjnej w ING Banku kapitał ekonomiczny brutto dla każdego rodzaju ryzyka ujmuje się w systemie MISRAROC, czyli w magazynie danych finansowych dla systemu RAROC i w celach raportowych. Wartości netto kapitału ekonomicznego wylicza się, biorąc product kapitału ekonomicznego brutto plus jeden minus czynnik dywersyfikacji. Całkowity kapitał ekonomiczny wylicza się jako sumę kapitału ekonomicznego netto dla każdego rodzaju ryzyka na wszystkich poziomach raportowania.

RYZIKO KREDYTOWE I TRANSFEROWE (ING BANK)

Kapitał ekonomiczny na ryzyko kredytowe i ryzyko transferowe to część kapitału ekonomicznego utrzymywanego w celu stawienia oporu niespodziewanym stratom, tkwiącym w portfelach kredytowych i związanym z (niespodziewanymi) zmianami w pierwotnej wiarygodności kredytowej dłużników bądź z wartością odzyskania pierwotnych zabezpieczeń (jeśli istniały). Kapitał ryzyka kredytowego i ryzyka transferowego wylicza się dla wszystkich portfeli, zawierających tego rodzaju ryzyko, w tym dla portfeli inwestycyjnych. Tę samą metodologię stosuje się w operacjach bankowych i ubezpieczeniowych.

Kapitał ryzyka kredytowego i ryzyka transferowego wylicza się przy wykorzystaniu wewnętrznie opracowanych modeli, na 99,95 procentowym poziomie ufności w jednorocznym horyzoncie czasowym, co odzwierciedla pożądaną ocenę ratingową kredytów ING. ING wykorzystuje całą serię modeli ryzyka kredytowego, które można pogrupować w trzy, zasadnicze kategorie: Modele PD (prawdopodobieństwa niewypłacalności), które mierzą odrębne wiarygodności kredytowe dłużników indywidualnych; Modele EAD (ekspozycji na niewypłacalność), wyliczające wysokość obligacji finansowych w momencie braku wypłacalności w przyszłości; oraz Modele LGD (danej niewypłacalności), dokonujące pomiaru odzyskanej wartości zabezpieczeń pierwotnych lub otrzymanych gwarancji (jeśli ich kiedykolwiek udzielono), a także części niezabezpieczonej. W sumie ING korzysta z ponad 100 modeli w zakresie ryzyka kredytowego. Modele te można podzielić na trzy kategorie: statystyczne, eksperckie i hybrydowe.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Wzór kapitału ekonomicznego w obszarze ryzyka kredytowego i transferowego opracowano na bazie siedmiu różnych czynników sprawczych ryzyka. Poza modelami PD, EAD i LGD, o których mówiliśmy w akapicie powyżej, we wzorze bierze się pod uwagę branżę i kraj dłużnika oraz pozostały okres odpowiednich transakcji podstawowych. Na koniec bierze się pod uwagę korelację różnych typów aktywów.

Podstawowe wzory i modele, wykorzystywane przy wyliczaniu kapitału ekonomicznego dla zagrożeń kredytowo-transferowych, są takie same jak te, których używa się do określenia poziomu kapitału regulacyjnego wymaganego w systemie Bazylea II (Filar 1). Mimo, że używa się tych samych wzorów podstawowych, kapitał regulacyjny i (wewnętrzny) kapitał ekonomiczny nie posiadają tych samych wartości. Dzieje się tak ze względu na różne reguły narzucone w ramach systemu Bazylea II, np. minimalne i maksymalne limity regulacyjne czy standardowe podejście do określonych fragmentów portfela ING. Różnice te są jak najbardziej dopuszczalne w rozumieniu wytycznych Bazylei II.

Poniższa tabela podsumowuje różne pomiary kapitału, wykorzystywane w różnych celach. Pokazuje różnice w elementach i celach kluczowych.

Pomiar kapitału ryzyka kredytowego	Metodologia	Lokalizacja	Poziom ufnosci	Dane wejściowe (wkład)	Cel
Kapitał regulacyjny	Wzór Bazylea II	Silnik Vortex Bazylea ('VBE') w centralnej bazie danych	99,90%	Dane wyjściowe modelu Bazylea II	RWA
Kapitał ekonomiczny	Kapitał dopasowany do ryzyka (RAC) Zamknięty wzór algebraiczny	Silnik ryzyka Vortex ('VRE') w centralnej bazie danych ryzyka	99,95%	Dane wyjściowe modelu Bazylea II z wyłączeniem limitów, zapadalności, harmonogramów spłat, czynników korelacji, macierzy migracji. Część wkładu pochodzi z kalkulatora portfela EC-MC przy zachowaniu 99,95 procentowego poziomu ufnosci w kraju i w branży.	Wycena, kapitał ekonomiczny na kredyt na poziomie transakcyjnym i wyższym

Poziomy Kapitał Ekonomiczny dla ryzyka kredytowego i transferowego oblicza się regularnie dla większości rodzajów działalności Banku Komercyjnego, ING Retail Benelux oraz Retail Direct i Międzynarodowych operacji bankowych. Dane liczbowe dotyczące Kapitału Ekonomicznego dla ryzyka kredytowego i ryzyka transferowego są co kwartał konsolidowane z odpowiednimi składnikami Kapitału Ekonomicznego z innych dziedzin.

Ład Korporacyjny Kapitału Ekonomicznego dla Ryzyka Kredytowego i Ryzyka Transferowego

Wszystkie modele PD, EAD i LGD zatwierdza Komitet ds. Ryzyka Kredytowego (CRC) po uprzednim starannym sprawdzeniu dokumentacji przez Komitet ds. Opracowywania Modeli (MDC) i dział Walidacji Modeli (MV). Oprócz tego, każdy model podlega corocznej walidacji przez MV. Każdy model posiada zarówno ryzyko kredytowe, jak i współsponsora w biurze obsługi klienta. W MDC oraz CRC uczestniczą zarówno specjaliści ds. ryzyka kredytowego, jak i pracownicy biura obsługi klienta, co pozwala zagwarantować maksymalne uznanie przez organizację.

RYZIKO KREDYTOWE I TRANSFEROWE (ING INSURANCE)

Na potrzeby ustalenia Kapitału Ekonomicznego dla ryzyka kredytowego i transferowego w podmiotach ING Insurance, stosuje się tę samą metodologię, co w przypadku Banku ING, za tym wyjątkiem, że Kapitał Ekonomiczny komunikuje się na 99,5-procentowym poziomie pewności zgodnie z wymogami pakietu Solvency II.

RYZIKO RYNKOWE - BANK

Ogólne

Kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe to część kapitału ekonomicznego potrzebnego, by stawić opór niespodziewanym zmianom wartości, spowodowanym zagrożeniami w modelach oraz zmiennymi rynkowymi, takimi jak: stopy procentowe, ceny kapitału akcyjnego, kursy walut obcych, ceny nieruchomości. Kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe wylicza się dla zagrożeń zarówno w portfelach handlowych jak i niehandlowych.

Pomiar

Kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe wylicza się przy wykorzystaniu wewnętrznie opracowanych metodologii, na 99,95 procentowym poziomie ufnosci w jednorocznym horyzoncie czasowym, co odzwierciedla zdarzenie ekstremalne i ocenę ratingową ING. Kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe dla portfeli niehandlowych wylicza się dla poszczególnych rodzajów ryzyka, natomiast dla portfeli handlowych wylicza się go na poziomie portfela. Kalkulacje w obrębie ryzyka rynkowego kapitału ekonomicznego obejmują zagrożenia związane z nieruchomościami, kursami obcych walut, cenami kapitału akcyjnego, stopami procentowymi i ryzykiem modelowym.

Ryzyko cen nieruchomości obejmuje rynkowe czynniki ryzyka zarówno w portfelu inwestycyjnym jak i portfelu deweloperskim ING Real Estate. Ryzyko cen nieruchomości dla portfela inwestycyjnego oblicza się, poddając obciążeniu bazowe zmienne rynkowe. Scenariusze obciążeniowe na poziomie portfela uwzględniają wszystkie efekty zróżnicowania w regionach i sektorach nieruchomości. Bierze się również pod uwagę dźwignię udziałów w nieruchomościowych funduszach inwestycyjnych.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

W odniesieniu do procesów rozwoju nieruchomości – oprócz ryzyka cenowego – bierze się pod uwagę czynniki sprawcze zagrożeń w obszarze wolnych miejsc i opóźnienia budowlane. Poza tym, stosuje się różne modele ryzyka dla każdej fazy rozwoju (np. badań, rozwoju, budowy) tak, aby właściwie odzwierciedlać ryzyko danej fazy. Korzystając z korelacji, używa się wszystkich czynników sprawczych zagrożeń i etapów to wyliczenia potencjalnej straty wartości rynkowej, co równa się kapitałowi ekonomicznemu na ryzyko rynkowe w odniesieniu do portfela rozwojowego.

Jeśli chodzi o bezpośrednie zagrożenia rynkowe, faktyczna wartość VaR (mierzona na 99 procentowym przedziale ufności, jednodniowym okresie utrzymania i przy założeniu, że wartość spodziewana równa jest zeru) portfeli handlowych i niehandlowych staje się punktem wyjściowym dla dalszych wyliczeń kapitału ekonomicznego w zakresie zagrożeń rynkowych. Aby wyliczyć kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe, korzysta się z modelu bazującego na symulacji, obejmującego skalowanie do wymaganego przedziału ufności i okresu utrzymania. Przy definiowaniu czynnika skalującego, bierze się pod uwagę szereg innych kwestii, takich jak: występowanie dużych ruchów (zdarzeń) na rynku czy interwencje kierownictwa.

Kapitał ekonomiczny dla inwestycji kapitałowych wylicza się w oparciu o system ECAPS. Korzystając z symulacji typu Monte-Carlo, model generuje 20.000 możliwych „stanów świata”, symulując losowo wszystkie czynniki sprawcze ryzyka jednocześnie. Dla każdego „stanu świata” przeliczana jest wartość rynkowa aktywów i pasywów. Poziomem kapitału ekonomicznego staje się 99,95-procentowa najgorsza zmiana wartości rynkowej.

Kapitał Ekonomiczny dla ryzyka rynkowego w przypadku portfeli hipotecznych Bankowości Detalicznej ING (Beneluks, Bankowość Bezpośrednia i Międzynarodowa) oraz Bankowości Komercyjnej ING oblicza się w odniesieniu do wbudowanego ryzyka opcji (np. opcji przedpłaty i opcji oferowanej stawki w hipotekach). Wbudowane opcje są zabezpieczane zgodnie z metodologią zabezpieczeń delta, a zatem portfel hipoteczny pozostaje wystawiony na ryzyko wypukłości i zmienności. Model Kapitału Ekonomicznego dla ryzyka rynkowego oparty jest na szacowanej 99-procentowej pewności wystąpienia niekorzystnych zmian stóp procentowych.

Podczas sumowania różnych wartości ryzyka rynkowego kapitału ekonomicznego dla różnych portfeli, bierze się pod uwagę korzyści płynące z dywersyfikacji, ponieważ ekstremalne zdarzenia rynkowe najprawdopodobniej nie wystąpią jednocześnie.

Wyliczając wpływ warunków skrajnych na 99,95 procentowym poziomie ufności, charakter kapitału ekonomicznego ryzyka rynkowego może okazać się niełatwy do wykazania w sposób wiarygodny statystycznie (przy pomocy dostępnych danych historycznych). Wartości kapitału ekonomicznego, ujawniane przez Grupę ING, to najlepsze, możliwe szacunki, oparte na dostępnych danych i opiniach wyrażanych przez ekspertów.

RYZIKO OPERACYJNE (ING BANK ORAZ ING INSURANCE)

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia bezpośredniej bądź pośredniej straty w wyniku błędnego lub niewłaściwie prowadzonego procesu wewnętrznego, pomyłki ludzkiej, wady systemu lub wystąpienia niekorzystnego zdarzenia zewnętrznego. Obejmuje ryzyko utraty reputacji, a także zagrożenia prawne; w ryzyko operacyjne nie wlicza się zagrożeń strategicznych. Mimo, że ryzyko operacyjne można redukować działaniami kontrolnymi ze strony kierownictwa, wiele incydentów wciąż wywiera często negatywny wpływ na rachunek zysków i strat w instytucjach finansowych.

Na model kapitałowy (aktuarialny) składa się kombinacja trzech technik:

- Metody Dystrybucji Strat (LDA), w której stosuje się analizę statystyczną do badania danych historycznych;
- Metody karty wyników, koncentrującej się na jakości działań w obrębie kontroli ryzyka w konkretnej jednostce biznesowej;
- Metody „Bonus/Malus”, koncentrującej się na faktycznych incydentach operacyjnych w konkretnej jednostce biznesowej.

Metoda dystrybucji strat

Najważniejszym celem stosowania metody LDA jest wygenerowanie obiektywnej kwoty kapitału, bazującej na wielkości i apetycie na ryzyko instytucji i jej jednostek biznesowych. Przy pomocy metody LDA można oszacować prawdopodobną dystrybucję strat na ryzyku operacyjnym w przyszłym horyzoncie czasowym dla każdej kombinacji linii biznesowej i rodzaju zdarzenia, związanego ze stratą. Główną cechą charakterystyczną metody LDA jest wyraźne wyprowadzenie dystrybucji straty, opartej na odrębnych dystrybucjach dla częstotliwości zdarzeń (Poisson) i ich wagi (Odwrotny Gaussian). W modelu wykorzystuje się zarówno zewnętrzne jak i wewnętrzne dane o stratach, przekraczające kwotę miliona EUR.

Kalkulacja kapitałów ryzyka operacyjnego dla jednostek opiera się na pięciu, głównych zasadach:

- Zasada 1: Jeśli na świecie pojawia się więcej zagrożeń, jednostki biznesowe potrzebują więcej kapitału ekonomicznego;
- Zasada 2: Jeśli zmniejsza się wielkość jednostki biznesowej, zmniejsza się też jej kapitał;
- Zasada 3: Jeśli działalność jednostki biznesowej jest bardziej skomplikowana, jednostka ta potrzebuje więcej kapitału;
- Zasada 4: Jeśli wyższy jest poziom kontroli jednostki biznesowej, jednostka ta potrzebuje mniej kapitału;
- Zasada 5: Jeśli straty jednostki biznesowej, spowodowane incydentami wewnętrznymi, przekraczają poziom spodziewanych strat (które brano pod uwagę w pierwszych czterech zasadach strukturalnych), jednostka ta potrzebuje więcej kapitału.

Kapitał wyliczany na podstawie trzech, pierwszych zasad jest „generyczny”: jeżeli dwie jednostki biznesowe działają na tych samych rynkach i mają tę samą wielkość, kapitał powstający z ich funkcjonowania będzie taki sam. Konkretnie korekty kapitałowe, o których mowa poniżej, dopasowują kapitał generyczny danej instytucji do konkretnego kapitału ryzyka operacyjnego.

Metoda karty wyników (zasada 4)

Korekta karty wyników odzwierciedla poziom jakości kontroli w konkretnej instytucji. Celem kart wyników jest pomiar jakości kluczowych procesów zarządzania w obrębie ryzyka operacyjnego. Procedura karty wyników bierze pod uwagę kwestie wymagające danych ilościowych, ocen jakościowych lub odpowiedzi typu tak/nie (np. na pytania o zgodność z przestrzeganiem norm i przepisów). Karty wyników wypełniane są przez wszystkie jednostki biznesowe, dokonujące samooceny. Analizuje je panel ekspertów, określając finalny wynik. Zestawienie kart wyników prowadzi następnie do redukcji bądź podwyższenia kapitału konkretnej instytucji.

Metoda „Bonus/Malus” (zasada 5)

Do jednostek przypisuje się dodatkowy kapitał na wypadek, gdyby straty spowodowane incydentami wewnętrznymi przekroczyły poziom spodziewanych strat (które wzięto pod uwagę w metodzie LDA). Jeśli faktyczna strata jednostki biznesowej okaże się mniejsza, niż się spodziewano – w oparciu o porównanie ze stratami zewnętrznymi podmiotów tego samego typu –redukcji ulega kapitał powiązanej jednostki biznesowej.

RYZIKO BIZNESOWE - BANK

Ryzyko biznesowe dla ING Banku zdefiniowano jako narażenie na utratę wartości ze względu na fluktuację obrotów, marż i kosztów, a także na ryzyko zachowań klientów. Mówimy tutaj o zagrożeniach stanowiących nieodłączną część procesu podejmowania decyzji strategicznych i wydajności wewnętrznej. Wyliczenie kapitału na ryzyko biznesowe wykonuje się w oparciu o dwa komponenty:

- (i) Zagrożenia w sferze wydatków są związane z elastycznością (bądź jej brakiem) dopasowania wydatków w razie potrzeby.
- (ii) Zagrożenia w sferze zachowań klientów odnoszą się do zachowań klientów innych niż oczekiwane oraz do wpływu, jaki zachowania te mogą wywierać na lokaty i spłaty kredytów hipotecznych. Ryzyko zachowań klientów wylicza się poprzez zastosowanie warunków skrajnych w obrębie podstawowych założeń w modelach obejmujących behawioralne aktywa i zobowiązania.

Każdy komponent wylicza się najpierw odrębnie po to, by następnie połączyć poszczególne wyniki w jedną wartość dot. ryzyka biznesowego, wykorzystując w tym celu metodologię wariancji-kowariancji.

KAPITAŁ EKONOMICZNY (ING INSURANCE)

w 2007 roku, ING Insurance wprowadził ECAPS jako internetowy system sprawozdawczości w zakresie Kapitału Ekonomicznego, wykorzystujący techniki replikacji portfela. Od tamtej pory, system ECAPS był nieustannie doskonalony, poprawiano jego solidność, użyteczność i dokładność. Od roku 2010, Kapitał Ekonomiczny podlega sprawozdawczości wyłącznie w przypadku działalności biznesowej w Eurazji i Ameryce Łacińskiej.

System ECAPS dostarcza dobrze kontrolowaną i zautomatyzowaną bazę dla Kapitału Ekonomicznego oraz pomiarów wrażliwości na ryzyko. Każda jednostka biznesowa regularnie wprowadza charakterystykę ryzyka swoich aktywów i pasywów do systemu ECAPS. Te charakterystyki ryzyka są następnie przekształcane na jednolitej podstawie w postaci replikowanych portfeli standardowych instrumentów finansowych. W oparciu o konstelację replikowanych portfeli (w tym reprezentacje czynników ryzyka innych niż rynkowe), system ECAPS pozwala wówczas na obliczenie Kapitału Ekonomicznego na każdym poziomie zagregowania.

Kapitał Ekonomiczny (EC) jest zdefiniowany przez ING Insurance jako kwota aktywów, którą trzeba utrzymywać jako dodatek do wartości rynkowej zobowiązań, aby zapewnić nieujemną nadwyżkę na 99,5-procentowym poziomie pewności w horyzoncie czasowym jednego roku. ING Insurance mierzy Kapitał Ekonomiczny, kwantyfikując wpływ niekorzystnych zdarzeń na Nadwyżkę Wartości Rynkowej (MVS) w ramach koncepcji „Nadwyżki Zagrożonej”. Zmiana w MVS **lub Dostępnych Zasobach Finansowych (AFR)** stanowi połączony skutek zmian w Wartości Rynkowej Aktywów (MVA) po odjęciu Wartości Rynkowej Pasywów (MVL) oraz korekty rozkładu braku płynności ze względu na zaburzone obecnie rynki aktywów.

ING wciąż dostosowuje Dostępne Zasoby Finansowe, aby odzwierciedlały brak płynności w portfelach ubezpieczeniowych, jako że sprawozdawczość w zakresie AFR przy braku kontynuacji MVL zgodnie ze stawkami swapowymi prowadzi do asymetrii pomiędzy aktywami i pasywami.

Brak płynności znajduje również odzwierciedlenie w Ryzyku Stóp Procentowych (dodanie rozkładu płynności do krzywej dyskontowej skutecznie redukuje czas trwania pasywów, a zatem redukuje również niedopasowanie czasów trwania aktywów i pasywów, wskutek którego dochodzi do redukcji ryzyka stóp procentowych); za pośrednictwem Ryzyka Widełek Kredytowych (model Kapitału Ekonomicznego kładzie nacisk zarówno na rozkład aktywów jak i rozkład braku płynności: kompensacja ryzyka rozkładu dla aktywów ryzykiem rozkładu braku płynności pasywów skutkuje niższym ryzykiem widełek kredytowych) oraz Ryzyko Wymiany Walut (korekta MVS względem braku płynności skutkuje zredukowanym zaangażowaniem netto w zmiany walutowe a w szczególności dolara amerykańskiego: to zaś skutkuje niższym ryzykiem wymiany walut).

W skład MVL wchodzi finansowy komponent zobowiązań (FCL) oraz marża wartości rynkowej (MVM) – dla zagrożeń, przed którymi nie można się bronić (takich jak ryzyko ubezpieczeniowe). Marżę MVM wylicza się metodą kosztu kapitału (Cost-of-Capital), opartą na danych szacunkowych w obrębie zwrotu dla akcjonariuszy z kapitału ekonomicznego.

ING kwantyfikuje w swoim modelu Kapitału Ekonomicznego wpływ następujących rodzajów ryzyka:

- Ryzyko rynkowe
- Ryzyko kredytowe (w tym ryzyko transferowe)
- Ryzyko biznesowe
- Ryzyko operacyjne
- Ryzyko utraty życia (katastrofalne i niekatastrofalne)
- Ryzyko chorobowości (katastrofalne i niekatastrofalne)
- Ryzyko P&C (katastrofalne i niekatastrofalne)

Strategiczne ryzyko biznesowe wyłączono z obliczeń EC dla ING Insurance.

Kapitał Ekonomiczny dla ryzyka innego niż rynkowe obliczany jest przez jednostki biznesowe, CCRM i CORM i wprowadzany do systemu ECAPS na poziomie ryzyka składowego. Następnie ECAPS agreguje 21 pod-typów ryzyka (np. śmiertelności i ryzyko trendów) zgodnie z 9 rodzajami ryzyka innego niż rynkowe z wykorzystaniem oddolnej dywersyfikacji Kapitału Ekonomicznego w oparciu o macierz korelacji. Dane wejściowe wykorzystuje się do skalibrowania rozkładów marginalnych dla tych rodzajów ryzyka. Rozkłady te, w połączeniu z kopułą Gaussa, są następnie wykorzystywane do obliczenia Kapitału Ekonomicznego w celu zmierzenia różnicowania pomiędzy ryzykiem rynkowym a innym.

Dla modelu ustalono następujące fundamentalne zasady:

- Należy wziąć pod uwagę wszystkie zidentyfikowane źródła;
- Najlepsze oszacowanie założeń aktuarialnych powinno być tak obiektywne, jak to tylko możliwe, i oparte na odpowiedniej analizie danych ekonomicznych, branżowych i specyficznych dla spółki. Dla pojedynczego produktu istnieje jeden zestaw najlepiej przybliżonych założeń, który wykorzystuje się do wszystkich celów w ING;
- Wycena aktywów i pasywów oparta jest na zasadach wartości godziwej. Tam, gdzie istnieją pełne i wydajne rynki, wartość godziwa równa jest wartości rynkowej;
- Kapitał Ekonomiczny oraz obliczenia na potrzeby wyceny powinny odzwierciedlać opcje wbudowane w kontrakty ubezpieczeniowe;
- Kapitał Ekonomiczny oraz obliczenia na potrzeby wyceny oblicza się przed opodatkowaniem, nie uwzględniając na poziomach kapitałowych efektów lokalnych wymogów księgowych i wymogów w zakresie wypłacalności. Kapitał uznaje się za w pełni transferowalny pomiędzy podmiotami prawnymi;
- Zasady ramowe nie uwzględniają w żaden sposób franszyzowej wartości działalności biznesowej. Uwzględniono w nich natomiast ryzyko poniesienia wydatków związane z możliwością redukcji wolumenów sprzedaży w nadchodzącym roku.

Poniżej znajduje się krótki opis modelu.

1. Pozyskiwanie Danych o Rynku, Kalibracja i Generowanie Scenariuszy

- Automatyczne pozyskiwanie i ekstrapolacja wszystkich bieżących i historycznych danych rynkowych.
- Generowanie kompleksowej (dotyczącej rynkowych i nierynkowych czynników ryzyka) macierzy korelacji.
- Kalibracja czynników napędowych ryzyka rynkowego na potrzeby generowania scenariusza.
- Generacja 500 scenariuszy Neutralnych pod względem Ryzyka oraz o Zmiennym Ryzyku, które rozsyłane są do wszystkich jednostek biznesowych w celu lokalnego opracowania stochastycznych przepływów pieniężnych w aktywach i pasywach.
- Generowanie 20 000 Rzeczywistych Scenariuszy Monte-Carlo na potrzeby obliczenia Kapitału Ekonomicznego.

2. Generowanie Stochastycznych Przepływów Pieniężnych i Agregacja Kapitału Ryzyka Nierynkowego

- Oprogramowanie aktuarialne stosowane do wytworzenia stochastycznych przepływów pieniężnych w oparciu o scenariusze Neutralne pod względem Ryzyka oraz o Zmiennym Ryzyku wytworzone w kroku 1.
- Jednostki biznesowe pobierają stochastyczne przepływy środków pieniężnych w aktywach i pasywach w celu ustalenia zoptymalizowanego portfela replikowanego.
- Aktywa pochodne są przetwarzane bezpośrednio jako instrumenty replikowane.
- Kapitał ryzyka nierynkowego obliczany jest zgodnie ze Standardowymi Praktykami ING.

3. Definicja Replikacji Portfela

- Uchwycenie profilu ryzyka składnika finansowego pasywów finansowych poprzez zrzutowanie na skończony zbiór standardowych elementów finansowych.
- Standardowe instrumenty finansowe obejmują obligacje zerokuponowe, opcje swapowe, obligacje z opcją wykupu, opcje CMS, opcje kapitałowe/kapitałowe transakcje terminowe i opcje walutowe. Jednostki biznesowe mogą określić serie i rodzaje instrumentów samodzielnie, aby jak najlepiej dostosować je do profilu ryzyka swoich pasywów.
- Replikowany portfel standardowych instrumentów finansowych kompiluje się w taki sposób, aby w 500 scenariuszach Neutralnych pod względem Ryzyka oraz o Zmiennym Ryzyku odpowiadał on bieżącej wartości przepływów pieniężnych tak dalece, jak to tylko możliwe.

4. Obliczanie Kapitału Ekonomicznego

- Dla każdego Scenariusza Rzeczywistego oblicza się ponownie wartość rynkową aktywów i pasywów oraz zachowuje się zmianę wartości Nadwyżki Wartości Rynkowej (MVS). Zmiany w MVS są sortowane i identyfikuje się najgorszy przypadek w przedziale 99,5%, aby ustalić poziom Kapitału Ekonomicznego dla ryzyka rynkowego na danym poziomie agregacji.
- Inne niż rynkowe czynniki ryzyka agreguje się i integruje z ryzykiem rynkowym.
- Rezultatem jest całkowity zdywersyfikowany Kapitał Ekonomiczny.

Dalsze szczegóły na temat modelu kapitału ekonomicznego Insurance

Wyszukiwanie, skalowanie danych rynkowych oraz generowanie scenariuszy

Określając czynniki sprawcze w obszarze zagrożeń finansowych ING Insurance wykorzystuje Globalną Bazę Danych Rynkowych (GMDB) ING Banku jako wiarygodne źródło cen rynkowych oraz danych dotyczących ryzyka. Dane rynkowe otrzymywane są z powszechnie cenionych źródeł, takich jak Reuters czy Bloomberg. Zespół operacyjny GMDB sprawdza dane rynkowe i wylicza odpowiednie parametry zagrożeń. Sprawdzone i potwierdzone dane wprowadzane są automatycznie do systemu ECAPS.

Z racji tego, iż ING Insurance działa na wielu wschodzących rynkach finansowych, korzysta często z algorytmów ekstrapolacji, dzięki czemu wychodzi poza obserwowalne dane rynkowe. Robi tak za każdym razem, gdy istnieje potrzeba wyliczenia zobowiązań wartości rynkowej i kapitału ekonomicznego. Algorytmy te opierają się na porównywalnych danych z rynków dojrzałych.

Bazując na danych rynkowych z bazy GMDB, ING kalibruje dwa ekonomiczne generatory scenariuszy:

- Ekonomiczny generator scenariuszy bezstronny w stosunku do zagrożeń (RN ESG): potrafi generować wiele indeksów kapitałowych i kursów wymiany. Działa zgodnie z wielowalutowym dynamicznym modelem strukturalnym. Scenariusze wykorzystuje się w prognozach przepływów pieniężnych w celu określenia powielanych portfeli. Scenariusze RN ESG są zgodne z obserwowanymi cenami rynkowymi kapitału, walut i opcji odsetkowych;
- Generator Rzeczywistych Scenariuszy Ekonomicznych (RW ESG), oferujący możliwość wspólnej symulacji wszystkich rodzajów ryzyka, tj. wszystkich rynkowych czynników ryzyka, ryzyka kredytowego, ryzyka biznesowego, ryzyka operacyjnego, ryzyka utraty życia, ryzyka chorobowości i ryzyka P&C. Zróżnicowanie pomiędzy czynnikami ryzyka bierze się pod uwagę za pomocą kopuły Gaussa, dopuszczając różne marginalne rozkłady prawdopodobieństwa na poziomie czynników napędowych ryzyka. Scenariusze RW ESG są kalibrowane w oparciu o historyczne przebiegi czasowe czynników ryzyka rynkowego, z wykorzystaniem przynajmniej 5 lat Danych Historycznych. Zmienności i korelacje są odpowiednio, co kwartał, kalibrowane, aby dobrze reprezentowały rozkład.

Generowanie oraz agregowanie stochastycznych przepływów pieniężnych kapitału ryzyka nierynkowego

Rynkowe zagrożenia w obrębie aktywów i pasywów przedstawia się za pomocą stochastycznych przepływów pieniężnych w 500 scenariuszach. Jednostki biznesowe odpowiadają za generowanie tych przepływów, modelowanie wbudowanych opcji i gwarancji, a także za powiązanie czynników sprawczych ryzyka w scenariuszu z determinantami przepływów pieniężnych, takimi jak: zachowanie właścicieli polis ubezpieczeniowych, działania kierownictwa ograniczone do dynamicznych programów ochronnych, ustalanie podziałów zysków i rat kredytowych. Aby lepiej uchwycić zachowania w ogonach dystrybucji, zestaw scenariuszy składa się z 300 scenariuszy neutralnych wobec ryzyka i 200 scenariuszy „o wysokim stopniu ryzyka”, gdzie zmienność jest podwajana. Średnia z 300 scenariuszy neutralnych wobec ryzyka pozwala sprawdzić wartość rynkową powielanego portfela. Jest to tylko sprawdzenie. Faktyczna wartość rynkowa pasywów pochodzi bezpośrednio z powielanego portfela. Z kolei 200 scenariuszy „o wysokim stopniu ryzyka” zapewnia odpowiednią kalibrację powielanego portfela, który kalibruje się względem wystarczającej ilości scenariuszy ekstremalnych tak, aby można go bezpiecznie wykorzystać do wykonania obliczeń kapitału ekonomicznego.

Definicja powielanych portfeli

Aby poradzić sobie z całym stopniem skomplikowania wyliczeń w zakresie dywersyfikacji metodą symulacji Monte Carlo, ING przenosi aktywa i pasywa do zestawienia standardowych instrumentów finansowych. W skład zestawu instrumentów standardowych wchodzi obligacje zerokuponowe, indeksy rynkowe, przedpłaty kapitału, opcje swapowe, opcje podlegające wykupowi przed terminem, opcje walutowe i opcje kapitałowe. Aktywa i finansowe składniki pasywów przedstawiane są przez portfel właśnie takich instrumentów standardowych. Interfejs użytkownika pozwala dokonać wyboru różnych typów instrumentów powielania w odniesieniu do różnych rodzajów przepływów pieniężnych. Tworzy się następnie optymalny portfel powielany, pasujący jak najbardziej do profilu ryzyka wygenerowanych stochastycznie przepływów pieniężnych w wartości netto. Powstający portfel powielany jest wykorzystywany do obliczenia kapitału ekonomicznego.

Dzięki wprowadzeniu do zestawu instrumentów powielanych opcji kapitałowych, opcji walutowych i opcji swapowych ING może umieszczać implikowane zagrożenia zmienności w obrębie analizowanych typów ryzyka. To samo odnosi się do ryzyka spreadów kredytowych i wprowadzenia ryzyka kredytowego z obligacjami zerokuponowymi do zestawu instrumentów powielanych.

Jakość portfela powielanego sprawdzana jest za pośrednictwem kilku kryteriów statystycznych, w tym wartości R-kwadrat i odniesień do wrażliwości wartości rynkowej, takich jak: czas trwania, wypukłość, zmiany wartości względem wyższej stopy procentowej, skoki wartości kapitału. Po pierwsze kryteria te są gwarantem odzwierciedlenia właściwego, faktycznego poziomu ryzyka i dokładnej kalkulacji kapitału ekonomicznego. Po drugie, pomagają jednostkom biznesowym we wdrażaniu strategii ochronnych i zarządzaniu kapitałem ekonomicznym. Po trzecie, proces powielania kalkulacji portfelowych wzbogaca naszą wiedzę na temat skomplikowanego charakteru zobowiązań ubezpieczeniowych w zwartym środowisku rynkowym.

Replikowane portfele są obecnie ustalane zgodnie z modelem pojedynczego czynnika stóp procentowych RN ESG. Scenariusze dla stóp procentowych RW ESG na potrzeby obliczania Wartości Zagrożonej są generowane z wykorzystaniem modelu wieloczynnikowego, który umożliwia nierównoległe zmiany stóp procentowych.

Obliczanie Kapitału Ekonomicznego

System ECAPS wykorzystuje symulację Monte-Carlo do ustalenia korzyści ze zróżnicowania dla kompletnej "hierarchii portfela", od szczebla jednostki biznesowej aż do szczebla ING Insurance. Wszelkie obliczanie dywersyfikacji realizowane jest w systemie ECAPS na podstawie kopuły Gaussa wszystkich czynników napędowych ryzyka, z wykorzystaniem rozkładu bazowego obowiązującego dla każdego rodzaju ryzyka. Przydział korzyści ze zróżnicowania do jednostek biznesowych, linii biznesowych i typów ryzyka odbywa się poza ECAPS.

Na potrzeby obliczania Kapitału Ekonomicznego, ING stosuje jednoroczny horyzont czasowy. W praktyce, model ten oblicza chwilowe kwartalne szoki, a następnie annualizuje otrzymane statystyki VaR, aby ustalić zannualizowany EC. Szok kwartalny stosowany jest do ustabilizowania rezultatów oraz zapewnienia, aby szoki znajdowały się w przedziale, który można bardziej wiarygodnie wycenić dla aktywów i pasywów. Prócz tego, można w ten sposób lepiej uchwycić dynamiczne strategie zabezpieczające. Jest to model bardziej spójny jeśli idzie o sposób definiowania korelacji pomiędzy czynnikami ryzyka, a zatem można go lepiej dostosować do rzeczywistych praktyk w zakresie ryzyka i cykli sprawozdawczości.

Korzystając z symulacji typu Monte-Carlo, model kapitału ekonomicznego ING generuje 20.000 możliwych „stanów świata”, symulując losowo wszystkie czynniki sprawcze ryzyka – jednocześnie. Dla każdego „stanu świata” przeliczana jest wartość rynkowa aktywów i pasywów. Zapamiętywana jest natomiast zmiana wartości nadwyżki wartości rynkowej (MVS). Wszystkie zmiany w MVS są następnie porządkowane i następuje identyfikacja 99,95 procentowej – najgorszej z możliwych – zmiany. Poznajemy w ten sposób poziom kapitału ekonomicznego dla danego poziomu agregacji.

WRAŻLIWOŚCI AFR I WRAŻLIWOŚCI WPŁYWÓW (ING INSURANCE)

Scenariusze dla wrażliwości AFR i wrażliwości wpływów

Wrażliwości ujawnione dla AFR i Wpływów upierają się na prostych do wyjaśnienia szokach swoich bazowych czynników ryzyka. Pod uwagę brane są następujące czynniki ryzyka:

- Stopy procentowe;
- Kredyty (w tym zmiany widełek, premii płynnościowej oraz niewywiązywanie się ze zobowiązań);
- Kapitał własny;
- Nieruchomości;
- Transakcje walutowe;
- Zakładana zmienność (zarówno kapitału własnego jak i stóp procentowych).

Zmiany poziomów zakładanej zmienności oddziałują głównie na AFR za sprawą osadzonych w naszych pasywach opcji. Nie oddziałują one w sposób istotny na Wpływy MFFS i nie są obecnie poddawane pomiarom.

W tabeli poniżej przedstawiono przegląd scenariuszy szokowych stosowanych w odniesieniu do wrażliwości AFR i Wpływów. Szoki te stanowią również podstawę dla scenariuszy ryzyka rynkowego dotyczącego kapitału ustawowego w USA.

Zarządzanie ryzykiem (ciąg dalszy)

Czynnik ryzyka	Szok opisowy
Stopy procentowe	Szok równoległy w górę i w dół równy 30% 10-letniej stopy swapowej. Górna granica szoku to 150, a dolna 50 punktów bazowych.
Kredyty	W odniesieniu do AFR stosujemy szok widełek kredytowych w oparciu o rating dłużnych papierów wartościowych (np. pojedynczy szok A - 110 p.b.) Krajowe obligacje rządowe (np. obligacje rządowe KRW w Korei) są wyłączone. Premia płynnościowa zostaje poddana zmianie szokowej w wysokości 50 p.b. W przypadku papierów wartościowych kapitału finansowego, założenie bazowe jest następujące: są one wykupywane z chwilą ich prawnej zapadalności, a nie we wcześniejszych datach wykupu. W przypadku kredytów strukturalnych zwiększamy szok widełek kredytowych o 50%. W przypadku Wpływów stosujemy scenariusz niewywiązania się ze zobowiązań kredytowych, w którym mnożymy prawdopodobieństwo Niewywiązania się ze Zobowiązań, Wielkość Straty w Przypadku Niewypłacalności oraz Koszty Historyczne. W odniesieniu do aktywów, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości, stosujemy szok widełek kredytowych z prawdopodobieństwem niewywiązania się ze zobowiązań zgodnie ze schematem wydarzenie 1-na-10. Dane dotyczące pozycji aktywów wykorzystywane w szokowych zmianach widełek kredytowych AFR oraz scenariuszach niewywiązania się ze zobowiązań kredytowych w przypadku Wpływów są w znacznej mierze oparte na pozycjach z trzeciego kwartału 2010 roku.
Kapitał własny	Zmniejszenie całości kapitału własnego o 25%
Nieruchomości	Zmniejszenie całości nieruchomości o 15%
Transakcje walutowe	Najgorszy przypadek z 10-procentowych wahań w górę i w dół dla każdej waluty
Zakładana zmienność	Wzrost zmienności opcji swapowych o 30% Zwiększenie zakładanej zmienności kapitału własnego o 80% w przypadku udziałów o okresie krótszym niż 1 rok, o 30% w przypadku udziałów o okresie od 1 do 3 lat, o 20% w przypadku udziałów o okresie od 3 do 7 lat, oraz o 10% w przypadku udziałów o okresie przekraczającym 7 lat.

WRAŻLIWOŚCI KAPITAŁU USTAWOWEGO – DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA W USA

Wskazane wrażliwości oblicza się na szczeblu podmiotu prawnego. Obejmują one podmioty ubezpieczeniowe prowadzące działalność na terenie USA. Wrażliwości te są oparte na prostych do wyjaśnienia szokach swoich bazowych czynników ryzyka. Pod uwagę brane są następujące czynniki ryzyka:

- Stopy procentowe;
- Kredyty
- Kapitał własny;
- Nieruchomości;
- Transakcje walutowe
- Zakładana zmienność

W tabeli poniżej przedstawiono przegląd scenariuszy szokowych stosowanych w odniesieniu do wrażliwości Nadwyżki Ustawowej.

Czynnik ryzyka	Szok opisowy
Stopy procentowe	Szok równoległy w górę i w dół równy 30% 10-letniej stopy swapowej. Górna granica szoku to 150, a dolna 50 punktów bazowych.
Kredyty	Wrażliwość na ryzyko kredytowe składa się z dwóch elementów: Najpierw stosujemy scenariusz niewywiązania się ze zobowiązań kredytowych, w którym mnożymy prawdopodobieństwo Niewywiązania się ze Zobowiązań, Wielkość Straty w Przypadku Niewypłacalności oraz Koszty Historyczne. W odniesieniu do aktywów, w przypadku których doszło do trwałej utraty wartości, stosujemy szok widełek kredytowych z prawdopodobieństwem niewywiązania się ze zobowiązań zgodnie ze schematem wydarzenie 1-na-10. Następnie stosujemy migracje ratingów w portfelu bieżącym, z wykorzystaniem macierzy transmisji ratingów, przestrzeganej przez S&P w roku 2002 w odniesieniu do Obligacji Korporacyjnych USA.
Kapitał własny	Zmniejszenie całości kapitału własnego o 25%
Nieruchomości	Zmniejszenie całości nieruchomości o 15%
Transakcje walutowe	Najgorszy przypadek z 10-procentowych wahań w górę i w dół dla każdej waluty
Zakładana zmienność	Wzrost zmienności opcji swapowych o 30% Zwiększenie zakładanej zmienności kapitału własnego o 80% w przypadku udziałów o okresie krótszym niż 1 rok, o 30% w przypadku udziałów o okresie od 1 do 3 lat, o 20% w przypadku udziałów o okresie od 3 do 7 lat, oraz o 10% w przypadku udziałów o okresie przekraczającym 7 lat,

Wrażliwość Kapitału Ustawowego łącznie obliczana jest poprzez połączenie wspólnego wpływu rozmaitych zdarzeń obciążających rynek, obliczonych z uwzględnieniem korelacji pomiędzy rodzajami ryzyka.

Zarządzanie kapitałem

CELE

Zarządzanie kapitałem w Grupie ING odpowiada za ciągły, wystarczający poziom kapitalizacji jednostek Grupy ING, pozwalający na zarządzanie ryzykiem związanym z działalnością biznesową ING. Mówiąc o działalności biznesowej, mamy na myśli zarządzanie, planowanie i alokację kapitału w obrębie Grupy ING. Skarbowość korporacyjna (Corporate Treasury) ING jest częścią działu zarządzania kapitałem. Realizuje konieczne transakcje kapitałowe, okresowe finansowanie (kapitału), a także transakcje zarządzania ryzykiem. Dział zarządzania kapitałem monitoruje i planuje adekwatność kapitałową w oparciu o konsolidację na trzech poziomach: Grupa ING, ING Insurance i ING Bank. Dział zarządzania kapitałem bierze pod uwagę miary i wymagania regulatorów (Dyrektywa Grupy Ubezpieczeniowej (IGD) Solvency I, Tier 1, wskaźniki i limity BIS dla kapitału hybrydowego), agencji ratingowych (wskaźniki dźwigni finansowej, skorygowanego kapitału) oraz wewnętrznych modeli takich jak kapitał ekonomiczny, a także wartości rynkowej bilansu dla ING Insurance łącznie z dostępnymi źródłami finansowymi Available Financial Resources (AFR).

ING stosuje następujące główne definicje kapitału:

- Skorygowany kapitał (wg Grupy ING) – zgodnie z definicją agencji ratingowych definiowany jest jako kapitał akcyjny powiększony o papiery wartościowe kwalifikowane do Tier 1, kapitał hybrydowy oraz filtry ostrożnościowe i pozostałe korekty. Patrz ujawnienia nt. „Bazy Kapitałowej”. Ta definicja jest stosowana na potrzeby porównania dostępnego kapitału i dźwigni finansowej dla Grupy ING i ING Ubezpieczenia.
- Dyrektywa dla Grup Ubezpieczeniowych (IGD) – (ING Ubezpieczenia) – To regulacyjne pojęcie jest definiowane jako suma kapitału akcjonariuszy wraz z kapitałem hybrydowym, filtrów ostrożnościowych oraz określonych korekt. Kapitał IGD jest obliczany zgodnie z metodą 3 „opartą na konsolidacji księgowej” zgodnie z holenderskimi regulacjami. W tej metodzie współczynnik adekwatności jest obliczany na podstawie sprawozdania skonsolidowanego – stanowi on różnicę pomiędzy (i) aktywami kwalifikowanymi uwzględnianymi w obliczeniach współczynnika na podstawie danych skonsolidowanych oraz pomiędzy (ii) minimalną wartością współczynnika obliczanego na podstawie danych skonsolidowanych. Jeśli chodzi o zastosowanie tej metody w odniesieniu do ewentualnych spółek zależnych, to obliczeń dokonuje się zgodnie z holenderskimi regulacjami nadzorczymi dotyczącymi spółek zależnych. Patrz ujawnienia nt. „Bazy Kapitałowej”. Opisana definicja kapitału jest stosowana w celu porównania kapitału IGD oraz bazy kapitałowej wymaganej przez UE. Taki pomiar dostępnego kapitału różni się w porównaniu z latami poprzednimi. W latach wcześniejszych dochody stałe w rezerwie były traktowane podobnie jak w ING Banku, aby umożliwić spójne zsumowanie Banku oraz Ubezpieczeń. Niemniej wraz ze zbliżającym się rozdzieleniem oraz malejącym znaczeniem spójności między Bankiem i Ubezpieczeniami kapitał IGD był stale modyfikowany zgodnie z europejską legislacją.
- Kapitał poziomu Core Tier 1, kapitał poziomu Tier 1 oraz łącznie kapitał BIS (ING Bank) – Kapitał Tier 1 jest definiowany jako kapitał akcjonariuszy zawierający papiery dłużne Core Tier 1 wraz z kapitałem hybrydowym pomniejszonym o filtry ostrożnościowe i pozycje pomniejszające. Kapitał Tier 1 oraz BIS są podzielone odpowiednio według aktywów ważonych ryzykiem. Kapitał Core Tier 1 jest równy kapitałowi Tier 1 pomniejszonemu o kapitał hybrydowy.
- AFR (ING Ubezpieczenia z wyłączeniem USA) – Pojęcie wartości rynkowej jest definiowane jako wartość rynkowa aktywów (MVA) pomniejszona o wartość rynkową zobowiązań (MVL) w bilansie. Zobowiązania nie zawierają wieczystego kapitału hybrydowego, który jest składnikiem AFR. Wycena ING Ubezpieczenia zawiera korektę portfeli nie płynnych. AFR jest wykorzystywane do pomiaru dostępnego kapitału w porównaniu do wykorzystywanego Kapitału Ekonomicznego.
- Kapitał Ekonomiczny (EC) (ING Ubezpieczenia z wyłączeniem USA) to wymagany kapitał, oparty na 99,5-procentowym poziomie ufności. Przedział ten jest określony zgodnie z wymaganiami kapitałowymi Solvency II. Nadwyżka AFR ponad EC jest rozdysponowana zgodnie ze strategią biznesową oraz apetytem na ryzyko zdefiniowanym przez Zarząd Ubezpieczeń.
- Kapitał oparty na Ryzyku (tylko ING Insurance w USA). Regulatorzy posiadają dobrze rozbudowane modele adekwatności kapitałowej oraz testy sytuacji skrajnych (stres testy), które ukazują wyjątkowy charakter branży ubezpieczeniowej w USA. W roku 2010, ING zdecydowało, że ramy regulacyjne USA lepiej odzwierciedlają rozwijające się podejście do zarządzania kapitałem ING Ubezpieczenia w amerykańskiej gospodarce. Państwowi regulatorzy wymagają, aby podmioty ubezpieczeniowe z siedzibą w USA utrzymywały minimalny poziom kapitału. Poziom kapitału wymaganego przez agencje ratingowe jest o wiele wyższy. Branża ubezpieczeniowa w USA zarządza nadwyżkami uwzględniając przede wszystkim miary kapitału, które są zgodne z modelami agencji ratingowych.
- Dźwignia finansowa (ING Insurance). Dźwignia finansowa jest sumą kapitału hybrydowego, długu podporządkowanego i długu finansowego netto, oraz jest wykorzystywana do pomiaru współczynnika długu ING Insurance począwszy od roku 2010.

OBSZARY ROZWOJU

W 2010 roku zarządzanie kapitałem skupiało się na wzmocnieniu pozycji kapitałowej Grupy ING, ING Banku oraz ING Insurance. Pozycje kapitałowe ING są dobrze umiejscowione, aby odpowiednio działać w niepewnym środowisku finansowym, z zaostrożonymi wymogami regulacyjnymi, oraz sprostać ambicji odkupu pozostałej części papierów wartościowych poziomu Tier 1.

Zarządzanie kapitałem (ciąg dalszy)

W marcu 2011 ING ogłosiło, że rząd Holandii został poinformowany o zamiarze wcześniejszego odkupienia obligacji dłużnych bez prawa głosu (papiery dłużne Core Tier 1) na kwotę 2 miliardów EUR z dniem 13 Maja 2011. Holenderski Bank Centralny zaakceptował planowany odkup. Łączna płatność wyniesie 3 miliardy EUR i uwzględniać będzie 50% premię. Prawdopodobnie na potrzeby wykupu obligacji Bank ING wypłaci w 2011 dywidendę dla Grupy ING w podobnej wysokości. ING poinformowało rynki, że planowany majowy wykup obniży współczynnik Core Tier 1 o 90 punktów bazowych. Planowana wartość współczynnika pozostanie powyżej 8,5%.

ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE

Zarządzanie kapitałem funkcjonuje na podstawie ustalonych strategii, wytycznych i procedur. Najważniejsze dokumenty, które traktuje się w kategoriach wytycznych planowania kapitałowego to: list kapitałowy (zawierający zatwierdzone kwoty docelowe i limity kapitału), polityka planowania kapitału, polityka dywidend oraz polityka zapotrzebowania na kapitał. Jeśli chodzi o korporacyjny Pion Skarbu to istnieje wiele instrukcji i wytycznych, na podstawie których zarządza się bilansami i realizacją transakcji na rynkach kapitałowych.

Powyższe definicje kapitału i założeń strategicznych zostały zatwierdzone przez zarząd Grupy ING lub uprawnione władze.

PROCESY ZARZĄDZANIA KAPITAŁEM

Oprócz dokonywania pomiarów adekwatności kapitałowej, zarządzanie kapitałem gwarantuje dostępność wystarczającego kapitału, ustanawiając cele i limity odpowiednie do wyników wyżej wspomnianych pomiarów dla Grupy ING, ING Banku oraz ING Insurance oraz zapewniając przestrzeganie ustalonych limitów i celów na drodze planowania i realizowania transakcji zarządzania kapitałem. Proces ten jest uzupełniony testami obciążeniowymi oraz analizą scenariusza. Dokonywane na bieżąco oceny oraz monitorowanie adekwatności kapitałowej osadzonej jest w procesie planowania kapitałowego realizowanym przez zarządzanie kapitałem, a ich rezultaty prezentowane w kwartalnym aktualizującym sprawozdaniu kapitałowym, przedstawianym zarówno Komitetowi ds. Finansów i Ryzyka Grupy ING, oraz Zarządowi i Radzie Nadzorczej Grupy ING. Głównym celem tej oceny jest zagwarantowanie, by Grupa ING jako całość dysponowała wystarczającym kapitałem, odpowiadającym profilowi ryzyka zarówno w krótkiej, jak i średniej perspektywie czasowej.

Kluczowym dla zarządzania kapitałem priorytetem jest zagwarantowanie utworzenia silnych, samowystarczalnych spółek w obszarze bankowości i ubezpieczeń, w związku z przygotowaniami do wydzielenia. Wszystkie jednostki operacyjne muszą być odpowiednio skapitalizowane w oparciu o lokalne wymogi regulacyjne oraz wymogi agencji ratingowych, a wszelkie wzajemne zależności zredukowane do minimum. Jednostki powinny również być w stanie uzyskać niezależny dostęp do rynków kapitałowych.

OCENA ADEKWATNOŚCI KAPITAŁU

W roku 2010, Grupa ING, ING Bank oraz ING Insurance były odpowiednio skapitalizowane z uwagi na swój profil ryzyka oraz strategiczne cele.

Zarządzanie kapitałem (ciąg dalszy)

Baza kapitałowa Grupy ING						
	Grupa		Bank		Insurance	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Kapitał akcjonariuszy (macierzysty)	41,555	33,863	34,452	30,222	20,811	15,887
Podstawowe papiery wartościowe poziomu Tier 1	5,000	5,000				
Kapitał hybrydowy Grupy ⁽¹⁾	12,039	11,478	8,438	8,057	2,094	3,410
Dźwignia finansowa Grupy ⁽²⁾	8,462	6,913				
Całkowita kapitalizacja	67,057	57,254	42,890	38,279	22,905	19,297
Korekty na kapitale własnym:						
Rezerwa rewaluacyjna - dłużne papiery wartościowe	- 1,158	2,481	- 19	123		
Rezerwa rewaluacyjna - kredytowanie właścicieli polis	1,488	- 156				
Rezerwa rewaluacyjna – zabezpieczenie przepływów	- 847	- 372	639	472	- 1,567	- 926
Wartość godziwa ⁽³⁾	- 2,908	- 3,244	- 1,645	- 1,636	- 1,425	- 1,857
Dochody stałe i inne w rezerwie rewaluacyjnej	- 3,425	- 1,291	- 1,025	- 1,040	- 2,992	- 2,783
Rezerwy rewaluacyjne wyłączone z Tier 1 ⁽⁴⁾			- 2,212	- 3,111		
Ubezpieczeniowy kapitał hybrydowy ⁽⁵⁾					2,094	1,944
Udziały mniejszościowe			748	960	111	80
Odliczenia na poziomie Tier 1			- 1,069	- 1,073		
Kapitał Tier 1 Banku			39,332	34,015		
Inny kapitał kwalifikowany ⁽⁶⁾			9,813	10,716		
Korekta z tytułu Dyrektywy dla Grup Ubezpieczeniowych (IDG) ⁽⁷⁾					- 1,213	651
Dźwignia finansowa Grupy (zadłużenie pierwotne)	- 8,462	- 6,913				
Kapitał łącznie (Skorygowany Kapitał Grupy, Kapitał BIS dla Banku i kapitał IGD dla Ubezpieczeń)	55,169	49,050	49,145	44,731	20,906	19,189

⁽¹⁾ Instrumenty poziomu Tier 1, wykorzystywane przez Grupę ING (np. wieczyste papiery dłużne i akcje preferencyjne) w wartości nominalnej. Grupowe, hybrydowe instrumenty poziomu Tier-1 inne niż akcje preferencyjne dostarcza się w charakterze kapitału hybrydowego do ING Banku i ING Insurance.

⁽²⁾ Inwestycje w jednostki zależne minus kapitał własny firmy holdingowej Grupy (w tym podstawowe papiery wartościowe Tier-1). Ta pozycja długu netto przedstawiana jest jako kapitał własny dla ING Insurance i ING Banku.

⁽³⁾ Zgodnie z definicją regulatora.

⁽⁴⁾ Uwzględnia przede wszystkim wartość -1,727 milionów EUR (2009: -2,536 milionów EUR) w jednostkach uczestnictwa (np. Kookmin, Bank of Beijing) i inne inwestycje w kapitał własny, -382 milionów EUR (2009: -546 milionów EUR) dla Real Estate do własnego wykorzystania. Holenderski regulator wymaga, aby odliczenia tego dokonywano z kapitału poziomu Tier 1. Odliczenie to jest dodawane ponownie do kapitału poziomu Tier 2.

⁽⁵⁾ Kwalifikowany datowany dług podporządkowany, wydany przez ING w wartości nominalnej.

⁽⁶⁾ Uwzględnia 10,882 milionów EUR (2009: 11,789 milionów EUR) w kapitale poziomu Tier 2 i wartość zerową poziomu Tier 3 (2009: zero), zrównoważonego przez kwotę 1,069 milionów EUR (2009: 1,073 milionów EUR) odliczeń regulacyjnych.

⁽⁷⁾ Korekta wynikająca z zapisów holenderskich regulacji. Test adekwatności musi być uwzględniony w pomiarze dostępnego kapitału. Rezerwa rewaluacyjna na instrumenty dłużne oraz wybrane instrumenty kredytowe (crediting to life policyholders) nie są wyłączone w kalkulacji kapitału IGD.

WYMOGI REGULACYJNE

ING BANK

Adekwatność kapitałowa i wykorzystanie kapitału wymaganego ustawowo opierają się na wytycznych, opracowanych przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego (Komitet Bazylejski) i na dyrektywach Unii Europejskiej, wdrożonych przez Holenderski Bank Centralny (DNB) w celach nadzorczych. Minimalny wskaźnik Tier 1 wynosi 4%, a minimalny wskaźnik kapitału całkowitego (inaczej: wskaźnik BIS) 8% wszystkich aktywów ważonych ryzykiem.

BASEL II

Począwszy od 2008 roku ING Bank publikuje wielkość aktywów ważonych ryzykiem (RWA), kapitały Tier 1 i BIS oraz pozostałe współczynniki zgodnie z zapisami Basel II. Dodatkowo, ING publikuje minimalny poziom wymaganego kapitału w oparciu o Basel II i Basel I. W roku 2009 prób Basel I stanowił 80% RWA wg Basel I. Minimalne wymagania według Basel II i Basel I są porównywane do łącznego kapitału BIS zgodnie z zapisami Basel II.

Zarządzanie kapitałem (ciąg dalszy)

Pozycja kapitałowa ING Banku		
	2010	2009
Kapitał akcjonariuszy (macierzysty)	34,452	30,222
Udziały mniejszościowe ⁽¹⁾	748	960
Pożyczki podporządkowane kwalifikowane jako kapitał poziomu Tier 1 ⁽²⁾	8,438	8,057
Wartość firmy i wartości niematerialne, podlegające odliczeniom z poziomu Tier 1 ⁽¹⁾	-1,645	-1,636
Odliczenia z poziomu Tier 1	-1,069	-1,073
Rezerwa rewaluacyjna ⁽³⁾	-1,592	-2,515
Dostępny kapitał – Tier 1	39,332	34,015
Kapitał dodatkowy – Tier 2 ⁽⁴⁾	10,882	11,789
Dostępne fundusze poziomu Tier 3		
Odliczenia	-1,069	-1,073
Kapitał BIS	49,145	44,731
Aktywa ważone ryzykiem	321,103	332,375
Współczynnik Core Tier 1	9,62%	7,81%
Współczynnik Tier 1	12.25%	10.23%
Współczynnik BIS	15.30%	13.46%
Kapitał wymagany w oparciu o dolny próg Basel I ⁽⁵⁾	29,860	28,709
Kapitał wymagany w oparciu o dolny próg Basel I ⁽⁵⁾	13.17%	12.46%

⁽¹⁾ Zgodnie z definicją regulacyjną.

⁽²⁾ Pożyczki podporządkowane kwalifikowane jako kapitał poziomu Tier 1 zostały złożone przez Grupę ING N.V. w ING Banku N.V.

⁽³⁾ Obejmuje rewaluację papierów dłużnych, zabezpieczenie przepływów pieniężnych w rezerwie rewaluacyjnej oraz kapitał własny i nieruchomości w rezerwie rewaluacyjnej (patrz: tabela bazy kapitałowej ING, przypis nr 3).

⁽⁴⁾ Uwzględniają kwalifikowane, niższe pożyczki poziomu Tier 2 oraz rewaluacje nieruchomości i kapitału własnego w rezerwie rewaluacyjnej, usunięte z kapitału Poziomu 1.

⁽⁵⁾ Wykorzystując 80% aktywa ważone ryzykiem wg Basel I odpowiednio w 2010 i 2009.

ING INSURANCE

Tabela poniżej prezentuje wartość kapitału wg Dyrektywy dla Grup Ubezpieczeniowych (Insurance Group Directive – IGD), która uwzględniła skonsolidowany regulacyjny współczynnik wg Solvency I dla części ubezpieczeniowej ING. Firmy ubezpieczeniowe spełniają odpowiednie lokalne wymagania regulacyjne.

Pozycja kapitałowa ING Insurance		
	2010	2009
Kapitał akcjonariuszy (firma matka)	20,811	15,887
Kapitał hybrydowy wyemitowany przez Grupę ING	2,094	3,410
Kapitał hybrydowy wyemitowany przez ING	2,094	1,944
Korekta regulacyjna	-4,094	-2,052
Kapitał zgodnie z IGD	20,906	19,189
Baza kapitałowa wymagana w UE	8,374	7,774
Współczynnik Solvency I zgodnie z IGD	250%	247%

ING Ubezpieczenia kontynuuje wysiłki, aby zapewnić, że wszystkie jednostki są odpowiednio dokapitalizowane zgodnie z lokalnymi wymogami regulacyjnymi oraz ocenami agencji ratingowych oraz że w ujęciu skonsolidowanym dźwignia finansowa (instrumenty hybrydowe, dług podporządkowany i dług finansowy netto) jest na właściwym poziomie.

Zarządzanie kapitałem (ciąg dalszy)

Baza kapitałowa i dźwignia finansowa ING Ubezpieczenia		
	2010	2009
Kapitał akcjonariuszy (firma matka)	20,811	15,887
Rewaluacja wyceny instrumenty dłużne	-1,164	2,334
Rewaluacja wyceny crediting to life policyholders	1,488	-156
Rewaluacja wyceny cashflow hedge	-1,567	-926
Wartość firmy	-1,425	-1,857
Kapitały mniejszości	111	80
Baza kapitałowa	18,254	15,362
Kapitał hybrydowy Grupy ⁽¹⁾	2,094	3,405
Kapitał hybrydowy Ubezpieczenia ⁽²⁾	2,313	2,337
Łącznie kapitał hybrydowy	4,407	5,742
Zewnętrzny dług wyemitowany przez ING Verzekeringen NV	3,347	3,508
Zewnętrzny dług wyemitowany przez US Holding companies	1,384	1,408
Pozostały dług finansowy netto ⁽³⁾	2,273	-166
Łącznie dług finansowy ⁽⁴⁾	7,004	4,750

⁽¹⁾ Hybrydy wyemitowane przez Grupę ING ujmowane według zamortyzowanego kosztu zgodnie z IFRS carrying value.

⁽²⁾ Hybrydy wyemitowane przez ING Ubezpieczenia ujmowane według zamortyzowanego kosztu zgodnie z IFRS carrying value.

⁽³⁾ Zawiera wewnętrzne pożyczki z jednostek podporządkowanych, wartości netto z wyłączeniem gotówki i zobowiązań podatkowych holdingu, głównie ING Verzekeringen NV i ING America Insurance Holdings Inc.

⁽⁴⁾ Różnica między wartością długu finansowego za 2009 (4,750 milionów Euro) a core debt w wysokości 2,586 milionów Euro raportowanym w Raporcie Rocznym 2009 wynika głównie z aktywów przeznaczonych na emerytury oraz wstrzymanego podatku (deferred tax), które nie są uwzględniane w kalkulacji długu finansowego.

Dla ING Insurance (wyłączając USA), Dostępne Zasoby Finansowe (AFR) stanowią ciągle ważne zagadnienie (szczególnie w kontekście zastąpienia Funduszy Własnych w wewnętrznym modelu opartym na Solvency II). ING przeprowadziło przegląd swojego modelu wewnętrznego (fundusze własne oraz wymogi kapitałowe) w kontekście analizy luk Solvency II. W przeglądzie, dokonaliśmy analizy porównawczej naszych modeli w zestawieniu z Formułą Standardową Solvency II, jak zaprezentowano w QUIS 5, dokumentami konsultacyjnymi CEIOPS oraz komentarzami grup eksperckich w rodzaju Forum CRO oraz Group Consultative. Konsekwentnie planujemy dalsze udoskonalanie modelu Kapitału Ekonomicznego (EC), w którym uwzględnione będą ulepszenia naszej kalibracji ryzyka rynkowego, w szczególności ryzyka widełek; ryzyka biznesowego, w celu dokładniejszego ustalania ryzyka zachowań posiadaczy polis oraz aby zająć się ryzykiem krajowym i operacyjnym. Zmiany te pociągną za sobą znaczący wzrost naszego EC, nasze szacunki opiewają na od jednego do dwóch miliardów euro pod koniec roku 2010.

Na koniec roku 2009 wartość AFR dla ING Insurance poza USA wyniosła 19,0 miliardów EUR. Jak opisano w rozdziale dotyczącym ryzyka. EC, oparty na 99,5-procentowym poziomie ufności, wynosił 7,0 miliardów EUR, co doprowadziło do pojawienia się nadwyżki AFR ponad EC w 2009 w wysokości 12,0 miliardów EUR. W roku 2010 wartość AFR wyniosła 19,7 miliardów EUR, wartość EC 10,4 miliardów EUR oraz nadwyżka AFR ponad EC wyniosła 9,4 miliardów EUR. EC w roku 2010 nie zawiera potencjalnej zmiany o 1 do 2 miliardów, jak opisano w poprzednim akapicie.

W celu oceny adekwatności kapitałowej ING Insurance jako podmiotu ubezpieczeniowego z siedzibą w USA, dostępny kapitał oraz wymogi kapitałowe są mierzone w oparciu o stosowaną w USA metodologię regulacyjnego Kapitału opartego na Ryzyku (RBC), jak zaleca Narodowe Stowarzyszenie Komisarzy Ubezpieczeniowych (NAIC). W przypadku ING skonsolidowany współczynnik RBC (dostępny kapitał/wymogi kapitałowe) jest szacowany w przybliżeniu na 426% na 31.12.2010. Aktualny skonsolidowany współczynnik RBC może się różnić od szacunków, ponieważ ustalony wynik nie jest ostateczny dopóki nie zostanie zatwierdzony przez regulatora. Dla ING Insurance jako podmiotu ubezpieczeniowego z siedzibą w USA, współczynnik RDB wynosił 362% na koniec roku 2009.

GRUPA ING

Współczynnik zadłużenia do kapitału Grupy ING na koniec roku 2010 wynosił: 13.30% (2009: 12.35%).

Grupa ING jest zobowiązana do sprawozdawczości wobec Holenderskiego Banku Centralnego na mocy zaimplementowanej w Holandii dyrektywy o konglomeratach finansowych. Dyrektywa reguluje obszar koncentracji ryzyka w grupach, transakcje wewnątrzgrupowe oraz ocenę grupowej adekwatności kapitałowej.

W poniższej tabeli zaprezentowano współczynnik FICO skalkulowany zgodnie z poniższymi założeniami:

- Kapitał niezbędny dla działalności ubezpieczeniowej kalkulowany jest w oparciu o zaakceptowaną w Europie regulację Solvency I dla wszystkich jednostek ING (bez względu na lokalne wymogi kapitałowe);
- Kapitał niezbędny dla działalności bankowej kalkulowany jest w oparciu o Basel II z uwzględnieniem minimalnego poziomu Basel I (Basel I floor) (80% w 2010 i 2009);
- Współczynnik FICO dla Grupy kalkulowany jest zgodnie z podejściem zbieżnym do kalkulacji dla działalności bankowej i ubezpieczeniowej (IGD) z wyłączeniem efektu dźwigni dla Grupy.

Zarządzanie kapitałem (ciąg dalszy)

Regulacyjne wymogi kapitałowe Grupy ING		
	2010	2009
Kapitał BIS	49,145	44,731
Kapitał IGD (Dyrektywa dla Grup Ubezpieczeniowych)	20,906	19,188
Dźwignia finansowa Grupy (zadłużenie pierwotne)	-8,462	-6,913
Kapitał regulacyjny	61,589	57,006
Wymóg kapitałowy dla działalności bankowej	29,860	28,709
Wymóg kapitałowy dla działalności ubezpieczeniowej	8,374	7,774
Łączny wymóg kapitałowy	38,234	36,483
Współczynnik FICO	161%	157%

Adekwatność kapitałowa i jej współczynniki

Ujawnienia ilościowe w zakresie pomiarów i współczynników						
	Group		Bank		Insurance	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Współczynnik Tier 1 (Bank)						
Rzeczywisty współczynnik na koniec roku			12.25%	10.23%		
Współczynnik regulacyjny			4.00%	4.00%		
Docelowy poziom (bezpieczny)			10.00%	9.00%		
Współczynnik BIS ratio (Bank)						
Rzeczywisty współczynnik na koniec roku			15.30%	13.46%		
Współczynnik regulacyjny			8.00%	8.00%		
Docelowy poziom (bezpieczny)			10.00%	10.50%		
Dyrektywa dla Grup Ubezpieczeniowych (IGD)						
Współczynnik pokrycia kapitałem na koniec roku					250%	247%
Współczynnik regulacyjny					100%	100%
Docelowy poziom (bezpieczny)					150%	150%
Zadłużenie/Kapitały						
Współczynnik	13.30%	12.35%				
Docelowe maximum	15.00%	15.00%				

W roku 2010 ING zdecydowało o podniesieniu poziomu docelowego poziomu Tier 1 (Tier 1 ratio target) aby przygotować się na bardziej wymagające wymogi Basel III. Wielkość Tier 1 jest wymogiem regulacyjnym. Na potrzeby wewnętrzne ING wykorzystuje współczynnik adekwatności oparty o Core Tier 1, dla którego poziom docelowy został zwiększony z 7,5% do 8,0% w 2010 roku. Faktyczne wielkości współczynników wynosiły 7,81% na koniec 2009 i 9,62% na koniec 2010. ING oczekuje że znaczenie współczynnika BIS będzie malało.

Główne oceny ratingowe ING na dzień 31/12/2010						
	Standard & Poor's		Moody's		Fitch	
Grupa ING						
- długoterminowe	A	stable	A1	stable	A	stable
ING Bank						
- krótkoterminowe	A-1		P-1		F1+	
- długoterminowe	A+	stable	Aa3	stable	A+	stable
- siła finansowa			C+			
ING Insurance						
- krótkoterminowe	A-2		P-2		F2	
- długoterminowe	A-	negative	Baa1	negative	A-	negative

W powyższej tabeli zaprezentowano długoterminowe oceny ratingowe ING. Poszczególne oceny odzwierciedlają jedynie opinię agencji, która je wystawia w momencie analizy. Wyjaśnienia dotyczące wagi ocen można uzyskać tylko od agencji ratingowej.

Zarządzanie kapitałem (ciąg dalszy)

Ocena ratingowa nie jest rekomendacją kupna, sprzedaży bądź utrzymania papierów wartościowych. Każda powinna być poddawana ewaluacji odrębnie od innych ocen. Nie ma żadnej pewności, że ocena ratingowa będzie obowiązywać przez dłuższy czas, ani że nie zostanie obniżona, zawieszona lub całkowicie wycofana przez agencję ratingową jeżeli – jej zdaniem – sprzyjają temu okoliczności. ING nie ponosi żadnej odpowiedzialności za dokładność i rzetelność prezentowanych ocen ratingowych.